

ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА

ОБЩИНА БОЙЧИНОВЦИ

2021-2028 г.

Приета с решение №288 от протокол № 49/20.07.2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	3
Раздел I. Анализ на средата	6
1. Природо-географски фактори	6
1.1. Географска характеристика, местоположение и граници	6
1.2. Административно – териториална характеристика	7
1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси	8
1.4. Почви и полезни изкопаеми	10
1.5. Климат	13
1.6. Води и хидрографска мрежа	14
2. Социално-икономически фактори	15
2.1. Демографски и социални характеристики	15
2.2. Икономически показатели	19
3. Анализ по компоненти на околната среда	28
3.1. Атмосферен въздух	28
3.2. Води	34
3.3. Земи и почви	50
3.4. Зелена система и биоразнообразие	55
4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда	67
4.1. Отпадъци	67
4.2. Шум	85
4.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда	88
5. Управленски и финансови фактори	90
5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС	90
5.2. Сътрудничество с други институции и организации	93
5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС	93
5.4. Информирание на обществеността	102
Раздел II. SWOT АНАЛИЗ	103
Раздел III. Визия за околната среда на общината	105
Раздел IV. Цели на програмата за опазване на околната среда	105
1. Генерална стратегическа цел	105
2. Специфични цели	105
Раздел V. План за действие	108
Раздел VI. Организация за изпълнението на програмата	118
Раздел VII. Мониторинг и контрол	119
Раздел VIII. Нормативна и стратегическа рамка	120
Списък на таблиците, фигурите, схемите	125
Списък на често използваните съкращения	126

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1 - Раздел „Лечебни растения“ към Програма за опазване на околната среда на община Бойчиновци 2021-2028 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) за периода 2021-2028 г. се разработва на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на община Бойчиновци, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общината за ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси. Настоящата Програма е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на община Бойчиновци. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Бойчиновци и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Определяне на най-важните екологични проблеми на общината и предприемане на съответните мерки за отстраняването им;
- Обвързване на бъдещите дейности и проекти на общинска администрация, заложили в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана мерки и дейности за предотвратяване на нови замърсявания;
- Определяне на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Основанието за правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда се съдържа в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), в който е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, включително в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси (чл.17).

Специалният Закон за опазване на околната среда вменява на кметовете на общини функцията на компетентен орган по опазване на околната среда (чл.10, ал.1, т.6). Като такива, на тях са възложени редица задължения за управление на компонентите и факторите на околната среда на територията на общината (чл.15, ал.1).

В тази връзка, ПООС на община Бойчиновци съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Бойчиновци 2021-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

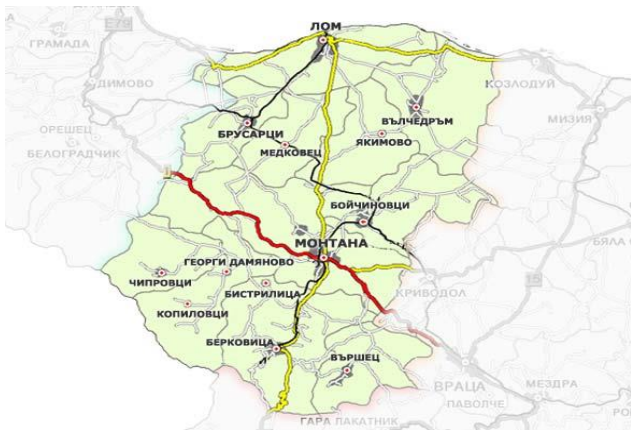
Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемни и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географски фактори

1.1. Географска характеристика, местоположение и граници

Фиг. 1: Карта на област Монтана

Община Бойчиновци се намира в Западната Дунавска равнина и е разположена в централната и източна част на област Монтана. Територията на общината е 307 кв. км., което представлява 8,45% от общата площ на област Монтана и 1,6% от територията на Северозападен район (СЗР, NUTS 2).

Община Бойчиновци е една от 11-те общини в област Монтана. Тя е на пето място по територия и население сред общините в областта. В община Бойчиновци към 31.12.2020 г. живеят 7966 души или 6,35% от населението на Област Монтана и 1,11% от населението на СЗР. Средната гъстота на населението в община Бойчиновци (25,95 души на кв. км. за 2020 г.) е по-ниска от средните стойности за област Монтана (34,51) и под средната гъстота за СЗР (37,81) и за страната (63). По брой населени места (13), община Бойчиновци се нарежда на трето място в областта, заедно с община Георги Дамяново (също с 13 населени места).

Община Бойчиновци граничи: на Север – с община Якимово и община Вълчедръм (област Монтана), на запад с община Монтана, на изток с община Хайредин и на юг с община Криводол (област Враца).

Фиг. 2: Карта на община Бойчиновци

Урбанистичната структура на община Бойчиновци се характеризира с 13 населени места – административния център град Бойчиновци и 12 села: Бели брег, Бели брод, Владимирowo, Громшин, Ерден, Кобиляк, Лехчево, Мадан, Мърчево, Охрид, Палилула, Портитовци.

Град Бойчиновци е разположен на 17 км. от областния град Монтана, на 38 км. от град Враца, на 58 км. от Дунавското пристанище – град Лом, на 115 км. от моста над река Дунав при град Видин и на 150 км. от столицата на страната гр. София.

1.2. Административно – териториална характеристика

Съгласно настоящото административно-териториално деление на страната град Бойчиновци е общински център на едноименната община. Селищната система на общината е добре изградена. В границите ѝ са включени 13 населени места - общинския център град Бойчиновци и 12 села - с. Бели брег, с. Бели брод, с. Владимирово, с. Громшин, с. Ерден, с. Кобиляк, с. Лехчево, с. Мадан, с. Мърчево, с. Охрид, с. Палилула и с. Портитовци.

Общинският център се намира в южната част на територията на общината. Гъстотата на селищната мрежа е 4,45 селища/100кв.км при средна за страната 4,8 селища/100кв.км. Основната урбанизационна ос следва течението на р. Огоста, където са разположени последователно с. Ерден, гр. Бойчиновци, с. Мърчево, с. Владимирово, с. Кобиляк, с. Громшин и с. Лехчево. Те са свързани с третокласна пътна мрежа.

Таблица 1: Разстояния в км от гр. Бойчиновци до всички населени места в общината

Населено място	Разстояние Км
с. Бели брег	10,6
с. Бели брод	25
с. Владимирово	9,2
с. Громшин	17,3
с. Ерден	6,3
с. Кобиляк	14,1
с. Лехчево	20,8
с. Мадан	16,7
с. Мърчево	4,8
с. Охрид	5,3
с. Палилула	6,5
с. Портитовци	3,6

Източник: <https://www.bgmaps.com/>

Забелязва се, че част от населените места са сравнително отдалечени от общинския център, като 6 от тях са на разстояние над 10 км., а останалите 6 села са на разстояние от 3,6 до 9,2 км. Положителен е факта, че няма прекалено отдалечени селища и най-далечното е на 25 км.

Съгласно Приложение №1 към Заповед № РД-02-14-2021 от 14 август 2012 г. за категоризация на общините в Република България на Министъра на Регионалното развитие и благоустройството, издадена на основание чл.36, ал.2 на Закона за административно-териториалното устройство на Република България, община Бойчиновци е със категория 5 (пета), с ЕКАТТЕ MON04.

При прилагането на действащата нормативна уредба в устройственото планиране се използва категоризацията на населените места, съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №7/22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. Урбанистичната класификация на община Бойчиновци включва следните категории: „малки села” (от 250 до 1000 жители) - 7 броя, „много малки села” (до 250 жители) - 3 броя, „средни села” (от 1001 до 2000 жители) - 2 броя и 1 „много малък град” (до 10 000 жители) - гр.Бойчиновци.

Таблица 2: Категоризация на община Бойчиновци и съставните ѝ населени места

№	ЕКАТТЕ Община Бойчиновци	ЕКАТТЕ Населено място	Населено място	Площ, ха	Брой жители към 2019 г.	Вид на населено място	Категория
1	MON04	03383	с.Бели брег	68,96	45	много малки села	8
2	MON04	03397	с.Бели брод	59,46	177	много малки	7

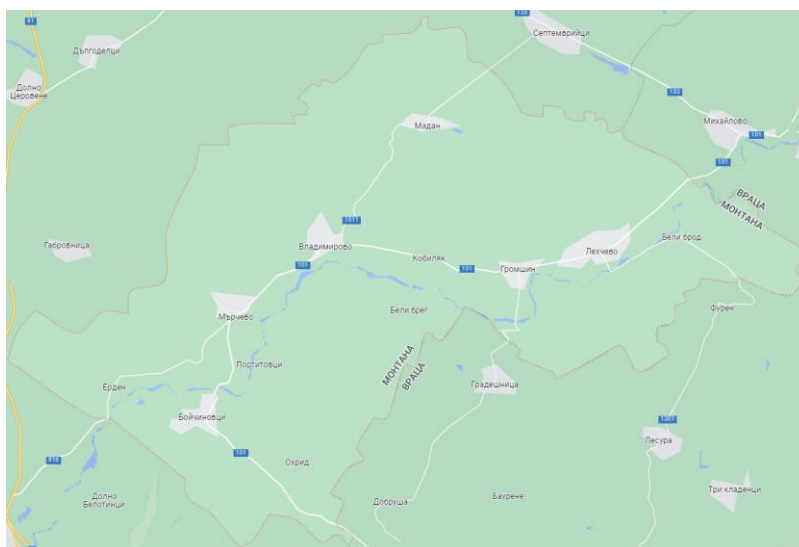

3	MON04	05236	гр.Бойчиновци	274,81	1253	села много малък град	5
4	MON04	11418	с.Владимирово	142,78	1198	средни села	5
5	MON04	17943	с.Громшин	115,78	683	малки села	6
6	MON04	27557	с.Ерден	117,05	489	малки села	6
7	MON04	37424	с.Кобиляк	60,00	309	малки села	7
8	MON04	43517	с.Лехчево	285,94	1574	средни села	5
9	MON04	46036	с.Мадан	125,52	721	малки села	6
10	MON04	49607	с.Мърчево	160,21	788	малки села	6
11	MON04	54496	с.Охрид	84,02	342	малки села	7
12	MON04	55258	с.Пали лула	26,71	65	много малки села	8
13	MON04	57844	с.Портитовци	51,77	446	малки села	7
Общо				1569,77	8090		

Източник: Национален статистически институт

Развитието на селищната мрежа в общината е довело до съсредоточаване на основните административни, промишлени, обслужващи и културни дейности в гр. Бойчиновци. Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана е върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се проявява при демографските, икономическите и функционалните характеристики на селата.

Фиг. 3: Селищна мрежа на община Бойчиновци

В регионален мащаб повечето селища от община Бойчиновци са поставени в позицията на периферни и полу-периферни. Транспортната достъпност на населените места от общината се осигурява чрез система от републиканска и общинска пътна мрежа.

Периферните територии са най-уязвимите пространства от социално-икономическа гледна точка. Всички те са селски райони, като една част имат сравнително стабилни демографски характеристики, но две от селата са с население под 100 жители. Основен е проблема с техническа инфраструктура, с липса на заетост и затруднен достъп до социални услуги.

1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси

Релефът на община Бойчиновци е хълмист на юг и равнинен на север. Територията ѝ условно попада в две физикогеографски области на България – Западния Предбалкан и Западната Дунавска равнина. Средната надморска височина е 138,7 м.

На югоизток от долината на река Огоста в пределите на общината попадат части от две възвишения, принадлежащи към Западния Предбалкан. На юг от общинския център

град Бойчиновци, между долината на река Огоста на север и долината на десния ѝ приток река Ботуня на североизток се издига уединеното възвишение Пъстрина. На територията на общината попада северната му част с височина до 400 м., разположена южно от града. Към двете реки склоновете на възвишението са стръмни, на много места отвесни, осяяни със скални венци.

Североизточно от долината на река Ботуня и източно и южно от долината на Огоста в пределите на община Бойчиновци се разполага крайната северозападна част на Владимировския рид. Неговите склонове обърнати към двете реки са стръмни, на много места и отвесни. Максималната му височина от 226 м. се намира северно от село Охрид. По северните подножия на двете възвишения преминава условната граница между Западния Предбалкан и Западната Дунавска равнина.

Останалите северозападни, северни и североизточни части на общината са заети от южните части на Западната Дунавска равнина, като тук релефът е равнинен и слабо хълмист. Североизточно от село Бели брод, в коритото на река Огоста се намира най-ниската точка на общината – 63 м.н.в.

Фиг.4: Релеф на община Бойчиновци

Равнинната част от територията предлага прекрасни условия за развитие на растениевъдството и за механизизирана обработка на земята и напояване.

Таблица 3: Баланс на територията на община Бойчиновци (дка)

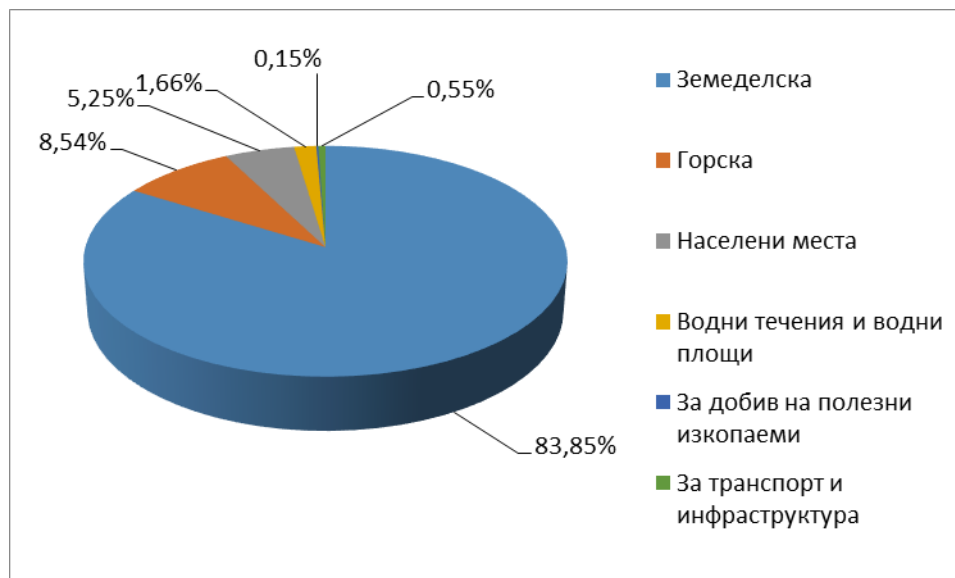
Общо	Земеделска	Горска	Населени места	Водни течения и водни площи	За добив на полезни изкопаеми	За транспорт и инфраструктура
307210	257606	26239	16148	5104	451	1662

Източник: Национален статистически институт

Около 92,39% от територията на община Бойчиновци се състои от земеделски и горски площи. Най-голям относителен дял заемат земеделските площи – 257606 дка (83,85% при средни за страната 35%). На второ място са горските територии – 26239 дка (8,54% при средно за страната 58%). Населените места и другите урбанизирани територии са 5,25% или 16148 дка. Водните площи заемат 1,66% от територията на общината, а площите за транспорт и инфраструктура 0,55%. Териториите за добив на полезни изкопаеми заемат 0,15% от относителния дял.

Графика 1: Разпределение на площта на община Бойчиновци по видове територии

Източник: Национален статистически институт

1.4. Почви и полезни изкопаеми

Почви

Според данни на „География на България“, ГИ при БАН, 2002г., територията на общината попада в Карпатско-Дунавската почвена област, Карпатска подобласт, Долнодунавска почвена подобласт, Средна Долнодунавска и Западна предбалканска провинции. Това е почвеният сектор на камбисолите, лувисолите, лесивираните почви, черноземите и файоземите. Пшеницата, царевичата и слънчогледът са основните земеделски култури за тази област, заедно с лозята и овощните дървета.

В Средната Долнодунавска провинция попадат почти половината от черноземите в страната. По – голямата част от територията на изток попада в тази провинция. Преобладават черноземите: карбонатни/кестеняви, обикновени, глееви, лесивирани. Обширни площи заемат файоземите – обикновени и лувикови, пясъчниците и засолените. Бонитетните балове са високи – II и I. За преодоляване на дефлацията е препоръчително изграждането на полезащитни горски пояси. Особености на тази провинция са кафявия цвят на хумусния хоризонт, неуравновесения воден режим и изхабяването при хумусните кафяви черноземи, лекия механичен състав и карбонизацията.

В Западна предбалканска провинция попада западната част от територията на общината, на запад от р.Ботуня. Тук са разпространени лесивираните почви - обикновени, светли и хромови и киселите планосоли. Покрай реките има наносни почви. Почвите имат среден бонитет – III и IV група. Почвите ерозират по-лесно, бедни и кисели са и имат малка дълбочина на профила.

Според агроекологичното райониране на страната, направено от Националната почвена служба, територията на община Бойчиновци попада в района на черноземите и на сиво-кафявите горски почви. Агроекологичното райониране е основано главно на почвените и климатични характеристики на всяка част от страната, както и на основните изисквания на културите към почвата по отношение на главните хранителни вещества и техните количества, към физическите и водните свойства на почвата, към реакцията на почвения разтвор (pH) и други. (вж.Агроекологично райониране, НПС).

От природните условия на дадена местност най-важни за селскостопанското производство са климатът и почвата. Традиционно в общината се отглеждат зърнени и технически култури и зеленчуци.

Фиг. 5: Почвено-географско райониране на територията на България

Почвената покривка е тясно свързана с естеството на геоложката основа, с особеностите на релефа, с характера на климатичните условия, спецификата на растителността и стопанската дейност на човека. Преобладаваща почвообразуваща скала е лъосът – типичен и глинен.

На територията на община Бойчиновци преобладават в голяма част излужен чернозем и сиви горски почви. Срещат се и оподзолени горски почви. По поречието на реките Огоста и Ботуня са разпространени и алувиално-ливадни почви. В минимални количества има и лъос.

Полезни изкопаеми

Територията на община Бойчиновци като цяло е бедна на полезни изкопаеми. С определена икономическа значимост са находищата на инертни материали, които са суровини за строителната индустрия. Понастоящем функционират две кариери за открит добив на трошен камък - в с. Владимирово и с. Ерден, както и две концесионни площадки за добив на баластра - в землището на с. Ерден и с. Палилула.

По данни от Общия устройствен план на територията на общината се срещат следните полезни изкопаеми:

Метални полезни изкопаеми

Златоносни разсипи

От металните полезни изкопаеми в обхвата на проучвания район се намира златоносно разсипно находище по река Огоста. То е било разработено още в древността и е проучвано многократно. Образовано е в резултат на разрушаването на кварц-златоносните жили и златосъдържащи скали разположени на юг от Берковския антиклинорий. Златоносни са предимно русловите материали и тези на заливните тераси, представени от чакъли и песъчливи глини с дебелина от 3 до 5м. Златото е неравномерно разпределено с тенденция за неговото увеличаване в дълбочина. Златото идва във вид на отделни неправилни по форма зърна и люспи.

Неметални полезни изкопаеми

Варовици

Варовиците са широко разпространени. Използват се предимно като материал за строителство и настилки на пътища. На територията на община Бойчиновци са предоставени две концесионни площи за добив на варовик - находище „Владимирово“ и находище „Ерден“.

Пясъци и чакъли

Инертните материали имат широко приложение в строителството на сгради и съоръжения, както и за настилки на пътища. За тези нужди на територията на общината се използват пясъците и чакълите от руслата и терасите на реките. Предоставени са две концесии за добив - находища „Гредо“, участъци „Охрид“ и „Палилула“, и на находище „Ерден 2“.

Лъос

Лъосът и лъосовидните глинени се използват в керамичната промишленост за направа на тухли.

Съгласно данни предоставени от Министерство на енергетиката, на територията на Община Бойчиновци са разположени 4 бр. действащи концесии за добив на подземни богатства, 2 бр. заявени концесионни плащи, 6 бр. находища, заведени в Националния баланс на запасите и ресурсите на находищата на подземни богатства в Р България (НБЗР), 2 бр. находища, които не са заведени в НБЗР, но за които има геоложки доклади и 2 бр. действащи разрешения за търсене и проучване на подземни богатства. За заявено търговско откритие на газово-кондензатно находище „Етрополска аргилитна формация“ е издадена заповед за отказ от регистрация.

Таблица 4: Действащите концесии за добив на полезни изкопаеми на територията на община Бойчиновци

Концесионер	Находище	Община	Област	Група подземно богатство	Вид на подземното богатство	Решение на Министерски /Общински съвет №
"Екоагострой" АД, с. Ерден	Гредо, у-ци "Охрид" и "Палилула"	Бойчиновци	Монтана	Строителни материали	Пясъци	730/31.08.2012 г.
"ТБМ - 2000" ЕООД, гр. Монтана	Ерден 2	Бойчиновци	Монтана	Строителни материали	Пясък и чакъл /речна баластра/	893/22.12.2010 г.
"Пътинженеринг" АД, гр. Монтана	Владимирово	Бойчиновци	Монтана	Строителни материали	Варовици	197/27.03.2007 г.
"ТБМ-2000" ЕООД, гр. Монтана	Ерден	Бойчиновци	Монтана	Строителни материали	Варовици	1019/22.12.2004 г.

Източник: Национален концесионен регистър

Съгласно регистъра на МРРБ на обектите - изключителна държавна собственост на територията на община Бойчиновци се намират следните обекти - изключителна държавна собственост:

- Находище „Бели брод“, с местонахождение на около 1000 м източно от регулационния план на с. Бели брод, община Бойчиновци, област Монтана, за което е съставен Акт за изключителна държавна собственост (АИДС) № 252/25.06.1997 г., утвърден от министъра на финансите;
- Находище „Владимирово“, с местонахождение община Бойчиновци, на 1 км западно от е. Владимирова (м. „Крещо“) и на около 20 км североизточно от гр. Монтана, област Монтана, за което е съставен АИДС № 618/14.02.2001 г., одобрен от министъра на регионалното развитие и благоустройството Находище „Ерден“, с местонахождение на около 2 км югоизточно от е. Ерден и на около 1,5 км западно от гр. Бойчиновци, община Бойчиновци, област Монтана, за което са съставени АИДС № 822/17.06.2004 г. и АИДС №833/03.08.2004 г.;
- Находище „Ерден 2“, с местонахождение на 0,5 км източно от е. Ерден и на около 2,5 км западно от гр. Бойчиновци, община Бойчиновци, област Монтана, разположено върху част от

заливната тераса на десния бряг от средното течение на р. Огоста и представляващо естествено продължение в южна посока на находище „Ерден“, чиято южна граница е северната граница на находище „Ерден 2“, за което е съставен АИДС № 1031/26.03.2008 г.;

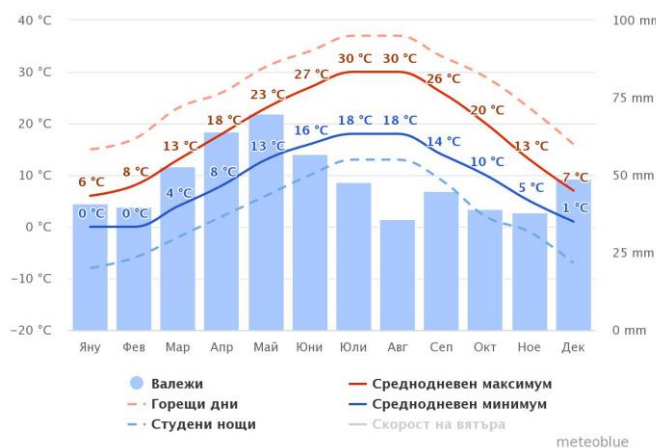
➤ Находище „Гредо“, участъци „Охрид“ и „Палилула“, с местонахождение между селата Охрид и Палилула, община Бойчиновци, област Монтана и представляващо част от съвременната речна тераса на р. Ботуня, която го разделя на два участъка, за което е съставен АИДС № 1264/25.11.2011 г.

Община Бойчиновци попада в контурите на зона за конкурс за търсене и проучване на нефт и природен газ – „блок 1-25 Враца-Запад“.

1.5. Климат

Климатът на Община Бойчиновци е типичен умерено-континентален със сравнително студена и сурова зима и горещо лято. Средно годишната температура е 11,2°C. Годишната амплитуда е 25,9°C. Най-топъл е месец юли със средна температура 23,1°C, а най-студен месец януари с -1,7°C. Абсолютната минимална температура е от порядъка на -30°C, а абсолютната максимална температура е около 40°C.

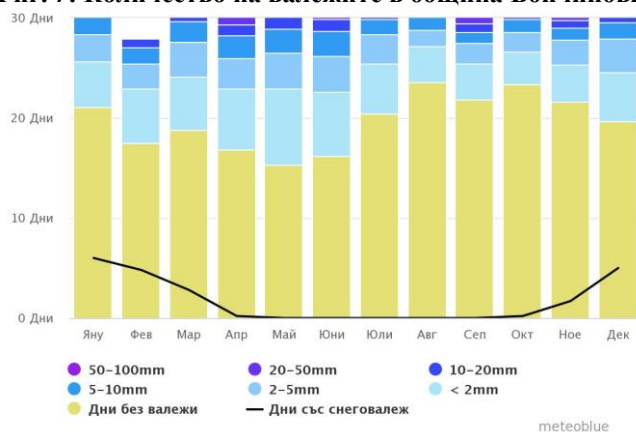
Фиг. 6: Средни годишни температури и валежи в община Бойчиновци

Източник: www.meteoblue.com/bg

„Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец за Бойчиновци. По същия начин „Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

Фиг. 7: Количество на валежите в община Бойчиновци

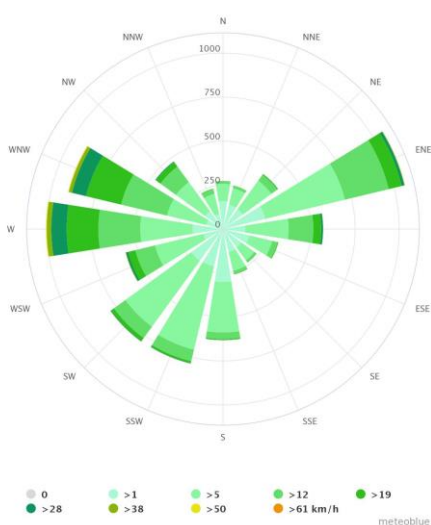
Източник: www.meteoblue.com/bg

Валежите са климатичен елемент, който оказва най-голямо влияние върху водното ниво. Валежите в проучвания район са сравнително добре разпределени по сезони, като в ниската част на областта са около 550-600 мм/м², а в по-високите райони достигат до 750 мм/м². Максимумът на валежите е през месец май. Средната продължителност на периода на засушаване е около 16-17 денонощия, но засушливото време характеризира средно по около 35-40% от денонощията на юли и август. Продължителните засушавания налагат поливно земеделие, предпоставки за което има.

През пролетния сезон се създават благоприятни обстоятелства за проявление на силни ветрове. Преобладаващите ветрове са от запад и северозапад, но през зимата са по-често от изток-североизток.

Фиг.8: Роза на ветровете на територията на община Бойчиновци

Източник: www.meteoblue.com/bg

Характерно за климата на община Бойчиновци е студена и сравнително продължителна зима, горещото лято и максимум на валежите през месец май. Относително въздействие върху развитието на културите имат честите с голяма продължителност засушавания. Разпределените твърде неравномерно през годината валежи, а също така и по-голямата изпарителна способност на черноземните почви, поражда необходимостта от изкуствено напояване.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Предвижданията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

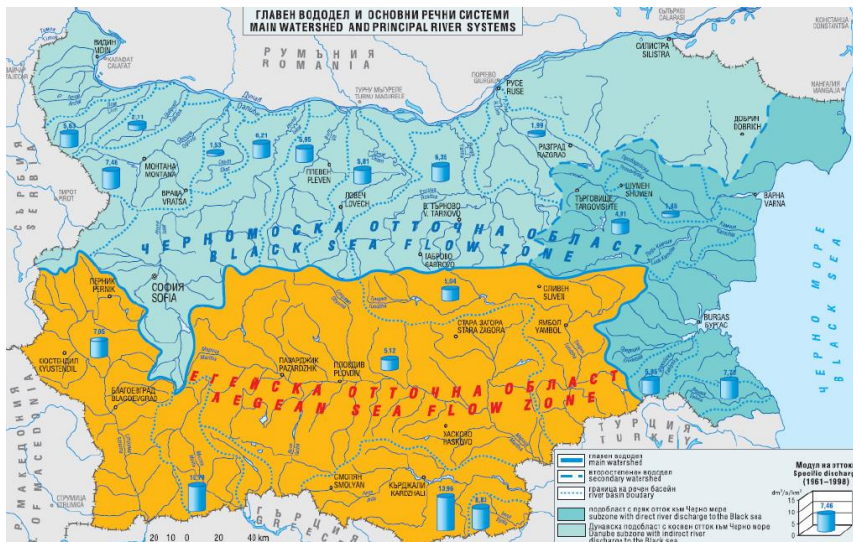
1.6. Води и хидрографска мрежа

Община Бойчиновци е богата на водни ресурси. Територията ѝ попада във водосборния басейн на река Огоста, която е основната водна артерия на общината и протича през нея по цялото и протежение от югозапад на североизток. Реката навлиза в общината южно от село Ерден, заобикаля от север уединеното възвишение Пъстрина и достига до град Бойчиновци, където североизточно от него получава най-големият си приток река Ботуня (десен). След това завива на север, а после на изток, заобикаляйки Владимировския рид, като при село Владимирово образува късия Владимировски пролом. След него Огоста навлиза в Западната Дунавска равнина, завива на североизток и североизточно от село Бели брод напуска пределите

на общината. Преди селото в нея отдясно се влива втори по-голям приток – река Рибине. Речната мрежа на общината включва още реките Ботуня, Рибине и Вировска река, както и по-малки сезонни притоци.

Фиг. 9: Водни ресурси в Република България

Хидроенергийният потенциал на реките в общината е предпоставка за добив на електроенергия чрез изграждане на малки ВЕЦ.

Територията на водните течения и водните площи заема 5104 дка. От тях 3249 дка е площта на реките, а останалите са заети от язовири, водоеми, канали.

Освен повърхностните води, общината разполага и с богат подземен воден ресурс, който се използва за водоснабдителни и питейни нужди. Единственият язовир на територията на общината е „Маданска бара”, разположен в землището на с. Мадан.

На територията на община Бойчиновци няма находища на минерални води.

2. Социално-икономически фактори

2.1. Демографски и социални характеристики

Демографските ресурси с техните образователни и квалификационни характеристики са един от решаващите фактори за местното развитие и растеж.

Таблица 5: Население в община Бойчиновци 2014 – 2020 г.¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всичко	8664	8660	8475	8262	8124	8090	7966
Мъже	4306	4307	4233	4128	4061	4059	3998
Жени	4358	4353	4242	4134	4063	4031	3968
В градовете	1380	1322	1323	1309	1270	1253	1246
В селата	7284	7338	7152	6953	6854	6837	6720

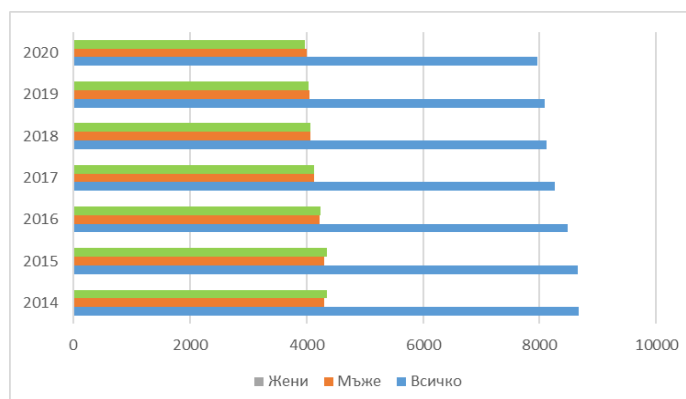
Източник: Национален статистически институт

В община Бойчиновци през последните шест години населението намалява с около 8% или с 698 души през 2020 г. спрямо 2014 г. Към 31.12.2020 г. в общината живеят 7966 души, 50,2% от които мъже и 49,8% жени. В град Бойчиновци живеят около 16%, а в останалите 12 населени места 84% от жителите на общината.

¹ Към датата на изготвяне на настоящата Програма за опазване на околната среда НСИ все още няма публикувани данни за броя на населението през 2021 г. и официални окончателни резултати от извършеното Преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 г.

Графика 2: Динамика на населението в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Община Бойчиновци не е засегната от процесите на силна урбанизация, характерни за повечето райони на страната. Градското население (на гр. Бойчиновци) е 15,64%, а в селата живеят 84,36% от жителите на общината. Съотношението в половата структура на населението и ниската степен на урбанизация (15% при средно за страната 73% в полза на градското население) се запазват почти без промяна през анализирания седем години.

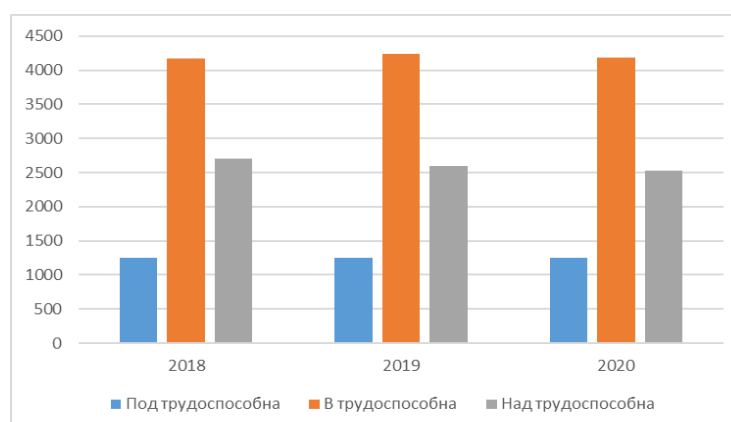
Таблица 6: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2018 - 2020 г.²

	2018			2019			2020		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	8124	4061	4063	8090	4059	4031	7966	3998	3968
Под трудоспособна	1257	649	608	1251	659	592	1245	651	594
В трудоспособна	4168	2410	1758	4241	2431	1810	4190	2380	1810
Над трудоспособна	2699	1002	1697	2598	969	1629	2531	967	1564

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Бойчиновци застарява, но процентното съотношение на лицата под, в и над трудоспособна възраст се запазва относително постоянно. През 2020 г. под трудоспособна възраст е 16% от населението. Възрастните над трудоспособна възраст са 2531 души или 32%. Около 52% е дялът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Графика 3: Население на община Бойчиновци под трудоспособна, в трудоспособна и над трудоспособна възраст за периода 2018-2020 г.

² - Под трудоспособна възраст са лицата до 15 навършени години.

- В трудоспособна възраст - за 2020 г. тези граници са от 16 до навършването на 61 години и 6 месеца за жените и 64 години и 3 месеца за мъжете.

- Над трудоспособна възраст - тези граници са от навършването на 61 години и 6 месеца за жените и 64 години и 3 месеца за мъжете.

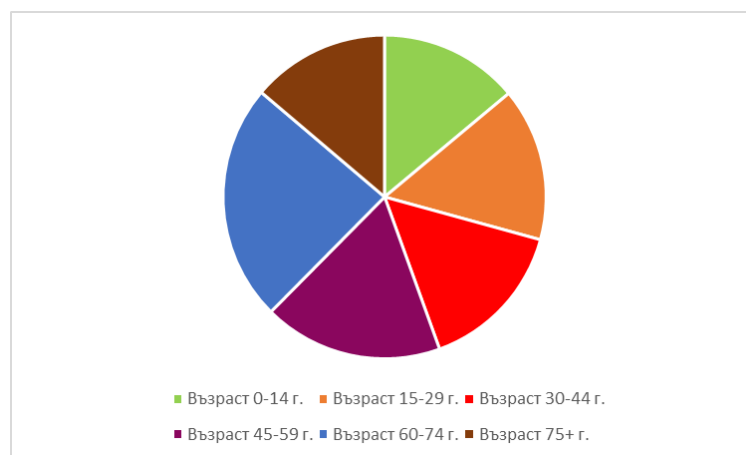
Таблица 7: Население по възрастови групи в община Бойчиновци за периода 2016-2020 г.

Години	Общо	Възраст 0-14 г.	Възраст 15-29 г.	Възраст 30-44 г.	Възраст 45-59 г.	Възраст 60-74 г.	Възраст 75+ г.
2016	8475	1182	1298	1289	1522	2013	1171
2017	8262	1156	1256	1259	1513	1966	1112
2018	8124	1175	1245	1205	1518	1874	1107
2019	8090	1183	1229	1234	1554	1824	1066
2020	7966	1173	1208	1219	1555	1798	1013

Източник: Национален статистически институт

В общината се наблюдава задълбочаваща се демографска криза. Илюстрация на процеса на демографско остаряване може да се види в намаляването на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 60 и повече години. Към 2020 г. децата до 14 г. са едва 14% от жителите на общината, а възрастните над 60 годишна възраст – 35%. Когато възрастовата структура е деформирана не може да се осигури както възпроизводството на населението, така и възпроизводството на трудовия потенциал.

Графика 4: Население на община Бойчиновци по възрастови групи за периода 2018-2020 г.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Таблица 8: Естествен прираст на населението на община Бойчиновци 2014-2020 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	74	37	37	264	135	129	-190	-98	-92
2015	72	37	35	253	137	116	-181	-100	-81
2016	81	52	29	228	119	109	-147	-67	-80
2017	69	35	34	235	127	108	-166	-92	-74
2018	73	36	37	228	109	119	-156	-73	-82
2019	76	41	35	232	114	118	-156	-73	-83
2020	73	33	40	234	118	116	-161	-85	-76

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 165 души на година, като през 2020 г. е минус 161. Средногодишният брой на живородените деца в община Бойчиновци за периода 2014-2020 г. е 74. Средната смъртност е 239 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза.

Таблица 9: Заселени, изселени и механичен прираст в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	293	137	156	238	106	132	55	31	24
2015	454	241	213	277	140	137	177	101	76
2016	212	103	109	250	110	140	-38	-7	-31
2017	256	111	145	303	124	179	-47	-13	-34
2018	279	124	155	262	118	144	17	6	11
2019	461	226	235	339	155	184	122	71	51
2020	320	152	168	283	128	155	37	24	13

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението в общината през изследваните години като цяло е положителен, с изключение на 2016 г. (-38) и 2017 г. (-47). За 2015 г. механичният прираст достига +177 човека, през 2019 г. е +122, а през 2020 г. +37.

Средногодишно за периода 2014-2020 г. населението на община Бойчиновци нараства от миграция с около 46 души, но този процес не успява да неутрализира отрицателния естествен прираст и да нормализира демографските процеси.

Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през 2020 г. е намаляло със 124 души.

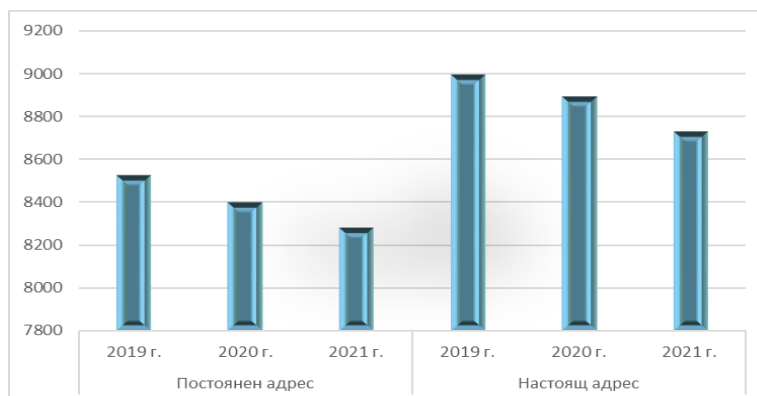
По данни на ГД ГРАО (<http://www.grao.bg>) населението на община Бойчиновци по постоянен и по настоящ адрес намалява с 3% през 2021 спрямо 2019 г. В края на 2021 г. жителите на общината по постоянен адрес са 8278, а по настоящ адрес 8726 души. Населението по постоянен и настоящ адрес в едно и също населено място за анализирания период намалява с 4% и към 31.12.2021 г. е 7037 души.

Таблица 10: Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12. 2019-2021 г.

Постоянен адрес			Настоящ адрес			Постоянен и настоящ адрес в населеното място		
2019 г.	2020 г.	2021 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
8523	8399	8278	8991	8889	8726	7353	7171	7037

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Графика 5: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2019-2021 г.

Данните в следващата Таблица 11 показват, че жителите на общинския център град Бойчиновци намаляват с 6% за периода 2016-2020 г. или средно с около 20 души на година.

Таблица 11: Население по населени места в община Бойчиновци 2016-2020 г. (брой)

	2016	2017	2018	2019	2020
Община Бойчиновци	8475	8262	8124	8090	7966
с. Бели брег	67	56	52	45	43

с. Бели брод	208	205	191	177	168
гр. Бойчиновци	1323	1309	1270	1253	1246
с. Владимирово	1303	1252	1237	1198	1164
с. Громшин	703	665	665	683	661
с. Ерден	479	474	476	489	498
с. Кобиляк	296	287	293	309	297
с. Лехчево	1641	1605	1572	1574	1567
с. Мадан	709	707	705	721	690
с. Мърчево	812	802	787	788	796
с. Охрид	424	397	379	342	331
с. Палилула	66	67	64	65	64
с. Портитовци	444	436	433	446	441

Източник: Национален статистически институт

Най-големите села в община Бойчиновци по брой население през 2020 г. са: Лехчево - 1567 души и Владимирово - 1164 души. Най-малко жители към 2020 г. имат селата: Бели брег (44) и Палилула (27), които са застрашени от обезлюдяване.

Актуални данни за броя на домакинствата ще има до края на 2022 година, след като бъдат обработени данните от новото преброяване на населението и жилищния фонд от НСИ направено през 2021 г.

Тенденциите на намаляваща раждаемост и застаряване на населението, се наблюдават в област Монтана и СЗР, но са симптоматични и за страната като цяло. Това изправя пред сериозни предизвикателства бъдещото функциониране на системите на социално осигуряване и подпомагане, здравеопазване, образование и публични финанси в общината.

2.2. Икономически показатели

Общината Бойчиновци се намира в Северозападен район от ниво 2, който заема последно място по социално-икономически показатели за развитие, не само в страната, но и в целия Европейски съюз. Община Бойчиновци отбелязва дълготрайна тенденция на изоставащо социално-икономическо развитие, въпреки минималния икономически ръст във финансовите резултати на местните фирми. В резултат на негативните процеси в икономиката, демографските характеристики на общината също се влошават.

Икономическото развитие на община Бойчиновци се характеризира с различна динамика през последните години. Местната икономика има предимно аграрен характер. Структуроопределящи отрасли са селското стопанство, търговията и преработващата промишленост, като водещо значение има земеделието. Неговата структура на производство и специализация определят характера на цялата територия и облика на населените места.

Таблица 12: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2020 г.

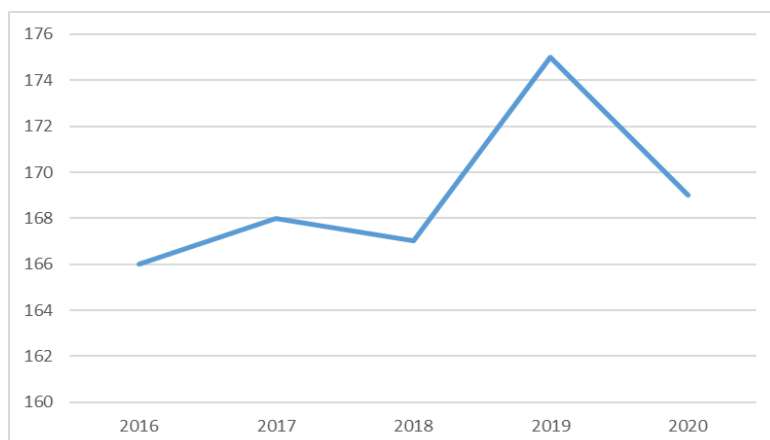
Отраслови сектори	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	166	168	167	175	169
Селско, горско и рибно стопанство	40	42	41	39	42
Преработваща промишленост	11	11	12	11	7
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	65	68	70	69	71
Транспорт, складиране и пощи	4	4	..	8	7
Хотелиерство и ресторантьорство	20	18	19	24	23
Операции с недвижими имоти	4	..	..	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	5	6	5	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	4	4	4	..	..

Източник: Национален статистически институт

Към 2020 г. в община Бойчиновци развиват дейност 169 нефинансови предприятия или с 6 по-малко спрямо 2019 г. и с 3 повече спрямо базовата 2016 г.

Графика 6: Брой на предприятията в община Бойчиновци през периода 2016-2021 г.

В сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети ” работят съответно 42%, в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ – 25%, в „Преработваща промишленост” около 4%. В сферата на хотелиерството и ресторантьорството са регистрирани 23 предприятия или 14% от фирмите в община Бойчиновци.

Таблица 13: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия 2016-2020 г.

Години	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Заети лица	ДМА	Финансов резултат
2016	23 635	38 814	30 993	34 342	499	16 922	-
2017	26 936	40 297	31 971	36 714	516	18 403	-
2018	33 474	48 564	39 875	43 949	527	25 312	-
2019	34 167	56 264	49 886	49 290	554	27 632	6 389
2020	34 160	60 233	54 544	51 027	509	30 308	8 464

Източник: Национален статистически институт

Икономическата нестабилност, COVID кризата и неблагоприятната бизнес среда не се отразяват значително на развитието на предприятията в община Бойчиновци през 2020 г. Всички показатели на отчетените фирми се повишават спрямо предходните години, с изключение на произведената продукция, която през 2020 г. е в размер на 34 160 хил. лева или със 7 хил. лева по-малко спрямо 2019 г. Приходите от дейността бележат ръст и са 60 233 хил. лева, а нетните приходи от продажби нарастват до 54 544 хил. лева. Разходите за дейността нарастват през 2020 г. до 51 027 хил. лева. Броят на заетите лица в отчетените предприятия намалява с 45, вероятно поради пандемията. ДМА се увеличават до 30 308 лева, което говори за инвестиции и технологично обновяване на производствата през годината. Финансовите резултати на фирмите също се повишават от 6 389 хил. лева през 2019 г. на 8 464 хил. лева през 2020 г.

Таблица 14: Предприятия по групи според броя на заетите в тях лица през 2019 и 2020 година (брой)

Предприятия	2019	2020
Микро - до 9 заети	165	160
Малки - 10 - 49 заети	9	..
Средни - 50 - 249 заети	1	..
Големи над 250 заети	-	-
Общо	175	169

Източник: Национален статистически институт

В община Бойчиновци преобладават микропредприятията с до 9 заети лица – 160 броя или (95%) през 2020 г. Микропредприятията са намаляли с 5 спрямо 2019 г. Малките фирми към 2019 г. - 9 броя, а средните с персонал от 50 до 250 заети само 1. За 2020 г. данните за малките и средни предприятия са конфиденциални, като общият им брой намалява с 1. В общината няма регистрирани големи предприятия с персонал над 250 заети лица.

Таблица 15: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в лева

2015	2016	2017	2018	2019	2020
7413	7643	8446	8572	10154	10908

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Бойчиновци за 2020 г. е 10 908 лева, което е с около 7% повече спрямо 2019 г. и с около 47% повече от 2015 г.

Въпреки значителният ръст, възнагражденията в общината към 2020 година остават по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната за същия период – 16 687 лева, от заплатите за област Монтана – 12 487 лева и за Северозападен район – 13 121 лева.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем.

Промисленост

Промислеността е сред основните структуроопределящи отрасли, но няма водещо икономическо значение. Преобладават предприятия в леката промисленост и дърводобива. Икономиката на община Бойчиновци се развива на база наличните местни ресурси и традиционни производства.

Промислеността е слабо развит отрасъл в община Бойчиновци. На територията на общината функционират няколко фирми в сектор преработваща промисленост, добив на инертни материали, производство на селскостопански продукти. Структурата на промислеността не притежава доминиращ характер над останалите отраслови структури.

В дейностите, отнасящи се към добивната промисленост развиват дейност две предприятия извършващи „Добив и преработка на инертни материали“. На територията на общината през анализирания период са изградени мощности за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). Същите са свързани с добив на водна електроенергия – МВЕЦ (Малка водно електрическа централа), а именно:

- МВЕЦ „Ралица 2“ село Бели брод по поречието на река Огоста с мощност 0,96 MWh. Съоръжението е въведено в експлоатация на 01.08.2020 г. и е собственост на фирма „Ралица“ ЕООД.

На територията на общината развиват дейност следните предприятия и фирми:

- „Кариана“ ЕООД - с. Ерднен – месопреработка и производство на колбаси
- „Екоагросрой“ АД – добив и преработка на инертни материали
- „ТБМ 2000“ ЕООД – добив и преработка на инертни материали
- „Пътинжинеринг“ АД – асфалтова база.
- „АДЛ“ ООД – Владимирово – производство на млечни продукти

В община Бойчиновци има традиции най-вече в някои подотрасли, които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

За бъдещото развитие на вторичния сектор на промишлеността в община Бойчиновци се очертава подчиненото значение на преработващата и на добивната промишленост. С по-добри перспективи за развитие в района е икономическия сектор „Търговия“, където е най-големият брой предприятия в общината. В Общия устройствен план на община Бойчиновци са предвидени значителни резервни терени за изграждане на нови производствени мощности за ВЕИ, терени за производствени и складови сгради, терени за търговски дейности. За ефективното функциониране на предприятията е необходимо да се осигури подходяща инфраструктура, която да създава условия за екологично и качествено производство, в т.ч. ефективно управление на различните потоци производствени отпадъци.

Третичният сектор е доминиращ в секторната структура, но поради ниският брой на населението той е недостатъчно развит. Трябва да се очаква, че той ще се развие в периода до 2028 г. поради очакваното повишаване доходите на населението.

Селско стопанство

Основният икономически отрасъл в община Бойчиновци в началото на новия програмен период продължава да бъде селското стопанство. То е основен източник на доходи и заетост и играе важна роля за развитието на района.

Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието на територията на общината. Селското стопанство като икономическа дейност е застъпено във всички населени места в общината и е основен отрасъл в селата.

Според баланса на териториите на областна дирекция „Земеделие“ – Монтана общата площ на община Бойчиновци към 2021 г. е 307 217,769 дка.

Таблица 16: Баланс на териториите в община Бойчиновци по видове собственост към 2021 г.

Вид собственост	Брой	Брой %	Площ дка	Площ %
Неустановена	4	0.01	5.040	0.00
Държавна публична	308	0.79	4436.699	1.44
Държавна частна	1560	3.98	22658.328	7.38
Общинска публична	3862	9.85	24649.551	8.02
Общинска частна	2089	5.33	16529.837	5.38
Частна	26535	67.65	184015.740	59.90
Обществени организации	4452	11.35	36945.378	12.03
Религиозна	9	0.02	228.682	0.07
Съсобственост	397	1.01	17423.500	5.67
Стопанисвано от общината	9	0.02	325.014	0.11
	39225	100.00	307217.769	100.00

Областна дирекция „Земеделие“ – Монтана

Най-голям относителен дял в община Бойчиновци заемат териториите частна собственост – 59,90%, следвани от земи общинска собственост (публична и частна) – 13,4%, собственост на обществени организации – 12,03% и земи държавна собственост – 8,82%. Останалите територии са на религиозни организации, в съсобственост и стопанисвани от Община Бойчиновци.

Таблица 17: Баланс по видове територии по предназначение в община Бойчиновци към 2021 г.

Вид територия по предназначение	Брой	Брой %	Площ дка	Площ %
Урбанизирана територия	1565	3.99	16746.180	5.45
Територия за транспорт	355	0.91	1631.342	0.53
Земеделска територия	34195	87.18	256667.572	83.55
Горска територия	2690	6.86	26485.532	8.62
Води и водни обекти	401	1.02	5107.407	1.66
Нарушена територия	19	0.05	579.736	0.19
	39225	100.00	307217.769	100.00

Областна дирекция „Земеделие“ - Монтана

Балансът на териториите в община Бойчиновци по предназначение показва, че най-голям относителен дял заема земеделската земя – 83,55%, следвана от горските площи – 8,62%. Урбанизираната територия е 5,45%, водите и водни обекти – 1,66%, а териториите за транспорт 0,53%. Нарушените територии в община Бойчиновци са едва 0,19% или 579.736 дка. По начина на трайно ползване земеделската земя се разпределя, както следва: ниви – 202 949 дка, трайни насаждения – 3037 дка, лозя – 3721 дка и ливади и пасища- 32849 дка.

Таблица 18: Брой регистрирани земеделски стопани и обработваема земя 2014-2021 г.

Стопанска година	Общ брой земеделски стопани, регистрирани по Наредба 3/1999 г.	Площ на обработваемата земя (дка), включена в анкетни формуляри по Наредба 3/1999 г. ³
2014/2015	230	116 513
2015/2016	226	115 867
2016/2017	200	113 626
2017/2018	182	114 444
2018/2019	170	125 271
2019/2020	178	122 249
2020/2021	259	175 177

Областна дирекция „Земеделие“ - Монтана

Броят на земеделските стопани в община Бойчиновци се увеличава и за стопанската 2020/2021 г. е 259, с 81 повече спрямо предходната година. Най-много земеделски производители през последната анализирана година са регистрирани в селата: Лехчево (47), Владимирово (28), Мадан (27), Громшин (27) и град Бойчиновци (24).

Обработваемата земеделска земя в общината също се увеличава и за стопанската 2020/2021 г. е 175 177 дка.

Таблица 19: Основни видове отглеждани култури и среден добив в община Бойчиновци за 2014-2020 г.

Култура	Стопанска година									
	2016/2017		2017/18		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка	Площи дка.	Ср. Добив кг/дка	Площ и дка.	Ср. Добив кг/дка	Площ и дка.	Ср. Добив кг/дка	Площ и дка.	Ср. Добив кг/дка

³ В колона обработваема земя са включени и площи заети с трайни насаждения, пасища и ливади

пшеница	49520	470	67200	459	65210	555	84172	537	76990	641
счемик	2720	479	1250	439	730	377	1 696	388	590	512
тритикале	-	-	-	-	-	-	-	-	140	571
рапица	7830	289	5095	204	2690	255	6200	224	6480	211
масл. слънчоглед	58285	241	60720	255	60880	183	65203	270	64060	227
царевица зърно	29055	427	13260	738	20990	495	19904	752	26500	415
ябълки	3,4	-	3,4	-	3,4	-	-	-	3	1000
сливи	26	-	26	-	79	-	-	-	54	110
череша	16	-	16	-	16	-	-	-	20	15,1
лоза-винени	470	-	470	-	470	-	-	-	470	463

Източник: Областна дирекция „Земеделие” - Монтана

Най-много площи през 2020/2021 стопанска година са засяти с пшеница – 76990 дка., слънчоглед – 64 060 дка и царевица – 26 500 дка. Средните добиви от декар на основните отглеждани култури като цяло се увеличават. Зеленчукопроизводството като цяло е слабо развит отрасъл в общината. През 2020/2021 г. са отглеждани 50 дка картофи и 4 дка зеле. От трайните насаждения са регистрирани 60 дка малини, 27 дка орехи и 6 дка ягоди.

Вторият подотрасъл на селското стопанство е животновъдството. Към 2021 г. водещи подотрасли на местното животновъдство са птицевъдството, овцевъдството и говедовъдството. Броят на отглежданите говеда е най-голям през 2016 г. – 1862, а в края на отчетния период намалява до 1493. Броят на отглежданите овце в общината също намалява от 5552 през 2016 г. на 3272, а на козите от 1990 на 740. Биволовството е слабо развито само 28 броя животни. Към 2021 г. в община Бойчиновци са регистрирани само 25 свине. През 2019 г. в общината са започнали да отглеждат 260 еднокопитни животни, които през 2021 г. намаляват на 240. Пчелните семейства през 2021 г. са 3980 или с 1155 повече спрямо 2015 г.

Таблица 20: Брой животни по години в община Бойчиновци за периода 2015 – 2020 г.

Година	говеда	биволи	овце	кози	свине	еднокопитни	птици	бройлери	зайци	пчелни семейства
	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	Бр.	хил.бр.	хил.бр	бр.	бр
2015	1516	35	4511	1990	20	-	31,6	8	1400	2825
2016	1862	103	5552	1733	46	-	31,45	-	850	3579
2017	1851	28	4625	1733	15	-	29,155	0	121	3579
2018	1492	26	3825	1249	15	-	29,155	1,35	121	3579
2019	1523	29	3383	1074	44	260	27,400	0,35	114	3253
2020	1511	28	3171	985	31	250	27,400	0,48	107	3545
2021	1493	28	3272	740	25	240	26,650	0,6	132	3980

Източник: Областна дирекция „Земеделие” – Монтана

Съществен проблем за развитието на животновъдството остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната ни към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи.

Необходимостта от запазване и развитие на сектора е много важен приоритет и постигането му може да доведе до подобряване на икономическата ситуация в Бойчиновци, създаване на нови работни места и сигурни източници на доходи за местното население. При изграждане на нови животновъдни обекти е необходимо същите да отговарят на съвременните санитарно-хигиенни норми и законови изисквания, включително за управление на генерираните от фермите отпадъци. Това е съществен проблем за развитието на сектора.

Горско стопанство

Въпреки наличието на гори със стопанско значение, съставляващи 26 239 дка (8,54%) от територията на община Бойчиновци, техният потенциал за развитие на мащабни дърводобивна и дървопреработвателна дейност не може да се оцени като значителен.

Горите в община Бойчиновци попадат в обхвата на Териториално поделение „Държавно горско стопанство (ДГС) – Монтана към Регионална дирекция на горите (РДГ) – Берковица, Северозападно държавно предприятие.

Фиг. 10: Карта на РДГ – Берковица

Общата горска площ на територията на община Бойчиновци към 2021 г. е 3124 ха, от които: 33% държавна горска територия, 36% територия на физически лица, 8% общинска територия, 3% територия на юридически лица, 3% църковна територия и 17% гори върху земеделски земи.

Таблица 21: Разпределение на общата горска площ в община Бойчиновци по видове собственост за периода 2015 - 2021 г. (ха)

[illegible]

Източник: ДГС „Монтана”

Количеството на ползваната дървесина от държавния горски фонд на територията на община Бойчиновци нараства като през 2015 г. е 2 300 куб м., а през 2019 г. е 2 420 куб. м., но в края на отчетния период намалява до 680 куб. м.

Таблица 22: Ползване на дървесина от територията на общината 2017-2019 г. (куб. м.)

Ползване на дървесина (куб.м.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Предвидено	2500	2500	2500	2500	2500	800	793
Осъществено – стояща маса	2300	1850	1760	2240	2420	680	200

Източник: ДГС „Монтана“

Общо за периода са добити 11 250 куб. м. или по 1875 куб. м. средно на година.

За периода 2015-2020 г. е осъществено следното залесяване:

2015 г. – 40 дка
 2016 г. – 168 дка
 2017 г. – 191 дка
 2018 г. – 220 дка
 2019 г. – 213 дка
 2020 г. – 180 дка
 2021 г. – 0 дка

Общата леситост на община Бойчиновци за периода 2015 – 2020 г. е :

2015 г. – 26%
 2016 г. – 26%
 2017 г. – 27%
 2018 г. – 27%
 2019 г. – 27%
 2020 г. – 20%
 2021 г. – 20%

За периода около 10 фирми са вписани и част от тях отписани в Регистъра на производствените марки, като обекти по смисъла на чл.206 от Закона за горите.

За 2020 г., обектите, в които постъпва, преработва се и се експедира дървесина са 7 броя, по населени места, както следва:

- с.Лехчево – 2 бр.
- с.Мърчево – 2 бр.
- с.Владимирово – 1 бр.
- с.Громшин -1 бр.
- гр.Бойчиновци – 1 бр.

Дървесната растителност, макар и малко в района на общината, има своето място като източник на дървесина, като защита на земеделските земи от ерозия, като производител на кислород и като основен елемент на ландшафта, поради което и в бъдеще е необходимо да се полагат грижи за нейното опазване и обогатяване.

Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културното наследство; регулиране на климата.

Горите са източник освен на дървесина и на много ценни ресурси - билки, горски плодове, гъби и др., които могат да бъдат използвани за организиране на дребни производства, осигуряващи заетост на ниско квалифицирани работници.

Необходимо е разработването на програми за залесяване на горските територии, пострадали от бедствия и пожари. Нужно е балансирано използване на горите по начин, който няма да бъде за сметка на устойчивото развитие на туризма. Важно е да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия.

Туризм

Туризмът в община Бойчиновци няма много голям потенциал, не е разработен и към момента носи минимални приходи и доходи на местното население. В общината има възможности за развитие на интегриран екологичен, културно-исторически, поклоннически, селски, винен и риболовен туризъм. Възможно е привличане на туристи за кратки – уикенд посещения, рекреация и отдих, предимно в пролетно-летния сезон и ранната есен.

Характеризира се голямо разнообразие на растителен и животински свят. Отличава се с чиста околна среда – незамърсени води, въздух и почви. Едно от най - големите богатства на общината, произтичащо от географското и разположение са природните ресурси – умерено-континентален климат, красивите и плодородни долини на реките Огоста, Ботуня и Рибине.

Географското разположение и природно-климатичните ресурси благоприятстват бъдещото развитие на рекреацията и туризма – екологично чиста и живописна природа, културно-исторически ресурси, местен бит, култура и традиции с туристически потенциал, както и богати на редки видове флора и фауна, защитени зони от НАТУРА 2000.

Легловата база на територията на община Бойчиновци е много слабо развита.

„Вила Първанови“ е разположена в непосредствена близост до борова гора в месността на с. Владимирово, общ. Бойчиновци. Не далеч е до Градешки Манастир и на 19 км. от гр. Монтана. Разполага с три двойни стаи една спалня с допълнително легло. Семейен хотел функционира в с. Ерден.

С туристически потенциал са следните обекти в общината:

- Летателен център за въздушни и екстремни спортове в Северозападна България „Ава Спорт“, с. Ерден.

На територията на село Ерден, община Бойчиновци се намира единственият летателен център за Северозападна България за въздушни и екстремни спортове, изграден от „АВА-СПОРТ“ ООД. Центърът е предназначен за специализиран туризъм в областта на летенето и скокове с парашут, рекламни полети и разходки. В него се извършва обучение на пилоти на парапланери и безмоторни самолети, парашутисти, организиране на състезания. Центърът се посещава ежегодно от много чуждестранни състезатели и привлича любители на различните екстремни въздушни спортове. Предстои изграждането на хотелска част и плувен басейн.

- Бреговете на р. Огоста и притоците и дава богати възможности за обособяването на зони за ежедневен и седмичен отдих в населените места и в близост до тях.
- Малката река Рибине в землището на с. Лехчево, с естествено езеро с красиви жълти водни рози /*Castalia alba*/ - рядък защитен вид;
- Четири величествени вековни дървета край Бойчиновци;
- Червените поляни от цъфналия през май див божур, в горския масив край село Мадан
- Язовир „Маданска бара“, с. Мадан - може да се разработи и благоустрои за развитието на спортния риболов и отдих. В околностите на същото село се намират божурови поляни, разположени в близост до красив горски масив.

- Защитените зони по НАТУРА 2000 „Пъстрина“ и „Портитовци - Владимирово“, разположени по поречието на р. Огоста могат да се развият като маршрути за екологичен и орнитоложки туризъм.

Туристопотокът към общината е слаб и не оказва съществено влияние върху количеството генерирани отпадъци и опазването на околната среда.

Въпреки, че не може да се очаква развитие на туризма в мащаби, които да определят Бойчиновци като дестинация на регионалния, националния и международния туристически пазар, възможностите не са малко и туризмът може да заеме достойно място в общинската икономика. За това благоприятства наличието на запазена природна среда със защитени територии и представители на флората и фауната, големите компактни горски масиви, незасегнати от негативно въздействие от индустриализация и урбанизация, запазеното богато културно-историческо наследство.

3. Анализ по компоненти на околната среда

3.1. Атмосферен въздух

Опазването на качеството на атмосферния въздух е огромен проблем, който ще доминира в политиката на ЕС и през следващите години. Въздухът няма да стане по – чист единствено чрез стриктен контрол на замърсяването. Това ще изисква задълбочени промени в политиката на ЕС, националните и местните политики като разнообразие на мерки, действия и практики в различните области. Спектърът от глобални проблеми, изискващ внимание е широк: изчерпването на озоновия слой, киселинните дъждове, нивата на озона и другите замърсители в приземните слоеве, промените в климата.

В градските територии са концентрирани голяма част от промишлените дейности, интензивен трафик, но тук са разположени и жилищата на хората. В резултат на това огромното нарастване на замърсяването на въздуха е проблем, който рефлектира върху всеки от нас. Рамковата директива за управление на качеството на въздуха в градовете е ключов елемент от стратегията на ЕС за подобряване качеството на въздуха като цяло. Това налага стриктни изисквания относно извършвания мониторинг за вида и броя на контролираните замърсители, с оглед изготвяне на планове за действие за подобряване качеството на въздуха в средносрочен и дългосрочен аспект. От друга страна информирането на обществеността е основно изискване в Директивата.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Емисионни норми са норми на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници. Нормите за емисии се класифицират по компоненти в зависимост от технологичните източници и провеждането на горивните процеси.

Емисионни норми са тези пределно допустими концентрации - ПДК на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирани за определен период от време, чието наличие не е свързано с риск за здравето.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите, Изпълнителна агенция по околна среда, чрез Национална система за мониторинг на околната среда (НСМОС), Подсистема: Национална система за мониторинг на качество на атмосферния въздух (КАВ). За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ.

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2019 г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Екологичният статус се определя въз основа на тези показатели в приземния въздушен слой, както следва: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух” е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотен диоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици, бензин, олово, кадмий, арсен полиароматни въглеводороди, толуол, амоняк, фенол и серовъглеродород.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – „Въздух”.

По класификация (съгласно Приложение №1 към чл.10, ал.3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг биват:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.
2. Промислено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.
3. Градски фонові пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т.2.
4. Извънградски фонові пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3-10 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10-50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

Община Бойчиновци е с нисък потенциал за замърсяване на атмосферния въздух – няма значими източници на емисии. Като цяло качеството на атмосферния въздух не създава риск за здравето хората, тъй като нивата на замърсители на въздуха (фини прахови частици - ФПЧ, серен диоксид и азотен диоксид) не превишават оценъчните прагове. На територията ѝ не са изградени пунктове като част от НАСЕМ за контрол на качеството на атмосферния въздух, няма автоматична измервателна станция, нито ръчен пункт, които да следят качеството на атмосферния въздух (КАВ) в района.

Община Бойчиновци е под контрола на РИОСВ - Монтана като Регламентиран район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ).

Община Бойчиновци е класифицирана по чл. 30, ал. 1, т. 4 в съответствие с Наредби № 7 и № 12 към ЗЧАВ и попада в VI район, в който нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове, поради което общината не разполага със стационарни пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух. Това е свидетелство за много добрите му качества. Замърсяването на въздуха се дължи основно на битови източници, автотранспорта и промишлеността. Тъй като промишлената дейност в общината е силно ограничена и не води до сериозно замърсяване на въздуха.

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която гарантира чистотата и доброто качество на въздуха в общината.

Оценката на качеството на атмосферния въздух и нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) се извършва въз основа на анализ на факторите, които могат да имат принос към наднормените нива на замърсяване по отношение на:

- наличие на неблагоприятни климатични условия, в т.ч. ниски средноденонощни и средногодишни скорости на вятъра (под 2 m/s) или тихо време; образуване на мъгли; влияние на топографските условия (особености) на терена (напр. при котловинни и низинни форми на релефа); вертикално смесване на въздушни маси; противостоене на въздушни маси с океански произход с такива от континентален произход;

- наличие на специфични за дадено място други дисперсионни характеристики (т.е. характеристики на разпространение на замърсителите);

- наличие на други природни източници (силни ветрове, пренос на природни частици от сухи райони и др.).

- наличие на големи промишлени източници на замърсяване;

- наличие на други фактори, които оказват влияние върху замърсяването на въздуха (транспорт, бит, селско стопанство).

Фини прахови частици /ФПЧ₁₀/

Фините прахови частици са фракция на общия суспендиран прах. Основни източници на прах за района на Бойчиновци са транспортът, промишлеността и битовото отопление.

Норми:

- средноденонощната норма /СДН/ за опазване на човешкото здраве - 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година)- допустимо отклонение - 50% от СДН;
- средногодишна норма /СГН/ за опазване на човешкото здраве - 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - допустимо отклонение – 20% от СГН.

Оценката на качеството на атмосферния въздух и нивата на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) се извършва въз основа на анализ на факторите, които могат да имат принос към наднормените нива на замърсяване по отношение на:

- наличие на неблагоприятни климатични условия, в т.ч. ниски средноденонощни и средногодишни скорости на вятъра (под 2 m/s) или тихо време; образуване на мъгли; влияние на топографските условия (особености) на терена (напр. при котловинни и низинни форми на релефа); вертикално смесване на въздушни маси; противостоене на въздушни маси с океански произход с такива от континентален произход;
- наличие на специфични за дадено място други дисперсионни характеристики (т.е. характеристики на разпространение на замърсителите);
- наличие на други природни източници (силни ветрове, пренос на природни частици от сухи райони и др.);
- наличие на големи промишлени източници на замърсяване;
- наличие на други фактори, които оказват влияние върху замърсяването на въздуха (транспорт, бит, селско стопанство).

Серен диоксид /SO₂/

Серният диоксид спада към групата на серните оксиди, които се формират при изгаряне на горива с високо сярно съдържание. Източници, свързани с неговото образуване са: топлоелектрическите централи, които използват сяросъдържащи горива - въглища, нефт, природен газ; черна и цветна металургия; химическа промишленост; добиване и дестилация на нефта; производство на сярна киселина и минерални торове и др.

Норми:

- средночасова норма /СЧН/ за опазване на човешкото здраве – 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- допустимо отклонение – 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (43 % от СЧН);
- средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве – 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- АП - алармен праг за серен диоксид - 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ измерени в три последователни часа;
- ГОП – горен оценъчен праг за серен диоксид – 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (60% от СДН).

Въглероден оксид /CO/

Въглеродният оксид е газ без цвят, без мирис, малко по-лек от въздуха, горящ газ и е силно токсичен. Образува се при изгарянето на различни видове горива при недостиг на кислород. Представлява един от най-широко разпространените атмосферни замърсители. Най-голям източник на СО е автомобилният транспорт – над 65 % от общото емитирано количество за страната. За района на област Монтана основен източник на въглероден оксид е транспортът.

Норми:

- ✓ максимална осемчасова средна стойност в рамките на денонощието - 10 mg/m^3 ;
- ✓ допустимо отклонение – 60 % от нормата.

Озон

Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). Получава се при трансформации между някои органични съединения и азотните окиси от атмосферния въздух в присъствието на слънчева светлина. Основните източници на такива окиси са отпадните газове

от транспорта (въздушен, железопътен, автомобилен) и от индустрията – предимно предприятия от енергийния отрасъл, рафинериите, вкл. бензиностанциите. Този озон (вторичен замърсител) се добавя към озона, естествено съдържащ се в атмосферата.

Предвид факта, че озонът е замърсител, свързан с фотохимични реакции на замърсители, най-силно следва да се проявява при силна слънчева ултравиолетова радиация и при условия на застой на атмосферата.

Норма: Средночасова стойност, праг за информиране на населението - $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Сероводород (H_2S).

Сероводородът е токсичен, безцветен газ, с неприятна миризма. В природата големи количества се образуват при процеси на биологично разлагане. По-голяма част от атмосферния сероводород е с естествен геотермален произход. Замърсяването на въздуха има и антропогенен характер. Основен източник е промишлеността. Негативните здравни последствия за хората при контакт с този газ се определят от концентрацията и експозицията на въздействие. При ниски концентрации дразни лигавиците и предизвиква конюнктивит, а при високи са възможни сериозни поражения върху дихателните органи.

Съгласно Наредба № 14/1997 г. (ДВ бр.88/1997г.) са приети следните ПДК за сероводород в атмосферния въздух:

- ✓ максималноеднократна ПДК - $0,005 \text{ mg}/\text{m}^3$;
- ✓ средноденонощна ПДК - $0,003 \text{ mg}/\text{m}^3$.

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която гарантира чистотата и доброто качество на въздуха.

Източници на емисии на вредни вещества във въздуха:

- Точкови източници

Всички източници на вредни емисии, които имат определени параметри (точни координати, височина, напречно сечение, скорост на газовия поток, дебит, температура на газа и масовия поток на вредни вещества) се характеризират като стационарни точкови източници. Това са димоходите (комини) на горивни инсталации, изпускателни устройства на производствени вентилации и аспирации и др.

На този етап промишлените източници на замърсяване в община Бойчиновци са незначителни. Данните от собствените измервания на предприятията показват, че изчислените концентрации на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са по-ниски от ПДК или много близки до наложените от нормативната уредба.

- Площни източници

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници са разглеждат комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

- Линейни източници

Транспортният поток от леки и товарни автомобили допринасят до известна степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в населените места на територията.

- Неорганизиран източници

Създаването на нерегламентирани сметища за отпадъци са едни от източниците на емисии на парниковия газ метан (CH_4).

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от ДВГ на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда нараства времето за достигане на устойчив – оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по-високи емисии на замърсители (C_xH_x ; CO ; сажди). От значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и остарелия автомобилен парк.

Община Бойчиновци е с ниска степен на промишлено развитие.

Основни източници на емисии в атмосферата на общината са трите кариери за инертни материали в селата Ерден – 2 и Асфалтовата база в с. Владимирово.

Почти цялата пътна инфраструктура в общината се нуждае от ремонт, като лошото й състояние допринася за допълнително увеличаване на емисиите на прах и вредни газове от автомобилния транспорт. Това има значение за урбанизираните територии, особено по най-натовареното направление Монтана - Мърчево – Владимирово - Лехчево.

Контролът върху състоянието на атмосферния въздух се извършва инцидентно – при необходимост, при сигнали и жалби – от РИОСВ - гр. Монтана.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, са разположени два стационарни пункта за имисионен контрол, включени в Националната система за екологичен мониторинг, съответно в община Монтана: пункт „РИОСВ – Монтана” с ръчно пробонабиране и в община Видин: автоматична измервателна станция (АИС) – Видин. Във всеки от двата пункта се извършва мониторинг на ФПЧ10. По данни от годишните доклади на РИОСВ-Монтана за състоянието на АВ в района се установява, че през зимния период, при определени метеорологични условия, се натрупват замърсители в приземния слой от ФПЧ10, серен диоксид, азотни оксиди и въглероден оксид до границите на пределно допустимите норми, вследствие на интензивното използване на твърди горива за отопление в битовия сектор; през летните месеци замърсяванията са главно от прах и летливи органични съединение (ЛОС), метан и амоняк, съпроводени с неприятни миризми, породени от състоянието на инфраструктурата (липса на канализации и неподдържани пътни артерии), сметища, отглеждане на различни видове животни в нерегламентирани количества вътре в населените места, както и използването на естествени и изкуствени торове в интензивно развитите селскостопански райони.

На територията на община Бойчиновци няма обекти в обхвата на Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г., относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването), респ. Закона за опазване на околната среда. На територията на общината няма и обекти в обхвата на Наредба № 1/2005 г., които да са източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух. Липсват и обекти – големи горивни инсталации, с инсталирана мощност над 50 MW.

На територията на община Бойчиновци няма инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци, които да замърсяват атмосферния въздух.

Замърсяването на въздуха в района се дължи основно на бита при ползването на твърди горива през отоплителния сезон, а така също и на автотранспорта.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, организацията на движението, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им.

Лошото състояние на транспортната инфраструктура допринася за допълнително увеличаване на емисиите на прах и вредни газове от автомобилния транспорт. Това има значение за урбанизираните територии, особено по най-натовареното направление Монтана - Мърчево - Владимирово - Лехчево. Замърсяването на атмосферата в общината от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на въздуха.

Комунално-битовите дейности са едни от основните замърсители на въздуха, главно през отоплителния сезон. Замърсяването е причинено от използването на лошокачествени твърди и течни горива – мазут, нафта, въглища, брикети. Отоплението на територията на общината е с индивидуални отоплителни уреди, в повечето случаи, на твърди горива. Това увеличава източниците на вредни емисии в приземния атмосферен слой и влошава качеството на атмосферния въздух. На отделянето на вредни емисии от горивните процеси в битовия сектор най-съществено влияние оказва качеството на горивата и климатичните условия. Горивните

процеси за отопление са предимно в сезона на облачни дни и мъгли с висока въздушна влажност, ниски температури и в дните за температурни инверсии. Като гориво за битови нужди се използва сравнително евтини горива – дърва и брикети.

Метеорологичните характеристики са в тясна връзка с разпространението на замърсителите в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството изхвърляни газове от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата. За оценка на възможното замърсяване на въздуха се използва понятието "потенциал на замърсяване на въздуха". Той се явява функция от метеорологичните и топографски параметри, които обуславят преноса и разсейването на замърсителите. Въз основа на скоростта на вятъра се различават четири степени на потенциал на замърсяване:

- I - нисък потенциал - 0-25% от случаите с вятър при скорост до 1 м/с
- II - нисък потенциал - 26-50%
- III - висок потенциал - 51-75%
- IV - висок потенциал - 76-100%

По този показател общината се характеризира с нисък потенциал на замърсяване, тъй като и в случаите на най-тихо време - м.декември средната скорост на вятъра е 1,4 м/с, т.е. не е под критерия 1 м/с.

В заключение може да се обобщи, че климатичните и метеорологичните условия в община Бойчиновци не благоприятстват задържане на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой и са една от основните предпоставки за доброто състояние на атмосферния въздух. Сравнително високата сума на валежите е положителен фактор за самоочистване на атмосферата от замърсители. Общината се характеризира с много добри качества на атмосферния въздух. Територията е с нисък потенциал на замърсяване на атмосферния въздух – няма установено превишаване на ПДК.

Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за значително намаление на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които за България се характеризират с високо съдържание на сяра.

Озеленяването и благоустрояването на уличните платна ще доведат до по-ниски нива на прах в атмосферния въздух. За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на топлоизолации и дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - например слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са благоприятни.

Като основен източник на неприятни миризми могат да бъдат посочени незаконни торищата около лични стопанства в и около изходите на населените места. Специфичен източник на неприятни миризми за гр. Бойчиновци се явява заустването на отпадъчните води в коритото на р. Огоста извън регулационните граници на града. Причина за това е незавършената канализационна мрежа и липсата на пречиствателна инсталация. През летния сезон се създава дискомфорт поради активно протичащите процеси на гниене на органиката в битово-фекалните води от канализационната мрежа.

В Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.) са предложени четири мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ10 от битовото отопление: те се отнасят до вида горива, качеството на горивата и технологиите, които се използват за преобразуване на енергията от горивата в полезна топлина: (1) по-ранно въвеждане на Регламент (ЕС) 2015/1185 по отношение на по-строги стандарти за проектиране на отоплителни топлоизточници; (2) въвеждане на стандарти за качество на горивата за въглища, използвани за битово отопление; (3) приемане на организационни мерки – забрана на продажбата на дърва за огрев на тегло и въвеждане на ограничения във времето, когато се допуска директен добив на

дърва за огрев от населението и кога общините могат да предоставят дърва за огрев на домакинствата, за да се даде известна възможност за изсъхване на дървесината преди употребата ѝ; и (4) задължително поетапно изваждане от употреба (в общините, които не отговарят на изискванията на CAFE) на отоплителни уреди, които не отговарят на изискванията на Регламентите за екодизайн (ЕС) 2015/1185 и (ЕС) 2015/1189 и замяната им с други средства за отопление.

Община Бойчиновци няма разработена специална „Програма за управление качеството на атмосферния въздух“. Предвид разпоредбата на чл. 27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, която гласи, че „В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по чл. 6 в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение.“.

На територията на общината няма превишаване на нормите и съответно не е необходимо да се разработва специална програма за управление качеството на атмосферния въздух.

ИЗВОДИ:

Община Бойчиновци се характеризира с висока чистота и добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. Промислените предприятия и строителните дейности са ограничени, а замърсяването от транспорта е незначително, което води до запазване на качеството на въздуха.

Основни замърсители на въздуха в отделни дни са прах - общ и фин и сероводород, вследствие дейностите на промишлеността, транспорта и комунално - битовия сектор.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите с високо съдържание на сяра. За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мерки и използването на алтернативни източници на енергия.

От метеорологичните параметри, влияещи върху нивото на замърсяване на приземния слой с аерозоли и газообразни вредни вещества, особено голяма роля имат влажност и температура на въздуха, скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане, обща слънчева радиация и др.

3.2. Води

Управлението на водите в страната се осъществява и ръководи от Министерство на околната среда и водите (и подчинените му четири Басейнови дирекции), което е отговорна институция на национално ниво за прилагане на

„б“, директорът на съответната басейнова дирекция планира и участва в провеждането на мониторинга на водите, обобщава и анализира данните от проведения мониторинг, в това число за химичното и екологичното състояние на повърхностните води.

Съгласно чл.169, ал. 2 от Закона за водите (в сила от 28.01.2000 г. с посл. изм. и доп. ДВ бр.44 от 13 май 2020 г.), мониторингът на водите и на зоните за защита на водите осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени от басейновите дирекции в съответствие със спецификата на водните тела и техните характеристики.

Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на база получените данни от програмите за мониторинг.

В рамките на Плановите за управление на речните басейни са застъпени следните видове мониторинг:

- **контролен** - целта на контролния мониторинг е да осигури необходимата информация за допълване и валидиране на резултатите от прегледа на антропогенния натиск и оценката на риска, изготвени съгласно изискванията на Приложение II от РДВ, за ефективното планиране на бъдещите мониторингови програми; за оценка на дългосрочните промени в естествените условия; за оценка на дългосрочните промени, които са резултат от широко разпространени антропогенни дейности;

- **оперативен** - целта на оперативния мониторинг е да се установи състоянието на онези водни тела, които са в риск по отношение постигането на добро екологично състояние; да се направи оценка на промените в състоянието на телата в риск, които са в резултат на изпълнението на програмата от мерки;

- **проучвателен** - който се планира за да се установят нивата и риска от случайни и залпови замърсявания в определена водна площ и предприемане на подходящите мерки за управление.

Община Бойчиновци се отнася към хидроложка област с умереноконтинентално климатично влияние с пролетен максимум на оттока, като е с преобладаващо дъждовно-снежното подхранване на реките. На територията на общината текат река Огоста и река Ботуня, както и малките реки Рибине в с. Лехчево и Вировска в с. Мърчево. Останалите водни течения на територията на общината са къси и с непостоянен дебит.

Периодите на пълноводие и маловодие са се утвърдили като важни фактори на средата. Пълноводието продължава 4-5 месеца като обемът на оттока, представлява 60-70% от годишния. Поради неравномерното разпределение на валежите, времето на пълноводие е различно. Периодът на маловодие настъпва в началото на лятото и продължава 3-4 месеца, като обемът на формиращия се отток е 10% от годишния. През този период голяма част от по-малките повърхностни течения пресъхват.

РИОСВ – Монтана не извършва мониторинг на повърхностни и подземни води на територията на община Бойчиновци. Съгласно Закона за водите, чл.155, ал.1, т.4, буква „б“, директорът на съответната басейнова дирекция планира и участва в провеждането на мониторинга на водите, обобщава и анализира данните от проведения мониторинг, в това число за химичното и екологичното състояние на повърхностните води. Контролът върху състоянието на подземните и повърхностни води на територията на община Бойчиновци се осъществява от Басейнова дирекция „Дунавски район“ – гр. Плевен /БДДР/. Състоянието на питейните води и водоизточниците на общината се контролират системно от РЗИ – Монтана, а източниците на производствени отпадъчни води от РИОСВ – Монтана.

Мониторинговите пунктове се определят въз основа на оценка на риска, натоварването и агресивната дейност върху водните тела. Изборът на показатели за анализ е въз основа на вида и количеството натиск, изразяващ се в концентрацията на наблюдаваните замърсители. Оценката на химическото състояние на повърхностните водни тела, замърсяващите вещества се съпоставят с определени стойности на стандартите за качество, въведени с Директива 2008 /105/ на Европейския парламент и на Съвета от 18.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите изразена в Наредба за стандарти за качество на околната среда. Рамковата Директива за водите въвежда екологични норми за качество на водните ресурси. Съгласно нея екологичното състояние на водните екосистеми се определя като много добро, добро, лошо или много лошо. При извършването на оценката на риска водните тела се класифицират в следните категории:

- водни тела в риск – не е необходимо допълнително охарактеризиране или допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които е възможно да са в риск, за които има вероятност да не постигнат екологичните цели, но са необходими допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които не са в риск – не е необходима допълнителна оценка и допълнителни мониторингови данни.

Повърхностните и подземни води на територията на община Бойчиновци са в добро общо екологично състояние.

- **Повърхностни води**

При управлението на водите и анализа на антропогенното въздействие и определяне състоянието на водите, се ползва приета класификационна система регламентирана с Наредба Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на качеството на водите, съгласно Рамковата Директива на водите, определяща ограничения с цел, спиране на влошаването на състоянията на водите и защитаващи ги от замърсяване. Състоянието на повърхностните води основно е общ израз за състоянието на повърхностния воден обект, определена от неговото екологично състояние и от неговото химично състояние и водните количества. Качеството на водите най-често се определя от химичното състояние и е основната характеристика за общото състояние. Най-основната оценка за състоянието на водния обект се определя по физикохимичните показатели – разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, орто-фосфати, общ фосфор, общ азот, амониев, нитритен и нитратен азот и биохимична потребност от кислород измерена за 5 дни.

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Показателите, които се наблюдават са разделени в три основни групи – основни физикохимични (температура, рН, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH₄-N, NO₃-N, PO₄), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.); приоритетни вещества (33 бр. - силно токсични, устойчиви и лесно биоакумулиращи се вещества) и специфични замърсители (органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества), като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината.

Територията на община Бойчиновци попада частично в обхвата на разпространението на пет броя повърхностни водни тела. В териториалния обхват на общината се намират три броя пунктове за мониторинг на екологичното и химично състояние на три от петте повърхностни водни тела.

Община Бойчиновци попада в поречие Огоста в обхвата на следните повърхностни водни тела:

- с код BG10G307R013 и име р. Огоста от яз. Огоста до с. Сараево, р. Ботуня от гр. Криводол до вливане в р. Огоста и р. Скът от с. Бъркачево до вливане в р. Огоста;
- с код BG10G400R019 и име р. Рибене от яз. Трикладенци до вливане в р. Огоста.

В актуализирания ПУРБ 2016-2021 г., вследствие прилагане на нова методология, границите на повърхностните водни тела са променени и в община Бойчиновци са разложени пет нови водни тела със съответните кодове:

- BG10G307R1213 и име р.Огоста след язовир Огоста до вливане на р.Ботуня при Бойчиновци;
- BG10G600R1018 и име р.Ботуня от вливане на р.Въртешница при Криводол до вливане на р.Огоста при Бойчиновци;
- BG10G307R1313 и име р.Огоста от вливане на р.Ботуня при Бойчиновци до вливане на р.Рибине при Бели брод;
- BG10G400R1019 и име р.Рибине след вливане на приток при Лесура до вливане в р.Огоста при Бели брод;

- BG10G307R1013 и име р.Огоста от вливане на р.Рибине при Бели брод до вливане на р.Скът при Сараево.

В ПУРБ 2016-2021 г. за общината са предвидени за пробонабиране следните пунктове за мониторинг на повърхностни води :

1) Мониторингов пункт с код BG10G00041MS070 и име „р. Рибине, след село Фурен“, за наблюдение на водно тяло с код BG10G400R1019 и географско описание „р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Бели брод“;

2) Мониторингов пункт с код BG10G00051MS080 и име „р. Огоста, при Кобиляк“, за наблюдение на водно тяло с код BG10G307R1313 и географско описание „р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод“. Пунктът е определен за количествен мониторинг на повърхностните води;

3) Мониторингов пункт с код BG10G00611MS090 и име „р. Ботуня при с. Охрид преди вливане в р. Огоста“, за наблюдение на водно тяло с код BG10G600R1018 и географско описание „р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци“;

4) Мониторингов пункт BG10G00731MS140 на р. Огоста, след гр.Монтана във водно тяло BG10G307R1213;

5) Мониторингов пункт BG10G00733MS150 на р.Огоста след яз.Огоста във водно тяло BG10G307R1213;

6) Мониторингов пункт BG10G0023IMS 1070 на р. Огоста при с. Гложене, преди вливане на р. Скът във водно тяло BG10G307R1013.

Речната мрежа на територията на община Бойчиновци включва средното течение на р. Огоста, долното течение на р. Ботуня, реките Рибине и Вировска река, както и по - малки сезонни притоци. Хидроенергийният потенциал на реките в общината е предпоставка за добив на електроенергия чрез изграждане на малки ВЕЦ. Най-голяма по водосборна площ и дължина, както и по водни количества е р. Огоста. Със Заповед № РД -272/03.05.2001 на МОСВ реките в област Монтана са категоризирани в отделните участъци.

На територията на община Бойчиновци контролът на състоянието на реките се извършва по утвърден график. Мониторингът на качеството на водите се осъществява в следните пунктове - 1 бр. на р. Ботуня при с.Охрид, преди вливането ѝ в р. Огоста и 1 бр. на р. Огоста при с. Кобиляк.

Таблица 23: Състояние на повърхностни водни тела попадащи в обхвата на Община Бойчиновци

Код водно тяло съгл. ПУРБ 2010- 2015 г.	Екологично състояние/ потенциал, съгл. ПУРБ 2010-2015 г.	Химично състояние/ потенциал, съгл. ПУРБ 2010-2015 г.	Код водно тяло/съгласно проект на актуализиран ПУРБ 2016-2021 г.	Екологично състояние/ потенциал, съгласно проект на актуализиран ПУРБ 2016-2021 г.	Химично състояние/ потенциал, съгласно проект на актуализиран ПУРБ 2016-2021 г.
BG10G307R013 – р.Огоста от яз.Огоста до с.Сараево, р.Ботуня от гр.Криводол до вливане в р.Огоста и р.Скът от с.Бъркачево до вливане в р.Огоста	лошо	лошо	BG10G307R1213 - р.Огоста след язовир Огоста до вливане на р.Ботуня при Бойчиновци	умерено	добро
BG10G400R019 - р. Рибене от яз.Трикладенци до вливане в р.Огоста	добро	добро	BG10G600R1018 - р.Ботуня от вливане на р.Въртешница при Криводол до вливане на р.Огоста при Бойчиновци	умерено	добро
			BG10G307R1313 – р. Огоста, при	добро	добро

			Кобиляк		
			BG10G400R1019 - р.Рибине след вливане на приток при Лесура до вливане в р.Огоста при Бели брод	добро	неизвестно
			BG 10G307R1013 - р. Огоста от вливане на р. Рибине при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево	добро	неизвестно

Източник: БД „Дунавски район” – Плевен

На основание чл.169, ал. 2 на Закона за водите, мониторингът на водите се провежда по разработени от басейновите дирекции (БД) програми в съответствие с характеристиките на водните тела и оценката за екологичното и химичното им състояние. Подготвените програми са два вида - за контролен и за оперативен мониторинг. След изготвянето им БД ги съгласуват с ИАОС като изпълнители на голяма част от анализирания показател. Същите се одобряват със заповед на министъра на околната среда и водите. В изпълнение на планираните програми за мониторинг на води в План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г. в Дунавски район, същите се изготвят, съгласуват и одобряват всяка отделна година, като стартирането им е от 01.04., а изпълнението им приключва на 31.03 на следващата година.

Фиг. 11: Повърхностни водни тела и мониторингови пунктове в община Бойчиновци

Източник: БД „Дунавски район” – Плевен

Оценката на качеството на водите, според биологичните елементи за качество (БЕК) е направена съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води (Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4), в която са включени класификационните системи за оценка според отделните биологични елементи за качество (макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби). Оценката е типова специфична – границите на класовете между отделните състояния (отлично, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло.

На територията на РИОСВ-Монтана са включени водните тела разположени във водосбора на река Огоста, водосбора на реки, които са на запад от река Огоста и част от река Дунав. Тъй като административно деление не съвпада с границите на водните тела по поречия водосбора на р. Огоста попада в две области - Монтана и Враца. Програмите за физикохимичен

и химичен мониторинг се изпълняват от две регионални лаборатории /РЛ/ на ИАОС в гр. Монтана и гр. Враца. Хидробиологичния мониторинг /ХБМ/ се изпълнява от РЛ - Монтана.

- *р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево, водно тяло BG1OG307R1013;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*.

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над стандартите за качество на околната среда (СКОС) за арсен и алуминий, но изчислената средногодишна стойност (СГС) отговаря на изискванията за добро състояние.

Резултатите от мониторирания БЕК макрозообентос през 2019 г. отчет отлично състояние. Наблюдава се подобряване в състоянието на водното състояние в сравнение с предходните години.

- *р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци, водно тяло BG1OG307R1213;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за алуминий, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Средногодишната стойност /СГС/ на изчисления манган и арсен във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

При анализа на приоритетни вещества никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

В периода 2017-2019г. данните от наблюдаваните биологични елементи за качество макрозообентос, макрофити и фитобентос показват умерено състояние.

- *р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод, водно тяло BG1OG307R1313*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за желязо и арсен, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Средногодишната стойност/СГС/ на изчисления алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Резултатите от проведенят хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос през 2019 г. показват отлично състояние.

- *р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци, водно тяло BG1OG600R1018*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва само показателя алуминий. Според анализирания биологични елементи водно тяло BG1OG600R1018 е оценено в умерено състояние.

Анализа на резултатите от наблюдаваните приоритетни вещества за оценката на химичното състояние показва, че няма високи измерени концентрации над СКОС за добро състояние. Оценката на химичното състояние на водните тела, по поречието на река Ботуня показва, че са в добро химично състояние.

- *р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Бели брод, водно тяло BG1OG400R1019*

През периода 2017-2019 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Според анализирания БЕК (макрозообентос, макрофити и фитобентос) през 2017 г. в пункта *р. Рибине – след с. Фурен*, състоянието на водно тяло BG1OG400R1019 се оценява като добро.

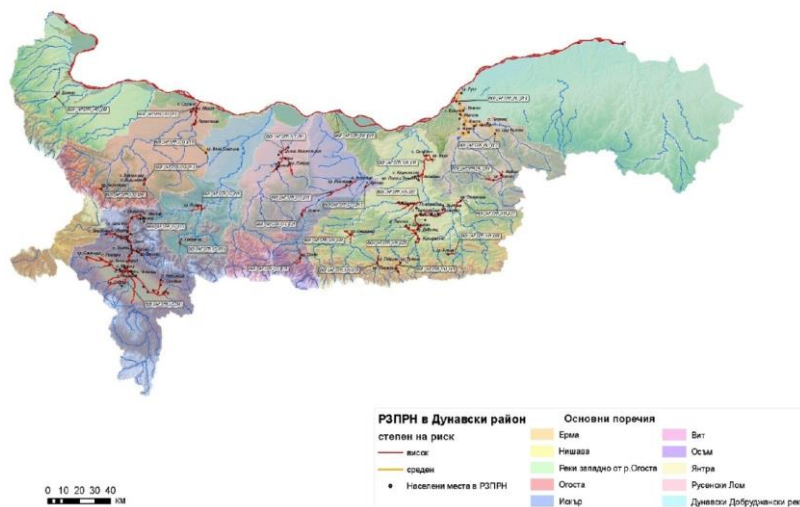
Единственият язовир в община Бойчиновци е „Маданска бара”, разположен в землището на с. Мадан. На територията на общината няма находища на минерални води.

Основен проблем в община Бойчиновци остава заустването на отпадъчните води във водоприемниците без пречистване, както и ниската степен на изграждане на канализационни и пречиствателни системи в населените места.

Община Бойчиновци не попада в списъка с райони със значителен потенциален риск от наводнения, включен в Плана за управление на риска от наводнения на Дунавския район за басейново управление 2016 - 2021 г. Общината не е включена с висок риск от наводнения и в обзорната карта за речния басейн на река Огоста.

Фиг. 12: Райони със значителен потенциален риск от наводнения в Дунавски район за БУ

Райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ в Дунавски район за басейново управление

Източник: БД „Дунавски район” – Плевен

При инвестиционно проектиране и реализация на конкретни проекти и дейности, включени в Програмата за опазване на околната среда на община Бойчиновци за периода 2021-2028 г. е необходимо да бъдат съобразени съответните забрани и ограничения, регламентирани в Закона за водите (ЗВ), включително:

- съгласно чл. 7, ал. 1 от ЗВ, основен принцип при отношенията, свързани със собствеността върху водните обекти е упражняването на собственост, без да се допуска нарушаване на целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система.
- забраните на чл.134 от ЗВ за разполагане на животновъдни ферми, жилищни и вилни сгради и стопански постройки в заливаемите тераси на реките и принадлежащите земи на водохранилищата, както и складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци; засаждането на трайни насаждения с плитка коренова система.
- изискванията на чл. 143. ал. 1 от ЗВ, съгласно които за защита от вредното въздействие на водите не се допускат дейности, с които се нарушава естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици и използването им като депа за земни и скални маси;
- забраните на чл. 146 от ЗВ за застрояване в заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения;
- при извършване на дейности, граничещи с води и водни обекти - публична държавна собственост е необходимо да се определят граници, в съответствие с чл.155. ал.1 от ЗВ;
- изискванията на чл. 44 и чл. 46 от ЗВ, в случай на водовземане и/или ползване на воден обект, включително чл.46. ал.4 по отношение на заустването на битово- фекалните води;
- изискванията на чл.198о, от ЗВ, че предоставянето на ВиК услуги на потребители се извършва единствено от ВиК оператор по реда на ЗВ и Закона за устройство на територията;

- изискванията на чл. 125 от ЗВ, че включването на нови количества отпадъчни води, следва да се съобрази с капацитета и ефективността на съществуващата канализационна система;
- при липса на канализационна система, предвид чл. 132 от ЗВ, лицата от стопанската дейност, на които се формират отпадъчни води, са длъжни да изградят пречиствателни съоръжения в съответствие с изискванията за заустване във воден обект.

Съгласно чл. 16, параграф 6, второ Тире от Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съвета (приложима съгласно §143 от ПЗР на ЗИД на Закона за водите, обн. в ДВ брой 65/2006 г.) в срок до края на 2020 г., следва да се осигури пълното преустановяване на заустванията, емисиите и изпусканията на всички приоритетно опасни вещества, посочени в Приложение №1 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетните вещества и някои други замърсители (ДВ. бр. 97 от 11.12.2015 г.).

Екологичният проблем на община Бойчиновци, свързан със замърсяването на водите е в тясна връзка с проектите и предвижданите действия по отношение на проектирането и изграждането на канализационни системи в селата и пречиствателни станции за отпадните води. Основни източници на замърсяване на повърхностните водни тела са попивните ями, и прекомерното наторяване на някой селскостопански площи. Проблем е и липсата на напълно изградена канализация и ПСОВ. Основни замърсители на повърхностните води в района са и периодично възникващите нерегламентирани замърсявания. Сред останалите източници на замърсяване на водите са промишлеността, транспорта и животновъдството.

• **Подземни води**

Качеството на подземните води се определя от антропогенното въздействие, което се изразява в различен тип замърсявания от точкови и дифузионни източници.

Като точкови източници се разглеждат нерегламентирани (селски) сметища, общински сметища, складове за пестициди, течове от замърсени площадки, депа на производствени и опасни отпадъци, местоположения на стари замърсители, стари сметища, затворени индустриални терени, Б-Б кубове за събиране, депониране, дезактивиране и безопасно съхраняване на наличните в страната количества забранени, залежали и негодни за употреба пестициди. Дифузни източници на замърсяване са земеползването (орна земя и трайни насаждения), селища без изградена канализационна система, урбанизирани територии.

Значимите проблеми от този вид въздействие върху подземните води са увеличаване съдържанието на нитрати, фосфати, сулфати, хром, желязо и манган. Съдържанието на нитрати е водещ параметър за дифузионните внасяния при подземните води.

Съгласно изискванията на чл. 169 б от Закона за водите и Приложение V на РДВ ежегодно се разработват и изпълняват два вида програми - за оценка на качеството и за оценка на количеството на подземните водни тела. Програмите се разработват в съответствие с утвърдената „Методика за планиране на мрежи и програми за мониторинг на подземните води“ въз основа на анализ на получените резултати от мониторинга през предходните години и в зависимост естествените характеристики на подземното водно тяло (ПВТ), и местоположението на мониторинговите пунктове (МП).

Програмите за мониторинг на подземните води предоставят информацията, необходима за извършване на оценката за постигане на съответните цели; оценката на количествения статус на подземните води, химичния статус и значимите, дългосрочни тенденции в естествени условия, както и тези в резултат от човешка дейност. Програмите могат да бъдат допълнени от допълнителни програми за мониторинг, необходими за изпълнение на изискванията на чл. 7 от РДВ, отнасящи се за Защитените територии (напр. територии, обявени за извличане на вода, предназначена за консумация от човека).

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) изпраща на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски басейн център гр. Плевен.

За периода на календарната 2019 г. на територията на Дунавски район за басейново управление /ДРБУ/ е провеждан мониторинг на подземни води, съгласно две Заповеди на Министъра на околната среда и водите:

- Заповед № РД - 175/02.04.2018 г. с период на изпълнение 02.04.2018 г. - 31.03.2019 г. и
- Заповед № РД – 230/28.03.2019 г. с период на изпълнение 28.03.2019 г. . 31.03.2020 г.

В община Бойчиновци са разложени следните подземни водни тела съответните кодове:

- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име „Порови води в Кватернера - р. Огоста“ от слой 1;
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL023 и име „Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър“ от слой 1;
- Подземно водно тяло с код BG1G00000N2034 и име „Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия“ от слой 2;
- Подземно водно тяло с код BG1G00N1BP0036 и име „Карстови води в Ломско- Плевенската депресия“ от слой 3;
- Подземно водно тяло с код BG1GOOOOK2S037 и име „Карстови води в Предбалкана“ от слой 4;
- Подземно водно тяло с код BG1G0000TJK044 и име „Карстови води в Западния Балкан“ от слой 5.

В община Бойчиновци попадат следните пунктове за наблюдение на химичното и състояние на подземни водни тела (ПВТ) от националната програма за мониторинг на подземни води:

- 1) Мониторингов пункт BG1G0000QALMP387 „Др-Владимирово-ВиК Монтана- Владимирово“ във водно тяло BG1G0000QAL015;
- 2) Мониторингов пункт BG1G00000N2MP406 “ ПК - ВиК Монтана-Мадан“ във водно тяло BG1G00000N2034;
- 3) Мониторингов пункт BG1G0000K2SMP203 Кобиляк, КИ "Кобиляк" във водно тяло BG1G0000K2S037;
- 4) Мониторингов пункт BG1G0000TJKMP246 Палилула, КИ"Пали лула" във водно тяло BG1G0000TJK044.

В община Бойчиновци попадат следните пунктове за наблюдение на количественото състояние на подземни водни тела (ПВТ) от националната програма за мониторинг на подземни води:

- 1) Мониторингов пункт BG1G0000QALMP071 Владимирово, шахтов кладенец във водно тяло BG1G0000QAL015;
- 2) Мониторингов пункт BG1G0000K2SMP203 във водно тяло Кобиляк, КИ "Кобиляк" BG1G0000K2S037;
- 3) Мониторингов пункт BG1G0000TJKMP246 във водно тяло BG1G0000TJK044.

Таблица 24: Състояние на подземни водни тела попадащи в обхвата на Община Бойчиновци

Подземни водни тела - име	Подземни водни тела - код	Химично състояние, съгл. ПУРБ 2010-2015 г.	Количествено състояние, съгл. ПУРБ 2010-2015 г.	Химично състояние, съгласно проект на актуализиран ПУРБ 2016-2021 г	Количествено състояние, съгл. проект на актуализиран ПУРБ 2016-2021 г
Порови води в Кватернера – р. Огоста	BG1G0000QAL015	добро	добро	добро	добро
Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър	BG1G0000QPL023	добро	добро	добро	добро
Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска	BG1G00000N2034	лошо	добро	лошо	добро

депресия					
Карстови води в Ломско-Плевенската депресия	BG1G00N1BP0036	лошо	добро	добро	добро
Карстови води в Предбалкана	BG1G0000K2S037	добро	добро	добро	добро
Карстови води в Западния Балкан	BG1G0000TJK044	добро	добро	добро	добро

Източник: БД „Дунавски район” – Плевен

- **Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015** и име „Порови води в Кватернера - р. Огоста” - представено с три пункта за мониторинг / МР 075, МР 387, МР 388 / един, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

➤ МР 387 при с. Владимирово, дренаж „Владимирово“, община Бойчиновци, област Монтана – анализа на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показва еднократно превишение на нормата на показател нитратни йони, но СГС на концентрацията не превишава СК за показателя. По всички останали показатели водата отговаря на критериите за добро химично състояние.

- **Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL023** и име „Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър” - наблюдава се с четири мониторингови пункта, от които един попада в обхвата на РИОСВ Монтана /МР 122/:

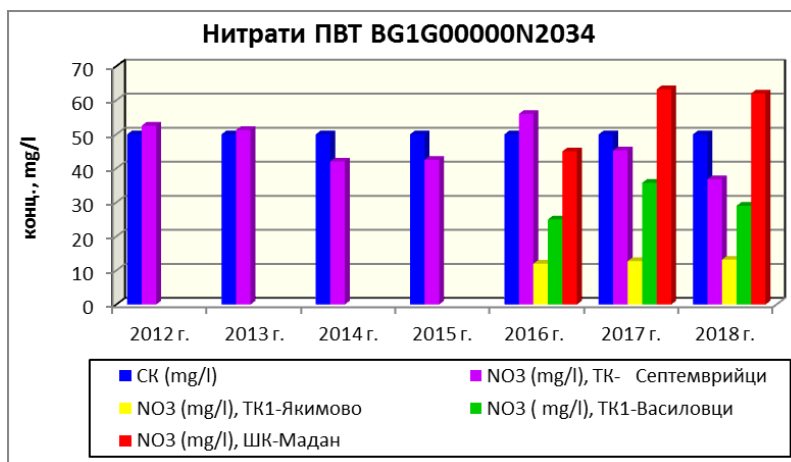
➤ МР 122 при с.Габровница ШК ПС "Габровница", община Монтана, област Монтана - пункта е с добри показатели по СК на подземни води през изминалата 2019 г. и отговаря на критериите за добро химично състояние.

- **Подземно водно тяло с код BG1G0000N2034** и име „Порови води в Неогена – Ломско - Плевенска депресия” – наблюдавано от пет мониторингови пункта четири, от които попадат в обхвата на РИОСВ Монтана / МР 189, МР 404, МР 405, МР 406 /:

➤ МР 406 при с. Мадан, ШК - Мадан, община Бойчиновци, област Монтана – концентрации превишаващи СК по показател нитратни йони са отчетени и от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта.

Динамиката на нитратни йони в ПВТ с код **BG1G0000N2034** по пунктове и години е представена на диаграмата по – долу:

Фиг. 13: Нитрати ПВТ BG1G0000N2034

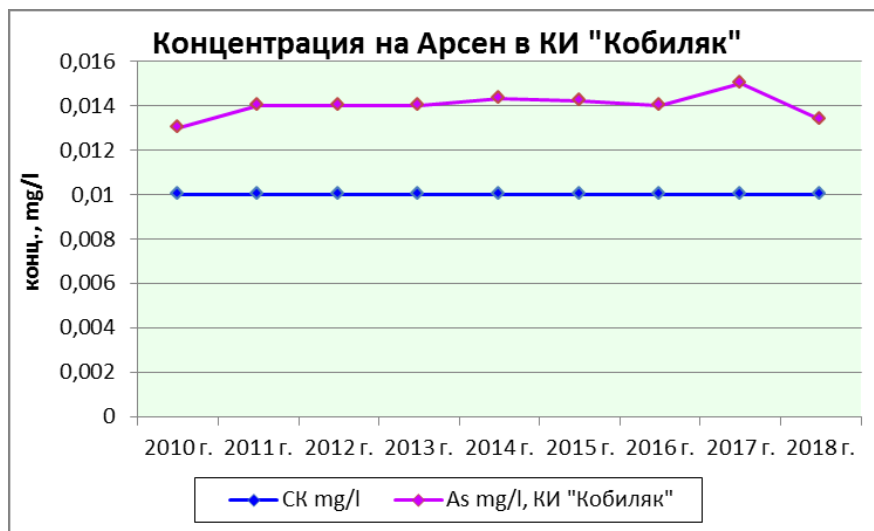
Източник: БД „Дунавски район” – Плевен

Подземно водно тяло с код BG1G0000K2S037 и име „ Карстови води в Предбалкана” – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 203, МР 205/ единия, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

- МР 203 при с. Кобиляк - КИ "Кобиляк", община Бойчиновци, област Монтана –резултатите от проведените през 2017 г. изпитвания на водата в пункта потвърждават наднормените концентрации на арсен, констатирани в предходните години. Установено е, че завишеното съдържание на арсен в района на р. Огоста е „фоново“. По всички останали наблюдавани показатели водата отговаря на стандартите за добро химично състояние.

Фиг. 14: Концентрация на Арсен в КИ „Кобиляк“

Източник: БД „Дунавски район“ – Плевен

- **Подземно водно тяло с код BG1G0000TJK044** и име „Карстови води в Западния Балкан“ – представено с четири мониторингови пункта / МР 237, МР 246, МР 254, МР 255 / от които в обхвата на РИОСВ Монтана попадат:

- МР 246 при с. Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана;

Анализа на резултатите от проведените през 2019 г. изпитванията на водата в пункта показва, съответствие с критериите за доброто химично състояние на подземните води, констатирано и в предходните години.

В териториалният обхват на община Бойчиновци са разположени и множество водоизточници за питейно-битово водоснабдяване с организирани санитарно-охранителни зони. На територията на общината към 2020 г. са определени 5 бр. санитарно-охранителни зони (СОЗ), съгласно изискванията на Наредба № 3/16.10.2000 г.

Таблица 25: Обобщени данни за санитарно-охранителните зони в община Бойчиновци

Водовземно съоръжение	Тип	Собственост на пояс I	Населено място	Пояс I /площ/ дка.	Пояс II /площ/ дка.	Пояс III /площ/ дка.	Водно тяло
КИ „Палилула“	подземен-незащитен	публична общинска	Пали лула	4,360	1715,640	680,000	BG1G0000TJK044
ТК I	подземен-защитен	публична държавна	Ерден	2,500	8,150	32,550	BG1G000N1BP036
Д-ж Владимирово	подземен-незащитен	публична държавна	Владимирово	10,441	82,559	280,000	BG1G0000QAL015
Д-ж Мърчево	подземен-незащитен	публична държавна	Мърчево	6,035	61,022	13,320	BG1G000N1BP036
КИ „Кобиляк“	подземен-незащитен	публична държавна	Бели брег	2,753	789,847	350,400	BG1G0000K2S037

Източник: БД „Дунавски район“ – Плевен

Осъществяването на дейности в границите на санитарно-охранителните зони, определените и предвидени забрани и ограничения са в съответствие с Приложение № 2 към чл.10, ал.1 на Наредба № 3/16.10.2000 г. за защитени или незащитени водни обекти в зависимост от типа на водоизточника.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- Липсата на канализации и ПСОВ в малките населени места;
- Интензивното земеделие;
- Индустриални източници на замърсяване;
- Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

Потенциални замърсители за подземните води в района на община Бойчиновци са животновъдни ферми и селскостопански дворове, интензивни наторявания на земеделската земя, образуването на нерегламентирани локални замърсявания и други.

Качеството на повърхностните и подземни води не може да бъде прецизно оценено поради липса на пълен мониторинг на водите в общината.

• *Питейни води*

Водоснабдяването и поддръжката на водоснабдителната мрежа и съоръженията към нея на територията на община Бойчиновци се осъществяват от „Водоснабдяване и канализация” ООД - Монтана. На национално ниво компетентен орган за управление на водите е МОСВ, а на басейново ниво 4 басейнови дирекции според Закона за водите. „ВиК” ООД, гр. Монтана попада към Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР) с център гр. Плевен.

Дванадесет населени места на територията на общината са водоснабдени и имат изградени водоснабдителни мрежи. Дългогодишния проблем в село Портитовци, където живее предимно ромско население без водоснабдяване, е почти решен с изграждането на водопроводната мрежа в селото със средства от капиталните вложения на общината и довеждащ водопровод от с. Мърчево. Четири от населените места се водоснабдяват самостоятелно, а останалите са обхванати в три водоснабдителни групи.

Водоснабдяването в общината се осигурява от 18 водоизточника. Всичките са подземни, а по вид са както следва: Каптажни извори – 1 бр., Дренажи – 3 бр., Шахови кладенци – 2 бр. и Тръбни кладенци – 12 бр. Качеството на водата при водоизточника и при доставяне отговаря на стандарта „вода за пиене“, съгласно Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели. Дезинфекцирането на суровата вода се извършва с хлорни съединения.

На територията на общината са учредени СОЗ на 5 бр. водоизточници:

- на 1 бр. извори;
- на 3 бр. дренажи;
- на 1 бр. тръбен кладенец

Изградени са 15 бр. резервоари, с общ обем 4 320 куб.м. Към момента е необходимо саниране на всички напорни резервоари чрез вътрешна хидроизолация, което не е правено от тяхното изграждане през 60-те и 70-те години на миналия век.

Към водоснабдителната система на община Бойчиновци в експлоатация са 9 бр. помпени и 6 бр. бункерни помпени станции. Сградите на помпените станции са в лошо състояние и е необходимо спешно саниране на покриви, дограма, топлоизолация и др.

Дължината на изградената водопроводна мрежа в общината е общо 259 км, от които 62 км. - външни водопроводи и 197 км. - вътрешна водопроводна мрежа. Мрежата е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция. Тя е изградена в периода 1930-2016 г. Довеждащите водопроводи са изградени от:

- азбесто-циментови тръби - 180 877 м. или 91.86% от общата дължина
- стоманени тръби – 1 797 м. или 0.91% от общата дължина
- поцинковани – 1 626 м. или 0.83% от общата дължина
- полиетиленови тръби – 12 603 м. или 6.40% от общата дължина

Изградените до 2000 г. водопроводи са 43 648 м. или 68,97%, което обуславя големи загуби, вследствие на честите аварии и прекъсване на водоснабдяването при тяхното отстраняване.

През 2019 г. в община Бойчиновци е реализиран проект „Подмяна на водопроводни клонове в гр. Бойчиновци“ на стойност 1 581 883,78 лева.

Като цяло състоянието на водоснабдителната система в общината към 2021 г. не е добро.

През годините, съгласно инвестиционната си програма „ВиК“ ООД-Монтана, е подменяло части от водопроводната мрежа на населените места. Проблемни за експлоатацията са водопроводите, изградени от азбесто-циментови, поцинковани и стоманени тръби, изградени през миналия век. ВиК дружеството ежегодно залага в инвестиционната си програма и средства за подмяна на част от съществуващата водопроводна мрежа, за закупуването и монтирането на измервателни устройства на водоизточниците, а там където са монтирани се следи за тяхната последваща проверка, съгласно сроковете определени в нормативната база.

Съгласно чл. 8 на Наредба №9 за качествата на водата, предназначена за питейно-битови цели, РЗИ Монтана като орган на ДЗК проверява чрез постоянен и периодичен мониторинг съответствието на подаваната към консуматорите питейна вода по показатели за качество. Пробонабирането на питейна вода в община Бойчиновци се извършва от общо 13 броя населени места.

Таблица 26: Отклонения от качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване по показатели

Дата	Номер	Място на вземане/пункт	Зона на водоснабдяване	Отклонение по Параметър
9.3.2015	14	Мърчево, АИМП	Зона е.Мърчево, с.Портитовци	Колиформи
20.4.2015	31	Владимово, Кметство	Зона е. Владимирово	Колиформи
2.6.2015	40	Портитовци, ЦДГ	Зона с.Мърчево, е.Портитовци	Колиформи
24.8.2015	113	Мърчево,Хранителен магазин - Разклон за е.Бели	Зона с.Лехчево	Колиформи
12.10.2015	122	Кобияк, Кметство	Зона с.Кобияк, с.Громиин, с.Бели Брег	Арсен
23.11.2015	144	Портитовци, ЦДГ	Зона е.Мърчево, с.Портитовци	Колиформи
7.3.2016	4	Бели Брод, Кафе аперитив	Зона с.Бели Брод	Колиформи
25.4.2016	12	Бели брод, Кафе аперитив ЕТ"Костадинов"	Зона гр.Бойчиновци, с.Охрид,с.П.Лула	Колиформи
21.6.2016	27	Хранителен магазин ЕТ"Людмила Георгиева	Зона гр.Бойчиновци, с.Охрид,с.П. Лула	Колиформи
17.5.2017	300	Кобияк, Кметство	Зона с.Кобияк, с.Еромиин, с.Бели Брег	Арсен
21.8.2017	406	Мадан, АИМП	Зона с.Мадан	Нитрати
21.8.2017	406	Мадан, Хранителен магазин ЕТ "Наском"	Зона с.Мадан	Нитрати
21.8.2017	406	Владимово, Кметство	Зона с.Владимово	Колиформи
26.9.2018	261	Кобияк, Кметство	Зона с.Кобияк, с.Еромиин, с.Бели Брег	Арсен
2.12.2019	265	Кобияк,Хранителен магазин "Алекс Фемели"	Зона с.Кобияк, с.Еромиин,с.Бели Брег	Арсен

Източник: РЗИ - Монтана

За периода от 2015 г. до 2019 г. са изследвани 118 броя проби питейни води. По микробиологични показатели са установени „отклонения“ при 14 броя проби питейни води, а по химични показатели при 21 броя проби.

За периода от 2020г. до 2021 г. са изследвани 40 броя проби питейни води.

По микробиологични показатели са установени отклонения при 3 броя проби питейни води, както следва:

Таблица 27: Отклонения от качеството на питейните води по микробиологични показатели

№	Дата	Населено място	Показател	Норма (CFU/ml)	Резултат (CFU/ml)
1	9.06.2021	Ерден	Колиформи	0/100	15/ 100
2	9.06.2021	Бойчиновци	E. coli		47/100
			Колиформи		98/100
3	11.10.2021	Кобиляк	М. число при 22°C		181/ 100
			E. coli		34/ 100
			Колиформи		82/100

Източник: РЗИ - Монтана

По химични показатели са установени отклонения при 13 броя проби питейни води, както следва:

Таблица 28: Отклонения от качеството на питейните води по химични показатели

№	Дата	Населено място	Показател	Норма (µg/l)	Резултат (µg/l)
	24.08.2020	Кобиляк	Арсен	10	24
	01.12.2020	Кобиляк	Арсен	10	20
	18.02.2021	Кобиляк	Арсен	10	18
	14.05.2021	Кобиляк	Арсен	10	15
	14.05.2021	Кобиляк	Арсен	10	14
	14.05.2021	Громшин	Арсен	10	13
	14.05.2021	Бели брег	Арсен	10	10
	26.05.2021	Бели брег	Арсен	10	11
	26.05.2021	Кобиляк	Арсен	10	16
	26.05.2021	Громшин	Арсен	10	13
	04.10.2021	Громшин	Арсен	10	14
	04.10.2021	Бели брег	Арсен	10	15
	11.10.2021	Кобиляк	Арсен	10	15

Източник: РЗИ – Монтана

Във връзка с установени трайни отклонения в качествата на питейната вода за селата Кобиляк, Громшин и Бели брег по показател арсен, РЗИ-Монтана има издадени предписания за ограничено ползване на питейната вода на горещитираните населени места. Съгласно предписаните мерки за нуждите на жителите на населените места е организирано доставяне и осигуряване на вода за питейни нужди с водоноски, отговарящи на изискванията към съдовете и резервоарите за вода за пиене.

Проблемите, свързани с качеството и количеството на водите произтичат главно от: липсата на цялостно изградена канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадъчни води. С цел намаляване загубите на питейна вода следва да се предвижда: рехабилитация на външните водопроводи от речните водохващания до населените места; подмяна на съществуващата водопроводна мрежа в малките населени места, с цел драстично намаляване на загубите на вода.

Незадоволителното състояние и нарушаване на речните легла от хидроморфологични изменения пораждат необходимост от корекция на реките и деретата за превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.

Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води във водоприемниците и други.

- **Отпадъчни води**

РИОСВ - Монтана осъществява контрол над управлението на формираните отпадъчни води, включително емитери на отпадъчни води, заустващи към водни обекти. На основание чл.151. ал.4 от Закон за водите, се извършват периодични, контролни проверки на обекти емитиращи отпадъчни води към водни обекти.

Състоянието на канализационната мрежа в общината е незадоволително. Единствено в две населени места има частично изградена канализация – гр. Бойчиновци с дължина 5 км и с.Лехчево с дължина 2,5 км. В останалите 11 селища от общината липсва изградена канализационна мрежа. Използват се предимно септични ями за отпадъчните води. За гр. Бойчиновци няма изградена градска пречиствателна станция за отпадни води, както и за с. Лехчево. Отпадъчните води на гр. Бойчиновци, с. Лехчево и Затворено общежитие от затворен тип към затвор „Враца” се изливат в р. Огоста и р. Ботуня.

Канализацията в Бойчиновци е зауствена директно в р.Огоста без никакви съоръжения за пречистване, а канализацията в с.Лехчево завършва с дъждопреливник, пясъкоуловител и септична яма, зауствени в реката.

Отпадъчни води, формирани от дейността на стопански субекти

На дружеството „Кариана” ЕООД, гр.София, Предприятие за месопреработка, с. Ерден, общ. Бойчиновци – през 2020 г. за допуснатото превишение на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води на дружеството е наложена текуща санкция по реда на ЗООС.

Значителни усилия трябва да се вложат в изграждането и модернизирването на ВиК мрежата, което е предпоставка за подобряване на качеството на природните води. За съжаление, Общината изостава значително в изграждането на канализационната мрежа и необходимите пречиствателни станции.

Проектирана е пълна реконструкция на ВиК инфраструктурата и изграждането на ПСОВ за с. Лехчево, както и разширение на канализацията на град Бойчиновци, за които трябва да се осигури финансиране през периода 2021 -2027.

Източниците на замърсяване на водите се делят на:

- Точкови източници на замърсяване - това са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване;

- Дифузни източници на замърсяване - населени места без ПСОВ и без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесение на вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици).

Основни източници на замърсяване на водите в община Бойчиновци са:

- Промислеността, транспорта и строителството са незначителни източници на замърсяване на водите в община Бойчиновци.
- Поради липса на канализационна мрежа и ПСОВ основен замърсител на водите, както надземни, така и подземни, остават комунално-битовите дейности.
- Животновъдството също е замърсител на водите във всички населени места.

Основният екологичен риск за територията на община Бойчиновци е опасността от наводнения. Съгласно Предварителната оценка на риска от наводнения, изготвена от БДУВДР - Плевен, в община Бойчиновци са определени зоните с повишен риск от наводнения, възникнали в миналото, със значителни неблагоприятни последици върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство, техническата инфраструктура и стопанската дейност, за които може да се очаква да се повторят в бъдеще. Като рисков е идентифициран участък по поречието на р. Огоста - гр. Бойчиновци, с. Ерден, с. Охрид и с. Портитовци.

На територията на община Бойчиновци има 11 бр. населени места без канализационна система. Необходимо е да се изгради пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Бойчиновци и двете по-големи села Владимирово и Лехчево, както и да се доизгради канализационната мрежа в общината.

В населените места отпадъчните води се събират в септични ями и попивни кладенци или свободно се заустват, което води до замърсяване на подземните води. Липсват пречиствателни съоръжения за отпадните води. Битовите отпадъчни води са основни фактори за замърсяването на водните течения.

Необходимо е проблемът с изграждането на канализационна мрежа и отвеждането на отпадъчните води да бъде решен, тъй като по този начин ще се подобри качеството на живот на населението, ще се подобри инфраструктурата, необходима за развитието на общината, и ще се работи ефективно в посока опазване на околната среда.

Формираните битови отпадъчни води от селищата без изградена канализационна мрежа и ПСОВ се заустват в собствени попивни септични ями с почвена филтрация или изгребни ями. Това заварено положение определя селищата като дифузни източници на замърсяване. Други дифузни източници са малките животновъдни ферми с оформени торища.

Съгласно разпоредбите на чл. 87, ал. 1 от Закона за устройство на териториите /ЗУТ/ (изм. - ДВ, бр. 16 от 2021 г.): „В населени места и селищни образувания или в части от тях без канализация битовите отпадъчни води в имоти, предвидени с подробен устройствен план за ниско застрояване, се заустват във водоплътни изгребни ями или се заустват и пречистват в съоръжения за пречистване на образуванията в имотите отпадъчни води. Водоплътните изгребни ями и съоръженията за пречистване на образуванията в имотите отпадъчни води следва да отговарят на изискванията на чл. 41 и чл. 47, ал. 2, както и на санитарно-хигиенните и екологичните изисквания, както и на техническите изисквания, определени в наредбата на министъра на регионалното развитие и благоустройството за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

В тази връзка и съгласно разпоредбите на чл. 46, ал. 4, т. 2 от Закона за водите е необходимо поетапно да се предприемат мерки за ограничаване на вредното въздействие на формираните отпадъчни води, зауствани в попивни септични ями върху почвите, водите и околната среда. За обектите ново строителство разрешения за строеж ще се издават само ако в инвестиционните проекти са предвидени водоплътни изгребни ями за заустване на отпадъчните води.

Повърхностните и подземни води на територията на община Бойчиновци като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани с нормалното водоснабдяване в района поради състоянието на водопроводната мрежа, която е технически амортизирана. За намаляване загубите на вода е необходима цялостна реконструкция и модернизация на водопроводната мрежа. Екологичен риск създава липсата на канализационна мрежа в малките населени места на общината, което води до замърсяване с битово-фекални води.

Формираните битови отпадъчни води от селищата без изградена канализационна мрежа и ПСОВ се заустват в собствени попивни септични ями с почвена филтрация или изгребни ями. Това заварено положение определя селищата като дифузни източници на замърсяване. Други дифузни източници са малките животновъдни ферми с оформени торища.

Съгласно разпоредбите на чл. 87, ал. 1 от Закона за устройство на териториите /ЗУТ/ (изм. - ДВ, бр. 16 от 2021 г.): „В населени места и селищни образувания или в части от тях без канализация битовите отпадъчни води в имоти, предвидени с подробен устройствен план за ниско застрояване, се заустват във водоплътни изгребни ями или се заустват и пречистват в съоръжения за пречистване на образуванията в имотите отпадъчни води. Водоплътните изгребни ями и съоръженията за пречистване на образуванията в имотите отпадъчни води следва да отговарят на изискванията на чл. 41 и чл. 47, ал. 2, както и на санитарно-хигиенните и екологичните изисквания, както и на техническите изисквания, определени в наредбата на

министъра на регионалното развитие и благоустройството за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

В тази връзка и съгласно разпоредбите на чл.46, ал.4, т.2 от Закона за водите е необходимо поетапно да се предприемат мерки за ограничаване на вредното въздействие на формираните отпадъчни води, зауствани в попивни септични ями върху почвите, водите и околната среда. За обектите ново строителство Разрешения за строеж ще се издават само ако в инвестиционните проекти са предвидени водоуплътни изгребни ями за заустване на отпадъчните води. Община Бойчиновци следва да започне поетапно изграждане на канализационни системи и ПСОВ и в останалите населени места.

ИЗВОДИ:

Повърхностните и подземни води на територията на община Бойчиновци като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани с нормалното водоснабдяване в района и произтичат от състоянието на водопроводната мрежа, която е технически амортизирана с висока степен на аварийност и големи загуби на вода. За намаляване загубите на вода е необходима цялостна реконструкция и модернизация на водопроводната мрежа.

Много висок екологичен риск създава липсата на канализационна мрежа в малките населени места на общината, което води до замърсяване с битово-фекални води. За запазване и подобряване качеството на подземните и повърхностните води е необходимо изграждане на канализационни мрежи във всички населени места и заустването на отпадните води в локални ПСОВ.

3.3. Земи и почви

Почвата е един от най-важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя изпълнява определени функции: осигурява среда за развитие на растенията и реализиране на тяхната биопродуктивност, поддържа генетичните ресурси и обитанието на многобройни живи организми. Тя регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции. Почвата е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството. Като компонент на околната среда тя е подложена на вредни въздействия и затова опазването и е от особено значение.

Почвената покривка е особено важен компонент на природната среда. Образувана в продължение на милиони години, тя се явява огледало за състоянието на ландшафтите и в нея се отразяват и пречупват взаимовръзките между останалите компоненти на природната среда (скали, води, климат, растителност, дейност на човека). Без почвената покривка е невъзможно съществуването и вегетацията на естествената и културната растителност.

Почвата представлява сложна природна система изградена от минерални частици, органични вещества, газове, макро- и микроорганизми. Минералните частици образуват основната маса на почвата, а органичните вещества съставляват 10-20% от химичния и състав. Хумусът заедно със съдържанието на вода и газове определя нейното плодородие. Той е източник на хранителни вещества за растенията, тъй като при разлагането му се освобождава въглероден диоксид, нитрати, фосфати. Тези съединения са лесно усвоими от растенията. Хумусът, образуван в горния почвен слой се отнася от инфилтриращата в почвата вода в по-долните хоризонти. Чрез обработка на почвата, той заедно с разтворените химични вещества се изнася отново на повърхността.

Химизацията, промишлеността и влиянието на интензивния автомобилен поток са идентифицирани като основни причини за замърсяването на земеделските земи и влошаване състоянието на почвите като цяло. По въздушен път се пренасят азотни и серни съединения,

въглеродороди и оловни аерозоли, затова голям дял в замърсяването на почвите има автотранспортът.

Почвата играе роля за кръговрата на веществата в природата и минерализиране на органичните отпадъци от живота, осигурява плодородието и изхранването на човека, влияе върху състава на въздуха, водата и хранителните продукти, представлява среда за съхраняване и предаване на болестотворни причинители, влияе върху климата на местността и др. Следователно тя, освен полезно може да оказва и отрицателно влияние върху условията на жизнената среда и здравето на населението.

Почвеното замърсяване се изразява в изменение дейността на биологичните системи и в нарушаване на нормалните физични, химични и водни свойства на почвата. Замърсяването на почвата включва всички процеси и явления, които водят до нейната деградация. Замърсени са почвите, в които концентрацията на замърсителите е по-голяма от пределно допустимите концентрации. Замърсяването на почвата се проявява в две форми:

- Физическо изменение на почвените структури. Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.

- Химическо замърсяване на почвата. Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически измеменения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:

- Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди;
- Прах - дим от промишлени димоотводи, транспортен прах и др.;
- Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата, рудодобивната промишленост, кариери и др.;
- Агрохимикали от растителната защита;
- Органични газове и течности - автотранспорта и др.;
- Радиоактивни замърсявания - АЕЦ, промишленост, аварии и др.

Почвите са подложени на редица деградационни процеси и заплахи, като ерозия, замърсяване, запечатване, намаляване на биоразнообразието и почвеното органично вещество, засоляване, вкисляване, уплътняване, наводнения и свлачища. Комбинация от някои от тези заплахи може да доведе до климатични изменения, безводие и опустиняване, а замърсяването на почвата води до влошаване качеството на храната и питейната вода, което е основна заплаха за здравето на населението. Почвите като намаляващ природен ресурс с неоспорими екологични свойства и основна предпоставка за човешкото съществуване, трябва да бъдат съхранени за сегашните и бъдещите поколения.

Процесите, увреждащи почвите (ерозия, вкисляване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища) и неправилното им ползване често имат по-големи последици от очакваното.

Почвеният мониторинг в България, съгласно утвърдената от Министъра на околната среда и водите Програма, е организиран на три нива. Програмата за мониторинг е изцяло съобразена с последните изисквания на ЕК и ЕАОС, с добрите практики в редица европейски страни, както и с националното законодателство, прието по - късно през 2007-2009г. (Закон за почвите и Наредба за мониторинг на почвите). Програмата за мониторинг е организирана на 3 нива, както следва:

Наблюденията по I ниво (широкомащабен мониторинг) се извършва в равномерна мрежа 16x16 км, и предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели - 9 тежки метали и металоиди, общ азот, фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата

(рН) електропроводимост, нитратен азот, общ въглерод и устойчиви органични замърсители -16 РАН, 6 РСВ, 15-хлор органични замърсители, обемна плътност. Периодичността на наблюдение - 5 години.

Наблюденията по II ниво са ориентирани към регионални проявления на деградационни процеси – вкисляване и засоляване. Процеси на ерозия - водоплощна и ветрова се наблюдават чрез специално разработени математически модели за оценка и прогноза. Почвеното запечатване се оценява на база статистически данни и картиране на земното покритие.

Наблюденията на III ниво се идентифицират с т.н. локални почвени замърсявания, в рамките на които следва да се извършва инвентаризация на площи със замърсена почва. Инвентаризацията е все още частична и нерегулярна, на база на налични данни.

На територията на община Бойчиновци има определен 1 пункт от програмата за почвен мониторинг I-во ниво в с. Мадан, където се извършва многократно пробонабиране от 2005 г. насам. Няма предприятия, чийто производства замърсяват почвите в района. Значителна част от почвите са застрашени от ерозия.

Почвената покривка в община Бойчиновци е относително еднообразна и е представена предимно от излужен чернозем и сивите горски почви. Срещат се и оподзолени горски почви. По поречието на реките Огоста и Ботуня са разпространени и алувиално-ливадни почви. В минимални количества има и лъос.

Като изключително важно за биологичното разнообразие е опазването на земеделските земи с висока природна стойност (ВПС). Те могат да се дефинират като „територии, в които земеделието е основен (обикновено преобладаващ) начин на земеползване и земеделска дейност. Полуестествените ливади и пасища, резултат от многовековно земеделско стопанисване за паша, за сено, или комбинация от двете, се превръщат в местообитания на ценни растителни и животински видове. Опазването на биоразнообразието в тези земеделски земи изисква продължаване на традиционните ниско интензивни земеделски практики на паша и сенокос, както и избягване на агрохимически продукти като изкуствени торове и пестициди. В повечето от землищата на населените места в общината са идентифицирани земи с висока природна стойност, което определя потенциала за развитие на агроекологичното и биологичното земеделие.

Окупненото ползване на земеделските земи през последните години, определя степента на технологичната им обработка - машинна и химическа. С оглед диверсификацията на селскостопанския сектор към традиционните отрасли, характеризиращи община Бойчиновци в близкото минало, най-вече зеленчуко производството, е необходимо през периода 2021-2027 г. активно да се работи за възстановяване на съществуващата в близкото минало хидромелиоративна инфраструктура.

Необходимо е да се насърчава ограниченото ползване на пестициди и торове в земеделието, програмите за екологично земеделие и животновъдство, които водят до намаляване деградацията на земите и почвите. В Община Бойчиновци няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали. Решен е проблема за екологосъобразното съхранение и обезвреждане на пестициди. **Старите, негодни за употреба препарати са депонирани в 52 “Б-Б” кубове на определена площадка в гр. Бойчиновци.** Няма установено замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители и препарати за растителна защита, с тежки метали и металоиди.

Нарушаване на почвите има в района около трите кариери за инертни материали в селата Ерден, Владимирово и Громшин, както и от Асфалтовата база в с. Владимирово.

Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвеното плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди, торове и други замърсители. Сравнително високата чистота на атмосферния въздух, добрите климатични условия и почвите са важно условие за развитие на екологично земеделие в района и получаване на екологично чиста продукция.

Геодинамичното състояние на терените в района на община Бойчиновци е свързано с разпространението на свлачищни процеси. Съгласно регистъра на свлачищата в Република България на територията на общината са регистрирани две свлачища – в село Охрид (инд. № MON04.54496.01) и в село Мадан (инд. № MON04.46036.01).

Свлачището в село Мадан засяга терени в южната част на селото, по десния бряг на дерето, което преминава през селото. Терените засегнати от свлачищните процеси са в регулацията на селото, но не са застроени с НТП земеделска земя. Свлачището е регистрирано през 1989 година. Засегнатата площ е около 5 дка. Свлачищните процеси са засегнали кватернерните делувиални отложения. Причините за активизацията са свързани с преовлажняването на делувиалните глинени и ерозионните процеси на дерето при високи водни стоежи. Свлачището проявява периодична активност, свързана основно с периоди на интензивни валежи. Не са извършвани проучвателни и укрепителни дейности за свлачището. Увеличаването на обхвата му ще засегне допълнителни територии от земеделска земя.

Свлачището в село Охрид е формирано в централната част на селото, северно от училището. Свлачищните процеси са разрушили част от уличното платно. Свлачищните процеси са регистрирани през 2008 година. Свлачищните процеси са деформирали външната пътна лента на улицата и част от долиния склон на дере преминаващо в основата на склона. Свлачищният циркус е с площ около 0,180 дка (дължина 10 метра и ширина 18 метра). Свлачищните процеси проявяват периодична активност, свързана с влажни периоди. Свлачищните процеси са развити в делувиалните отложения изграждащи горната част на долиния склон. Причините за възникването и развитието на свлачищните процеси са свързани с преовлажняването на делувиалните глинести отложения в резултат на насочване на повърхностните води от уличното платно. Свлачището не е проучвано и не са изпълнявани укрепителни мероприятия.

В останалата част от територията на общината не се установява развитие на неблагоприятни физико-геоложки явления и процеси. Опасността от възникването и развитието на нови свлачищни процеси е свързана с участъците на десните, стръмни склонове на деретата и реките на територията на общината. Структурата на профила на речните долини е с характерни, стръмни десни склонове и полегати ляви. Причините за активизацията на свлачищните процеси е свързана с допълнителното оводняване на кватернерните глинести отложения в резултат на недоброто им регулиране от уличната мрежа, както и ерозионните процеси на деретата и реките.

Превантивността на развитието на свлачищните процеси е свързана с регулиране на повърхностния отток и защита на бреговете на реките и доловете от въздействието на ерозионните процеси.

Сериозни процеси по ерозия и абразия на почвите и скалите не се наблюдават.

Нарушени територии са участъците в експлоатация или с приключила такава от концесиите за добив на инертни материали – пясък, чакъл и трошляк, в землищата на с.Ерден, гр.Бойчиновци, с.Охрид и с.Палилула. Нарушените територии в следствие на човешка дейност подлежат на рекултивация.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени“ чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

За основни източници на замърсяване на почвите се считат:

- Газове от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат от киселинни дъждове;
- От транспорта–замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;

- Комунално-битова дейност–изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение могат да ги замърсят;
- Ниската лесистост в равнинната част на общината, водеща до бавно изтощаване на почвите, ерозия и засоляване.
- Няма физически нарушени почви от добивни и изкопни работи.

Почвите са важен ресурс за развитието на земеделието и животновъдството. На територията на общината няма химически замърсени почви и районът е подходящ за производство на екологично чиста продукция. Няма замърсени земи с устойчиви органични замърсители - РАН, РСВ и пестициди.

Ерозионните процеси непрекъснато увеличават своя интензитет, като причиняват значителни вреди на инженерни съоръжения и селското стопанство. Проявления има и ветровата ерозия, поради равнинния и открит релеф и периодично силните ветрове.

Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите.

На територията на общината заблатени местности има край село Портитовци и с. Владимирово.

В резултат на антропогенната дейност и климатичните промени, почвите са подложени на редица деградационни процеси и заплахи, като ерозия, замърсяване, запечатване, намаляване на биоразнообразието и почвеното органично вещество, засоляване, вкисляване, уплътняване, наводнения и свлачища. Комбинация от някои от тези заплахи може да доведе до климатични изменения, безводие и опустиняване, а замърсяването на почвата води до влошаване качеството на храната и питейната вода, което е основна заплаха за здравето на населението. Почвите като намаляващ природен ресурс с неоспорими екологични свойства и основна предпоставка за човешкото съществуване, трябва да бъдат съхранени за сегашните и бъдещите поколения.

Замърсяване на почвата е постъпване на такива вещества и организми, които въздействат отрицателно върху плодородието, продуктивността и самопочистването на почвата, понижават технологичната, хранителната и хигиенно-санитарната ценност на отглежданите култури и качеството на други природни обекти.

Групата на замърсителите, наречени тежки метали, обхващат 2/3 от таблицата на Менделеев. Тежките метали активно участват в биологичните процеси, главно в състава на много ферменти. Тези елементи се намират в почвата, но от порядъка на природни микроконцентрации, които зависят от геохимичния състав на почвообразуващата скала.

По тежест на опасност тежките метали се разделят на три основни групи:

- Първа група - живак, кадмий, олово, арсен, селен, цинк, титан;
- Втора група - кобалт, никел, молибден, мед, хром;
- Трета група - барий, ванадий, манган, стронций, алуминий.

Замърсяването на земеделските земи с тежки метали води до намаляване на добивите и повишаване количеството на продукция, а оттам до преминаването им в хранителната верига.

В Община Бойчиновци няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали /олово, мед, цинк, арсен, кадмий, никел, хром/ и нефтопродукти. Възможно е частично локално замърсяване с нефтопродукти в районите на бензиностанциите, но за това няма данни.

Като единствен значим източник на замърсяване с оловни аерозоли могат да бъдат идентифицирани моторните превозни средства с бензинови двигатели.

През последните години се наблюдава тенденция за намаляване на замърсяването на земите и почвите. Ежегодно се полагат усилия за премахване на нерегламентираните и локални замърсявания в общината. Реализирани са мерки за рекултивация на нарушени терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове. Предприемането на мерки за намаляване на тези процеси е необходимо, за да се избегне тяхното бъдещо задълбочаване и за да се ограничи заплахата, която представляват за околната среда и човешкото здраве. Необходими са действия при източника на увреждане на почвите и предприемане на строги мерки за контрол, за да се осигури безопасност на храните и здравето на населението.

В сезона по прибиране на реколтата и през пожароопасния период, във връзка със Закона за опазване на земеделските земи се издава Заповед на кмета на общината за забрана паленето на стърнищата, с цел предпазване от пожари и унищожаване на хумусния слой на почвата. Локални замърсявания на почвите възникват вследствие нерегламентирано изхвърляне на строителни и битови отпадъци от жителите на общината.

ИЗВОДИ:

Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи усилия и действия на всички компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата.

Почвите в община Бойчиновци са в сравнително добро общо екологично състояние. За територията на общината не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както и засоляване и/или вкисляване на почвите. Това се дължи на воденето от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища и образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници, причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; селското стопанство; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени” чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени води; строителни и др. дейности в самите населени места.

3.4. Зелена система и биоразнообразие

3.4.1. Защитени зони и биоразнообразие

Мрежата „Натура 2000” е най-амбициозната инициатива, която някога е предприемана за опазване на богатото природно наследство на Европа. Екомрежата е създадена през 1992 г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001 г. за „спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010 година”. Досега в нея са включени около 20 000 обекта, които обхващат почти 20% от територията на ЕС. Целта на мрежата „Натура 2000” е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000” не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от селския пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Принципът за управление на екомрежата е, че човек и природа работят най-добре в партньорство помежду си. Този принцип има много предимства както за опазване на природата, така и за хората, които живеят и работят в селски райони. „Натура 2000” на практика е техен съюзник, способстващ за запазване на икономическата жизнеспособност и социалната структура на много от селските райони. Тя предоставя нови възможности за икономическа диверсификация и вътрешни инвестиции.

Към 2020 г. националната мрежа от защитени зони включва: 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23,1% от територията на България; 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3% от територията на България.

Защитени територии

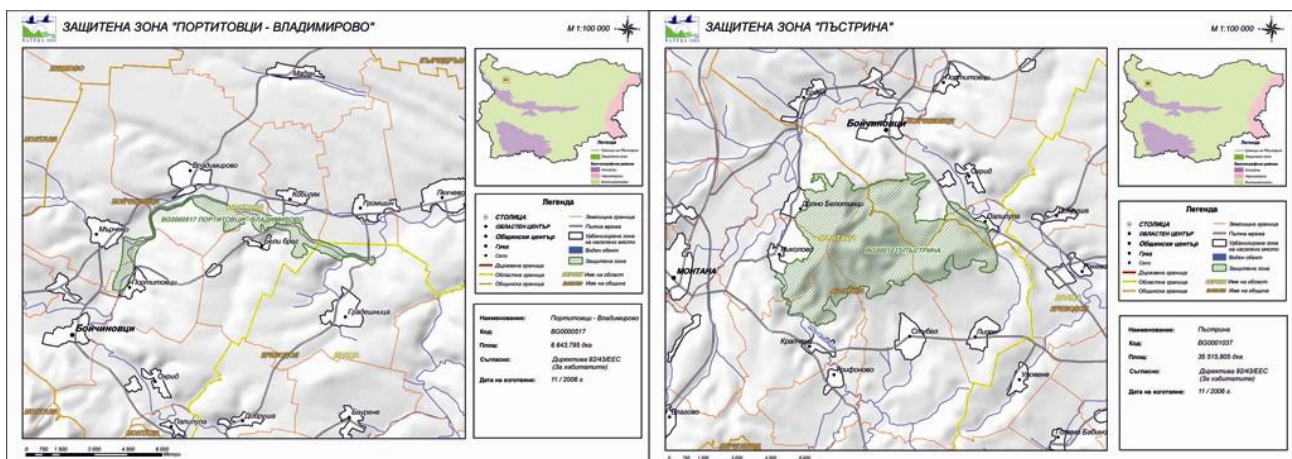
Със Закона за защитените територии (ЗЗТ) се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Целта на закона е опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Към настоящият момент България има развита мрежа от защитени територии в европейски план, включваща 973 ЗТ с обща площ 583 876.3 ха, което представлява около 5.3 % от територията и акваторията на страната. В системата от ЗТ се включват резерватите, националните паркове, природни забележителности, природни паркове и защитени местности.

На територията на община Бойчиновци не попадат защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии.

Защитени зони

Местата, попадащи в екологичната мрежа Натура 2000 се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз - Директива 92 /43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (Директива за птиците). Съгласно ЗБР защитените зони са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивите за местообитанията и птиците. Защитените зони са територии, предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение.

Фиг. 15: Защитени зони в община Бойчиновци

В община Бойчиновци са разположени две Защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, включени в Европейската екологична мрежа „Натура 2000“, (ЗБР), съгласно Директива 92/43/ЕЕС за хабитатите:

- **Защитена зона BG0001037 „Пъстрина“**, обявена със ЗАПОВЕД № РД-352 от 31 март 2021 г., с обща площ 35 515,805 дка, обхваща землища в гр. Бойчиновци, с. Охрид, с. Палилула, община Бойчиновци, област Монтана, с. Долно Белотинци, с. Крапчене, с. Липен, с. Николово, с. Стубел, община Монтана, област Монтана.

1. Местообитания

Местообитание 8210 в ЗЗ „Пъстрина“ представлява скален венец и отделно скални склонове формирани от карбонатни скали. По правило това местообитание е бедно на растителност, поради невъзможността на растенията да се закрепват по повърхността на скалата

и те са концентрирани основно по пукнатини, процеци и по ръбовете на скалните венци. Въпреки бедния си флористичен състав местообитанието формира красив ландшафт. От типичните видове са установени *Ceterach officinarum*, *Asplenium ruta-muraria*, *Stipa capillata*, *Satureja montana*, *Fraxinus ornus*. Практически няма сериозни застрашаващи фактори за това местообитание. Не бива да се допуска разработване на кариери за инертни материали в рамките на зоната.

Местообитание 6210 заема значителни площи, които на много места се пресичат от почвени пътища. В местообитанието доминират *Dichantium ischaetum*, *Chrysopogon gryllus* и *Festuca valesiaca*. Регистрирани са достатъчен брой от групата на типичните за местообитанието видове растения като *Dichantium ischaetum*, *Dorycnium herbaceum*, *Chrysopogon gryllus*, *Festuca valesiaca*, *Poa angustifolia*, *Teucrium polium*, *Sanguisorba minor*, *Eryngium campestre* и др. Тези видове са характерни за всички полигони на местообитанието.

Местообитание 62A0 е ново за ЗЗ „Пъстрина“, но неговото разпространение в зоната не е изненадващо, защото в тази зона има условия за развитието му върху варовита скална основа. Регистрирано е на южно изложение в западната част на зоната и не попада в територията на общината.

2. Предмет на опазване в защитена зона BG0001037 „Пъстрина“ са:

2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

- 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*;
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи);
- 6240 * Субпанонски степни тревни съобщества;
- 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове;
- 8310 Неблагоустроени пещери;
- 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества;
- 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);
- 91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*;
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Гребенест тритон (*Triturus cristatus*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

2.2.3. риби – Балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*);

2.2.4. безгръбначни – Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Офигомфус (*Ophiogomphus cecilia*), Бисерна мида (*Unio crassus*);

2.2.5. растения – Червено усойниче (*Echium russicum*).

3. Защитената зона се обявява с цел:

3.1. опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;

3.2. подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 6210 (*важни местообитания на орхидеи), 91E0 * и 91M0;

3.3. подобряване на местообитанията на вида Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);

3.4. при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации.

4. Целите на защитената зона по т. 3 са определени съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете по т. 2 в Континенталния биогеографски регион, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната, като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

5. Приоритетни за опазване в защитената зона са типовете природни местообитания по т. 2.1, означени със знак (*) в приложение № 1 от ЗБР, както и типовете природни местообитания и видът, за които са определени цели за подобряване в т. 3.

В границите на защитената зона се забранява:

- провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища;
- движение на мотоциклети, ATV, UTV и бѝгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии. Забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
- търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания по т. 2.1. Забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;
- промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери, при ползването на земеделските земи като такива;
- разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1, освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои;
- премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове), при ползването на земеделските земи като такива, освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;
- употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;
- употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии, освен при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия;
- използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи, без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите

- концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
- използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
 - палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;
 - палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване по т. 2.2.1;
 - провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите – 1 март до 30 юни;
 - отводняване на крайбрежни заливаеми ивици на реки, промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване, изземване на наносни отложения, коригиране, преграждане с диги на реки, с изключение на такива: в урбанизирани територии; в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети; при бедствия и аварии; за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т.2;
 - извеждане на сечи в природно местообитание с код 91E0*, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии или за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2.
- **33 BG0000517 „Портитовци - Владимирово”**, обявена със Заповед №РД-295 от 31.03.2021 г., попада в землищата на с. Градешница, община Криводол, област Враца, с. Бели брег, с. Владимирово, с. Громшин, с. Кобиляк, с. Мърчево, с. Портитовци, община Бойчиновци, област Монтана, с обща площ 6643,795 дка.
1. *Местообитанието 3150* е представено в границите на защитената зона BG0000517 „Портитовци-Владимирово” с площ от 3.10 ха, което се равнява на 0.47 % от площта на зоната (664.38 ха) – тръстика, папур и мъхове. Видовата комбинация хидрофитна растителност е типична за природното местообитание: *Myriophyllum verticillatum*, *Ceratophyllum demersum*, *Lemna trisulca*, *Lemna minor*, *Elodea nuttallii* и *Spirodella polyrrhiza*. Хидрофитите са представени от: *Phragmites australis*, *Typha laxmannii*, *Typha latifolia*, *Typha angustifolia*, *Persicaria hydropiper*, *Xanthium italicum*, *Mentha aquatica* и *Butomus umbellatus*.
2. *Предмет на опазване в защитена зона BG0000517 „Портитовци – Владимирово”* са:
- 2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*; – 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion*; – 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidentation* p.p.; – 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyssosedion albi*; – 91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*; – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*;
- 2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: 2.2.1. бозайници – Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*); 2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Гребенест тритон (*Triturus cristatus*), Обик новена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); 2.2.3. риби – Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Балкански щипок (*Sabanejewia aurata*); 2.2.4. безгръбначни – Обикновен

сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

3. *Защитената зона се обявява с цел:*

3.1. опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;

3.2. увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природно местообитание с код 6110*;

3.3. подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 3150, 3260, 3270, 91M0 и 92A0;

3.4. подобряване на местообитанията на видовете Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) и Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

3.5. при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации.

4. Целите на защитената зона по т. 3 са определени съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете по т. 2 в Континенталния биогеографски регион, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната, като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

5. Приоритетни за опазване в защитената зона са типовете природни местообитания и видът по т. 2, означени със знак (*) в приложения № 1 и № 2 от ЗБР, както и типовете природни местообитания и видовете, за които са определени цели за подобряване.

В границите на защитената зона се забранява:

- провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища;
- движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
- търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали); забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;
- промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;
- разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на природно местообитание с код 6110* освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;
- премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи,

защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

- употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;
- употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове; забраната не се прилага в границите на горски разсадници;
- използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
- използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
- палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;
- отводняване на крайбрежни заливаеми ивици на реки, промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване, изземване на наносни отложения, коригиране, преграждане с диги на реки, с изключение на такива: в урбанизирани територии; в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети; при бедствия и аварии; за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2;
- извеждане на сечи в природно местообитание с код 92A0, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии, за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2, както и в случаите на реализиране на допустими инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство.

Горските типове природни местообитания по т. 2.1 се стопанисват в съответствие с разпоредбите на глава четвърта от Наредба № 8 от 5.08.2011 г. за сечите в горите (ДВ, бр. 64 от 2011 г.) и за тях е задължително прилагането на „Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие“, утвърдена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

Биологично разнообразие

Биологичното разнообразие по своята същност представлява многообразието от всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях.

Макар и сравнително малка по площ, България е страна с богато биологично разнообразие, представено от ценни растителни и животински съобщества, и съдържа примери за почти всички основни типове местообитания и биотопи, известни в Европа.

Биоразнообразието включва цялата жива природа на планетата в три основни нива на организация: 1) генетично – обхваща огромното разнообразие от генни комбинации във всички живи организми, 2) видово – включва видовете и разновидностите от всички групи живи организми и 3) екосистемно – обхваща не само разнообразието от живите организми в природата, но и сложните им взаимоотношения и разнообразни връзки помежду им и със

заобикалящата ги природа. Съгласно националното законодателство, в България биоразнообразието се опазва главно чрез Закона за биологичното разнообразие, съгласно който биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е с приоритетна значимост.

Същността на приоритетите по опазване на биологичното разнообразие могат да се систематизират главно в следните няколко аспекта: опазване на местообитания по типова характеристика и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове, представителни за Република България и Европа, нормативно уредено в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за лечебните растения (ЗЛР), подзаконовите нормативни документи – Наредби и Заповеди към него на МОСВ уреждат опазването и регулират ползването на редица лечебни, редки и застрашени растения за добиване на билки както изкупуване и търговия с тях.

Флористичното и фаунистично разнообразие в пределите на община Бойчиновци е силно повлияно от физико-географското положение на територията. Опазването на биологичното разнообразие е един от приоритетите на Община Бойчиновци.

Горският фонд в общината е едва 8,54%, който е многократно под средния за страната – 58%. В горскостопанско отношение горите попадат в Мизийската област, подобласт Северна България. Управлението на държавния горски фонд, охраната и контрола за екологосъобразно използване на горите за територията на общината се осъществява от Държавно горско стопанство – Монтана. Системно се следи за опазване на горите, предотвратяване разпространението на вредители, залесяване и провеждане на санитарни сечи. Основни нарушения в горския фонд са незаконните сечи.

Ценно национално богатство на територията на общината са вековните дървета.

Картотекирани са и се наблюдават четири броя вековни дървета – 3 цер и 1 летен дъб, разположени в месността „Горно Ливаге” с. Мърчево и в двора на бившето училище в квартал „Огоста” град Бойчиновци.

От дървесните съобщества са характерни летен дъб, дръжкоцветен дъб, цер, благун и др. Има също леска и драка. Най-разпространена е тополата и габъра. От иглолистните видове е разпространен черния бор и в малки количества белия бор.

Местната растителност е представена от разпокъсани площи заети от ясен, дрян, леска. Срещат се и обикновения габър, клен, и бряст. По склоновете расте люляк и смрадлика.

В околностите на село Мадан се намира най-гъстата божурова поляна.

Характерно за общината е наличието на редкия вид водна жълта роза / White Water – Lily или *Castalia alba*/ разпространена по течението на река Рибине в землище на село Лехчево и Бели брод. Попоречието на река Рибине в землището на село Лехчево се срещат жълти водни рози /*Nuphar lutea*/.

В района преобладават билките, разпространени в равнинните и предпланински месторастения. Голяма част от тях са характерни за цялата страна, а сравнително малко са видовете с локално разпространение (Блатно кокиче, Еферда, Блян, Чувен). Много от билките са популярни (Бял равнец, Риган, Жълт кантарион, Маточина, Мента и др.) сред местното население и съществуват традиции в събирането и използването им. Обособени са райони, в които запасите са от национален мащаб.

За Монтанска област са проучени находищата и разпространението на следните по-рядко срещани видове: Брей, Боянка, Блатно кокиче, Горски слез, Голяма телчарка, Зърника, Мъхнат лопен, Мразовец, Еферда, Чувен.

Препоръчва се създаване на култури от жълт кантарион, бял равнец, блян, маточина, обикновен риган.

За опазване на биологичното разнообразие при билкосъбирането се упражнява контрол от общинската администрация и РИОСВ-Монтана.

На територията на община Бойчиновци се среща голямо разнообразие от представители на животинския свят. Най-често се срещат пепелянка /*Vipera ammodytes*/, стенен гущер /*Podarcis muralis*/, лястовица /*Hirundinidae*/, черен щъркел /*Ciconia nigra*/, гарван гробар /*Corvus corax*/, прилеп /*g. Chiroptera*/, белка /*Martes foina*/, язовец /*Meles meles*/, лисица /*g. Vulpes*/, чакал /*Canis aureus*/.

В горските масиви се срещат: смок мишкар /*Zamenis longissimus*/, горски гущер /*Darevskia praticola*/, синигер /*Parus major*/, горска сова /*Asio otus*/, пъдпъдъци /*Coturnix coturnix*/, кеклици /*g. Alectorix*/, кълвач /*Dryocopus martius*/, заек /*Lepus europaeus*/, дива свиня /*Sus scrofa domesticus*/, дива котка /*Felis silvestris*/, вълк /*Canis lupus*/.

Местата с по-голяма надморска височина се обитават от гълъб, орехче, осояд и др.

Водните екосистеми се обитават от речен кефал /*Squalius cephalus*/, черна мряна /*Barbus peloponnesius*/, уклей /*Alburnus chalcoides*/, каракуда (таранка) /*g. Carassius*/, клен, сом, скобар, костур, шаран /*yrpinus carpio*/, пъстърва /*Salmo trutta*/, водна костенурка, видра /*Lutra lutra*/ и др. Животинският свят се опазва в първичния си вид в 33 BG0000517 „Портитовци - Владимирово”. Разпространена е видрата, прилепът (голям нощник), от рибите – горчивка, обикновен щипок, балкански щипок, от земноводните - червенокоремна бумка, жълтокоремна бумка, обикновина блатна костенурка, шипоопашата сухоземна костенурка, северен гребенест тритон, южен гребенест тритон. В горските части се срещат дива свиня, сърна, заек, фазан и яребица.

Животни под режим: РИОСВ – Монтана контролира изкупуването на лозов и градински охлюви, като биологичен животински вид, поставен под ограничителен режим на ползване по ЗБР. Съгласно разпоредбите на закона и подзаконовите документи, ежегодно до 30 април се регистрират пунктове за изкупуване на охлюви, в които в периода от 10 май до 30 юни може да се осъществява тази дейност.

Сериозна заплаха за биоразнообразието в общината представляват пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството и изсичането на горите. Опазването на биологичното разнообразие е един от приоритетите на Община Бойчиновци. РИОСВ –Монтана упражнява контрол за ограничаване на незаконната търговия с редки и защитени видове растения и животни.

Динамичните промени в екологичните условия и склонността към все по-интензивно използване на природните ресурси и в бъдеще ще поразят проблеми по отношение опазването на видовете. Все по-остро ще стои въпросът за правилното оценяване възможностите на растителните и животинските популации за възстановяване, естествено възпроизвеждане, което от своя страна ще обуслави съхраняването на природно дадения ни генетичен фонд.

3.4.2. Лечебни растения

Важна част от биоразнообразието и особена категория от флората на община Бойчиновци са лечебните растения. Съгласно националното законодателство, Кметът на общината ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като: организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда; издава разрешителни за ползване на лечебните растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост; издава удостоверения за билките от култивираните лечебни растения и предоставя на министъра на околната среда и водите информация за нуждите на мониторинга и кадастъра на лечебните растения за териториите, намиращи се под негова юрисдикция.

В последните години значително нарастна интереса към билките. Те са били и си остават ефективно средство при лечението на редица заболявания. Растенията са достъпна и евтина суровина за приготвянето на лечебни препарати, чайове, напитки и др.

Ползването на лечебните растения и някои диви плодове в страната се регламентират от Закона за лечебните растения. Съгласно него общините управляват дейностите по опазване и устойчивото ползване на лечебните растения в общинския поземлен и горски фонд. В Закона за

лечебните растения се регламентират начините и режимите, при които държавните органи издават позволителни за ползване на ресурсите във всички територии. За издаването на позволителни за ползване за стопански цели се заплащат такси, регламентирани в съответните тарифни таблици одобрени на местно ниво от Общинския съвет.

Съгласно разпоредбите на Закона за лечебните растения /ЗЛР/ „билки за лични нужди” са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден. За корени и коренища, каквито се събират от подезичен залист, разрешеното количество за лични нужди е до 1 кг.

Община Бойчиновци, съвместно с ТП ДГС „Монтана“, РИОСВ - Монтана и други обществени организации трябва да организира контрола за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения. Естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от лечебни растения.

Съгласно разпоредбите на ЗЛР, изкупуването и/или първичната обработка на билки се извършва от билкозаготвителни пунктове.

На територията на община Бойчиновци има регистрирани 6 броя билкозаготвителни пунктове (БЗП) по реда на Закона за лечебните растения (ЗЛР): 2 броя в с. Владимирово, 3 броя в с. Лехчево и 1 бр. в гр. Бойчиновци. За периода 2018-2021 г. от Община Бойчиновци са издадени общо 21 броя позволителни за бране на билки, както следва:

- 2018 г.- издадени 3 бр. Позволителни за бране на билки липа, шипка и бяз
- 2019 г. – издадени 4 бр. Позволителни за бране на бяз и липа
- 2020 г. – издадени 4 бр. Позволителни за бране на липа и шипка
- 2021 г. – издадени 10 бр. Позволителни за бране на липа, бяз, кестен и шипка

Контролът на пунктовете за изкупуване и преработка на билки, горски плодове и гъби се осъществява от РИОСВ – Монтана.

На територията на община Бойчиновци и според Хорологичния атлас на лечебните растения в Република България се срещат следните видове: Черна елша – (*Alnus glutinosa* L.); Бял равнец (*Achillea millefolium*); Еньовче – (*Galium verum* L.); Жаблек – (*Galega officinalis* L.); Лечебна комунига – (*Melilotus officinalis* L.); Върба бяла – (*Salix alba* L.); Наумка – (*Cynoglossum officinale* L.); Обикновен дрян – (*Cornus mas* L.); Теснолист живовлек (*Plantago lanceolata*); Жълт кантарион (*Hypericum perforatum*); Обикновен глог (*Crataegus monogyna*); Липа (*Tilia*); Маточина (*Melissa officinalis*); Сребролистна липа (*Tilia tomentosa*); Бяз черен (*Sambucus nigra*); Бяз нисък (*Sambucus ebulus* L); Машерка (*Thymus longidentatus*); Глухарче (*Taraxacum officinale* Web.); Шипка (*Rosacorymbi fera*Borkh); Левурда /лук мечи/ (*Allium ursinum* L); Полска къпина (*Rubus caesius*); Бръшлян (*Hedera helix* L); Лопен – (*Verbascum thapsiforme*); Луличка – (*Linaria vulgaris*); Великденче – (*Veronica officinalis* L.); Змиярник – (*Arum maculatum* L.); Иглика – (*Primula officinalis* L.); Бял имел – (*Viscum album* L.); Кукувича прежда – (*Cuscuta europaea* L.); Голо изсипливче – (*Herniaria glabra* L.); Кукуряк – (*Helleborus odorus*); Овчарска торбичка – (*Capsella bursa pastoris* L.); Вълча ябълка – (*Aristolochia clematitis* L.); Зайча сянка – (*Asparagus officinalis* L.); Див кестен – (*Aesculus hippocastanum* L.); Горска ягода (*Fragaria vesca*); Обикновен здравец (*Geranium macrorrhizum*); Обикновена мента (*Mentha spicata*); Обикновен риган (*Origanum vulgare*); Трънка (*Prunus spinosa*); Коприва (*Urtica dioica*); Спрядлика (*Cotinus coggygria*); Жълта водна роза – (*Nuphar lutea*); Орлова папрат – (*Pteridium aquilinum* L.); Исландски лишей – (*Cetraria islandica* L.); Козя брада – (*Rumex acetosella* L.); Змийско мляко – (*Chelidonium majus* L.); Градско омайниче – (*Geum urbanum* L.) и други.

Състоянието на находищата от лечебни растения в Община Бойчиновци може да се определи, като благоприятно, но в риск, тъй извън границите на населените места голям процент от територията е заета от агроценозите на обработваемите земи.

Съгласно ЗЛР отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване, или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим се определя всяка година със заповед на министъра на околната среда и водите, като този режим обхваща забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища; определяне на допустимото за събиране количество билки; разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

От представителите на лечебни растения най-масово от населението се събират: коприва, лайка, мащерка, мента, босилек, риган, бял равнец, жълт кантарион и глухарче.

Законът за лечебните растения (ЗЛР) изисква разработването на специален раздел за лечебните растения към Програмата за опазване на околната среда (ОПООС) на всяка община; към плановите за управление на защитените територии, както и към горскостопанските планове и програми. Целта на раздел „Лечебни растения“ е да планира ползването, така че то да бъде устойчиво и да осигури опазване на лечебните растения.

Забележка: *Подробна информация за лечебните растения на територията на общината, дейностите и мерките за опазване на ресурсите и разнообразието им се съдържа в Приложение - 1 Раздел „Лечебни растения“ към настоящата Програма за опазване на околната среда на община Бойчиновци 2021-2028 г.*

3.4.3. Зелена система

Най-важна роля за градската околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на община Бойчиновци има зелената система. Зелената система включва основно зелени площи и паркове, в населените места и извън тях, горски територии, зелени площи, озеленяване с насаждения около пътни артерии, покрай водни обекти-реки, озеленени терени в производствени терени и обекти, гробищни паркове, рекултивирани площи като зелени площи и озеленяване, защитени природни територии, зелени ландшафти с растителност по дерета в земеделски земи.

Зелената система обхваща най-общо следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитно озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване.

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдих; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от зоните извън урбанизираните територии на населените места, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдих и зелена система включват градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Зелената система на община Бойчиновци е повлияна от характера на релефа и климата на територията и вида на населените места в общината, които са един град и 12 бр. села. Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично

озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.. Зелената система на населените места е развита предимно в частните дворове и по-малко в площите за обществено ползване поради ограниченото им количество. В някои от населените места са изградени и благоустроени централните площадни и пешеходни пространства със средства по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР). При следващи фази на подробно устройствено планиране е необходимо да се прецизира площта на обществените озеленени площи за широко и специфично ползване в населените места, като се преведе в съответствие с изискванията на чл.31 от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. За гр. Бойчиновци са необходими по 8 кв. м/жител, а за селата по 4 кв. м/жител.

Зелената система е съставена, както от естествени масиви, така и от изкуствено създадени зелени площи в селищните територии.

В рамките на общината няма зелени площи обявени за културни ценности и паметници на градинско-парковото изкуство

Зелените площи за обществено ползване на територията на община Бойчиновци са ограничени на брой и имат необходимост от реконструкция, модернизация и добавяне на нови функции и допълнителни елементи на публичната среда, които да дообогатят функционалността и естетическия им вид. Много важно е да се наблегне и на последващото поддържане на растителните обеми и зелените площи за цялостно подобряване качеството на средата. Съотношението между местни и интродуцирани дървесни видове в озеленените площи за широко обществено ползване е в полза на местните. Това е гаранция за нормално развитие и дълговечност на дървесната растителност. Не е нарушен и балансът между иглолистни и широколистни дървесни видове. По-голямата част от дърветата в обществените озеленени площи в населените места на общината са достигнали кулминация в своето развитие, което предполага реконструкция на растителните обеми, както и планиране на подходящи дейности за оздравяване, частично или цялостно премахване на засегнатите растителни индивиди. По-голяма част от новозасадената растителност е все още с доста малки размери. Има възможности за по-нататъшно развитие на тези зелени площи, както и за реконструкция на по-старите такива.

Уличното озеленяване е недостатъчно. На места напълно липсва. Наложителна е реконструкция на части от уличното озеленяване на селата поради влошено състояние на дървесните индивиди несъответствие с биологичните им изисквания и опасност от неблагоприятни последици.

Паркоустрояването и благоустрояването на обектите от социалната и образователната сфера и прилежащите им озеленени площи, както и някои други пространства допълва зелената система посредством озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени курортни и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове, защитни насаждения и др. Всички населени места имат спортни игрища, които представляват затревени площадки, но без обслужващи сгради, трибуни, транспортен достъп и паркинг. В с. Ерден е изграден футболен стадион с прилежащата транспортна инфраструктура. Необходимо е благоустрояването на спортните обекти в населените места чрез изграждането на обслужваща инфраструктура и озеленяване.

До настоящия момент на територията на общината има малко обслужващи зелени площи за ограничено обществено ползване като:

- озеленяване на административни сгради, детски заведения, сгради на образованието и др.;
- озеленяване на жилищната среда (дворни градини);
- озеленяване на промишлени терени (складови площадки, изолационни ивици в заводски и промишлени терени изолационни защитни пояси на промишлени зони);
- озеленяване на спортни съоръжения и комплекси;
- мелиоративно озеленяване.

Деретата и овразите на територията на община Бойчиновци в голямата си част са обраснали с естествена местна растителност.

Зелена система на общината е добре развита и значително надвишава минималните изисквания на ЗУТ. Основен проблем в зелените зони на общинския център са свързани с тяхната поддръжка и стопанисване. В дейността по поддържането и възстановяването на зелените площи се ангажират и лица включени в програми и форми за временна заетост.

Община Бойчиновци планира ежегодно средства за поддръжка на зелените площи в общинския център, но се заделят малко средства за поддържане на зелените площи в крайните квартали и останалите съставни селища на територията на общината.

4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

4.1. Отпадъци

Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Битови отпадъци

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкият живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Бойчиновци, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Промислените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

В община Бойчиновци има добре изградена и успешно функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване, която обхваща 100% от населението на града и селата.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.

Община Бойчиновци членува в „Регионално сдружение за управление на отпадъците на общините, включени в регионално депо – Монтана“. В сдружението участват общините: Монтана, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово, Вълчедръм и Криводол (област Враца). Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците, генерирани на тяхната територия.

Смесените битови отпадъци от общините, членове на РСУО – Монтана се извозват до Регионално депо - Монтана (за битови и неопасни производствени отпадъци - клас „депо за неопасни отпадъци“), което се намира в местността „Неделище“, землището на селата Крапчене и Николово, община Монтана. Депото е изградено и пуснато в експлоатация през 2006 г. в рамките на проект “Реконструкция и модернизация на депо за битови отпадъци” - гр. Монтана. Проектът е разработен и утвърден през 2000 г. Финансирането е обезпечено по предприемаческата програма на Европейския съюз ИСПА на обща стойност 8 945 000 евро,

като от тях 75% са безвъзмездна помощ, а останалите 25 % е държавна целева субсидия. Съоръжението е разположено на площ - 186 дка, а полезният обем е 3 711 000 м³. То обслужва всички общини от област Монтана, плюс Община Криводол, област Враца.

Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство. Оптимизирана е работата на сепариращата инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Монтана и община Криводол от област Враца. През последните години на депото се отчитат повишени количества на отделените рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

Старото депо за битови отпадъци в гр. Бойчиновци е рекултивирано и закрито през 2010 г. със средства от ПУДООС. На територията на общината няма нерегламентирани сметища. Периодично се появяват замърсени терени с отпадъци, но общината своевременно ги почиства.

Сметопочистването и сметосъбирането за всички населените места в общината се осъществява организирано, по график от избрана с обществена поръчка фирма изпълнител – „Комунал Сервиз“ ЕООД – гр. София, съгласно Договор № ПО-5 от 14.03.2022 г.

Таблица 29: Количества депонирани смесени битови отпадъци от община Бойчиновци 2017 - 2021 г. в тона

2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
1887	1913	1910	1984	1915

Източник: Община Бойчиновци

Въпреки, че населението на общината намалява с 4% през 2020 г. спрямо 2017 г., количеството генерирани смесени битови отпадъци се е увеличило с 5% за същия период. През 2020 г. от всички населени места на територията на общината са депонирани общо 1984 тона отпадъци, но през 2021 г. количеството им намалява на 1915 тона. Цитираните количества ТБО са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговски обекти, предприятия и други генератори.

Увеличаването на събраните отпадъци от всички населени места на община Бойчиновци в последните години, може да се обясни с няколко причини:

- Продължаваща тенденция за увеличаване на дела на биоотпадъци /растителните отпадъци, животински отпадъци, градински, слама сено и др.), които се изхвърлят предимно в селата на общината. За съжаление тенденцията за увеличаване на отпадъците от селскостопанска дейност, които попадат в контейнерите за битови отпадъци се увеличава, въпреки възможностите за повторната употреба на тези отпадъци чрез домашно компостиране, преработване във фуражи и др.

- Увеличава се и дела на инертните отпадъци, попадащи в съдовете за битови отпадъци. Това са отпадъци от пепел, сгур, дребни строителни отпадъци, пясъци и др. Тези отпадъци, заедно с пластмасата и биоотпадъците се характеризират с най-голямо относително тегло спрямо останалите отпадъци.

Важен показател за управление на отпадъците е **нормата на натрупване на отпадъците**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2019 г. е 407 кг/човек/година, за Северозападен район – 349 кг/човек на година, за област Монтана 284 кг/човек/година, а за община Бойчиновци – 236 кг/човек/година, тоест значително по-ниско от средната норма за областта, района и за страната.⁴

Нормата на натрупване на отпадъците в община Бойчиновци за 2020 г. е 249 кг/чов./год., което е с 13 кг/човек/на година повече спрямо 2019 г. и с 21 кг/чов./година повече спрямо базовата 2017 г. (228 кг/човек/на година).

⁴ При изготвяне на настоящата програма НСИ не е публикувал официални данни за битовите отпадъци и нормата на натрупване за 2020 г.

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Бойчиновци все още е по-ниска от допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация се справя успешно с процесите на управление на отпадъците, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години, чрез компостиране за биоразградимите отпадъци и въвеждане на система за разделно събиране на рециклируемите отпадъци от опаковки.

В Доклада от извършения морфологичен анализ на образуваните смесени битови отпадъци в община Бойчиновци за периода март-октомври 2019 г., на база данните на НСИ за населението на общината към 2017 г. – 8262 жители е определена норма на натрупване на отпадъците – 236,83 кг./чов./г. Тази норма на натрупване напълно съвпада с реалната, изчислена за календарната 2019 г. (236 кг./чов./г), въпреки, че реално събраните за годината отпадъци са 1910 тона, а прогнозните използвани за база в доклада за морфологичен анализ – 1956,70 тона. Въпреки, че през 2021 г. отчитаме известно намаляване, общата тенденция е към ръст на количеството генерирани и депонирани битови отпадъци и на нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в община Бойчиновци.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими *при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива*. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията. Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците. Консуматорските и потребителски навици на населението в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и резултатите от анализите зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията при определяне на морфологичния състав на отпадъците се извършват така, че да бъдат обхванати 4-те годишни сезона (зима, пролет лято и есен). Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

Характеристика на отделните фракции общо за четирите сезона:

- Хартия - вестници, списания, учебници, листи, амбалажна хартия, санитарна хартия и др.
- Картони-кашони, опаковки от сокове, кутии и др.
- Метали - опаковки от безалкохолни и алкохолни напитки, консервени кутии, капачки и др.
- Гума - гумени изделия, играчки и др.
- Текстил - дрехи, парцали, трикотаж, завивки и др.
- Пластмаса - опаковки, кутии, бутилки, фолио, пластмасови изделия, торбички и др.
- Градински и растителни - растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.
- Инертни - пепел, сгур и пръст и др.

Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива.

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Бойчиновци е извършен през 2019 г. в рамките на проект: „Определяне на морфологичния състав на отпадъците в България“, финансиран от Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, чрез ПУДООС.

Пробите за община Бойчиновци са направени в периода от месец февруари до месец септември 2019 г., а за изчисляване на количествата смесен отпадък за календарна година и

норма на натрупване на отпадъците на човек от населението са използвани официалните данни за депонираните отпадъци и броя на населението към 2017 г.

Данните от Доклада за морфологичния анализ за състава на събраните, извозени и депонираните от територията на община Бойчиновци на Регионално депо - Монтана смесени битови отпадъци са представени в следващите таблици.

Таблица 30: Морфологичен състав на смесените битови отпадъци към 2019 г.

Вид отпадък	Относителен дял в %
Хранителни отпадъци	6,99
Хартия	2,74
Картон	1,95
Пластмаса	11,19
Текстил	4,36
Гума	0,19
Кожа	1,06
Градински отпадъци	9,88
Дървесни отпадъци	0,92
Стъкло	3,22
Метали	2,98
Инертни - по-големи от 4 см	0,69
Ситна фракция - по-малки от 4 см (сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани)	47,28
Опасни домакински отпадъци	1,81
Други	4,74
Контролна сума	100%

Източник: Доклад от извършено през 2019 г. четириsezонно проучване по проект на ПУДООС „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“

Приблизителният състав на генерираните отпадъци в тегловни проценти е: хартия – 2,74%; картон – 1,95%; текстил – 4,36%; пластмаси – 11,19%; стъкло – 3,22%; метали – 2,98%; хранителни – 6,99%; градински – 9,88%; кожа – 1,06%; гума – 0,19%; инертни (сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани) – 47,28% и опасни отпадъци от бита – 1,81%. Инертните отпадъци по-големи от 4 см. са едва 0,69%, а фракция „други“ или неидентифицирани видове отпадъци е 4,74%.

Таблица 31: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците

Видове отпадъци	Населени места от 3 до 25 хиляди жители
Хранителни	23.20%
Хартия	8.50%
Картон	5.50%
Пластмаса	10.10%
Текстил	3.70%
Гума	0.90%
Кожа	0.90%
Градински	21.70%
Дървесни	2.00%

Съкло	6.10%
Метали	2.00%
Инертни	14.80%
Опасни	0.60%
Общо	100.00%

Източник: НПУО 2014-2020 г.

Сравнявайки състава на генерираните отпадъци в община Бойчиновци с референтните стойности, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г. можем да направим извода, че седем вида отпадъци превишават допустимите норми – пластмаса, текстил, кожа, метали, ситна фракция и опасни. Най-голямо е отклонението при ситната фракция (по-малки от 4 см) – 32,48 пункта. Хранителните отпадъци са 16,21 пункта по-малко от референтните стойности, хартията с 5,76 пункта, а картоната с 3,55 пункта.

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, заложи в НПУО 2021-2028 г., те са задължени на определена периодичност да извършват морфологичен анализ на състава на битовите си отпадъци. Препоръчителният срок за изготвяне на следващ морфологичен анализ на отпадъците, образувани на територията на община Бойчиновци е през 2022 година.

Отпадъци от опаковки

На територията на община Бойчиновци е въведена система за разделно събиране на отпадъците от стъкло, пластмаса, картон, хартия и метал, която обхваща четири населени места – гр. Бойчиновци и селата Владимирово, Лехчево и Мърчево.

Общината има сключен Договор № Д-222/ 21.11.2018 г. с организация по оползотворяване „БУЛЕКОПАК“ АД, гр. София, в сила от 01.01.2019 г.

Контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са модел „Иглу“ 1500 л.:

- жълт с надписи хартия, пластмаса и метали – 19 бр.
- зелен с надпис стъкло – 19 бр.

Контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са разположени:

- гр. Бойчиновци – 5 точки;
- с. Владимирово – 5 точки;
- с. Лехчево – 6 точки;
- с. Мърчево – 3 точки.

Количество сепарирани отпадъци:

- 2019 г. - 0,550 т. хартия и картон, 0,480 т. пластмаса, метални опаковки 0,020 т. и 0,400 т. стъкло,
- 2020 г. - 0,650 т. хартия и картон, 0,545 т. пластмаса, метални опаковки 0,030 т. и 0,400 т. стъкло.
- 2021 г. - 0,720 т. хартия и картон, 0,705 т. пластмаса, метални опаковки 0,060 т. и 1,940 т. стъкло.

Една от целите на Община Бойчиновци е разширяване на системата за разделно сметосъбиране и в други населени места. По този начин ще се намалят количествата отпадъци, които ще бъдат транспортирани към регионалното депо.

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществен натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Биоразградими отпадъци

В съответствие с Националния стратегически план Община Бойчиновци следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстотата на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията за събиране и третиране на биоразградими отпадъци са регламентирани в Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021 г.

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични“ или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими“) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество варира от 25% до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста. В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- *използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;*
- *закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);*
- *натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);*
- *натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след това компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата).;*
- *изгаряне на градински отпадъци и листа.*

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложили конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на община Бойчиновци и значителното участие на зелените, градински и селскостопански отпадъци в определени периоди през годината е необходимо да се предприемат действия в две посоки:

- за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- изграждане на инсталация за преработка на зелени и биоразградими отпадъци, съвместно с други общини в региона и въвеждане на система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци.

Община Бойчиновци трябва да предвиди въвеждане на система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци при източника и извозването им до инсталация за компостиране, която може да бъде изградена съвместно с други общини в региона, за да се осигурят необходимите количества за преработка.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;
- 20% от текстилните отпадъци;
- 25% от отпадъците от кожи

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл.31 ал.1 т.2 – целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Същата правна норма на ЗУО поставя следните актуални цели, в сила от 05.03.2021 г.:

- най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите по Чл.31, ал.1, т. 3 - 6 се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби. Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 на ЗУО, целите по Чл.31, ал.1 се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6.

Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“⁵ в община Бойчиновци е значителен – 22,48% от образуваните битови отпадъци, в това число - хранителни – 6,99%, градински – 9,88%, дървесни – 0,92%, хартия – 2,74% и картон – 1,95%.

Съгласно целите на национално ниво за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци до 2020 г. допустимите минимални стандарти на този вид отпадък за

⁵ Съгласно ДР на ЗУО § 1. т.3. „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

жител на година са 109 кг/ж./г. Според данните от извършения през 2019 г. морфологичен анализ на отпадъците в община Бойчиновци са депонирани 440,1 тона или 54 кг/ж./г. биоразградими отпадъци. Следователно стойностите са по-ниски от допустимите минимални стандарти.

Предвид разпоредбите на чл.34, ал.1 от ЗУО: „Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират отделно“.

При изчислението на количествата образувани отпадъци от косене и поддържане на обществени зелени площи следва да се спазват указанията за норма на образувани отпадъци съгласно Инструкциите за прилагане на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците (насоки за прилагане на Наредба за отделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС №275 от 06.12.2013 г., Обн. ДВ, бр.107 от 13.12.2013 г.), одобрени със Заповед № РД-687/05.09.2014 г. на Министъра на околната среда и водите. Приетата норма е 6 кг./м2/ година окосена трева, листа, клони от резитба на дървета и храсти и др.

Анализът показва, че в община Бойчиновци има добри предпоставки за въвеждане на отделно събиране на зелени и отпадъци с биологичен произход и съответното им оползотворяване, чрез компостиране. Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за отделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на Регионалното депо. Предвижда се и въвеждане на система за домашно компостиране и изграждане на компостираща инсталация съвместно с други общини в района.

Строителни отпадъци

Община Бойчиновци има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите са фокусирани върху този поток строителни отпадъци. На територията на общината няма изградена инфраструктура за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване или площадка за депониране на строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране и последваща повторна употреба на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци през последните години.

Ниската тенденция в прираста на населението в общината не стимулира активни дейности в жилищното строителство. Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъците се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци. Част от генерираните СО попадат в общия поток със смесените битови отпадъци, които се извозват до рег. депо за битови отпадъци. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци в община Бойчиновци.

Към настоящият момент смесените отпадъци от строителство и събаряне с код 17 09 04 се транспортират от Община Бойчиновци чрез извозването им и депонирането им на регионалното депо за неопасни отпадъци. Община Бойчиновци не разполага с инсталация за рециклиране на строителни отпадъци. На територията на област Монтана няма съоръжение за третиране на строителни отпадъци. Препоръчително е да бъде извършено проучване за възможностите за изграждане на площадка за временно съхранение на строителни отпадъци на територията на общината и да се осигури възможност същите да се използват за обратни насипи, рекултивационни дейности и други начини за оползотворяване.

Данните за количеството на строителните отпадъци се отразяват както от лицата, извършващи дейности по събиране и транспортиране на строителни отпадъци, така и от

оператора на регионалното депо, приел отпадъците. Те отчитат количествата строителни отпадъци в съответствие с изискванията на Наредба № 1 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (ДВ, бр.51/ 2014 г.).

Ниският жизнен стандарт на населението в Бойчиновци определят слабо развитие на строителния бизнес. Строителството на територията на общината е в ограничен мащаб. Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно при текущи и основни ремонти в домакинствата, но конкретни данни за количествата и състава им няма. Прилага се процедура, при която строителните фирми и гражданите да се обръщат към Общината за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Понастоящем строителните отпадъци остават основна съставка на новообразуваните нерегламентирани сметища или попадат в съдовете за битови отпадъци и се извозват до регионалното депо. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци.

С Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г. се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци. С Наредбата се насърчава рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от ЗУО.

Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Член 6 от Наредбата забранява нерегламентираното изхвърляне, изгаряне, както и всяка друга форма на нерегламентирано третиране на СО, в т.ч. изхвърлянето им в контейнерите за битови отпадъци или разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците.

Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни” са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване” е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

Възложителите на СМР и/или на премахването на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО).

Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице. За строежи, чийто възложител е кметът на общината, контролът по ПУСО се осъществява от директора на РИОСВ, на чиято територия е строежът.

Кметът на общината изпраща информацията до директора на РИОСВ, на чиято територия ще се извършват СМР или премахване на строежи, за издадените през предходния месец разрешения за строеж или заповеди за премахване на строеж. Кметът на общината отговаря за предаването на отделните строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влягане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудително премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение на събиране на вземането от задължените лица по реда на чл.417, т.2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на неразрешени места - главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

За експлоатацията на регионалните депа са издадени съответните комплексни разрешителни (КР), по реда на Глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда. В издадените КР на Регионалните депа за отпадъци в страната е разрешено приемането за депониране на битови, производствени и строителни отпадъци. Допълнително в КР е разрешено на операторите на депата да приемат следните отпадъци (основно строителни) за извършване на дейности по тяхното оползотворяване: 27 - 17 01 01 Бетон; - 17 01 02 Тухли; - 17 01 03 Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия; - 17 01 07 Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06; - 17 05 04 Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03; - 17 05 06 Изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05; - 20 02 02 Почва и камъни.

Оползотворяването на подходящи фракции от посочените отпадъци включват основно дейности, свързани с подравняване и запрястване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетките за неопасни отпадъци при експлоатацията на съответното регионално депо. В повечето случаи, при постъпване на ОСР на депата, същите се използват за уплътняване и запрястване на отпадъчното тяло, формирано от битовите отпадъци. Част от ОСР, постъпващи от строителни фирми и инвеститори могат да се използват от операторите като материали за укрепване на вътрешните обслужващи пътища на територията на депата. С използването на инертни ОСР като бетон, тухли, керемиди, плочки, керамични изделия, почва и камъни за запрястване на натрупаните в депото битови отпадъци се допринася за ограничаване на: - емисиите от миризми и прах от депото; - разнасяните от вятъра отпадъци; - запалванията на отпадъците в депото.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със ЗУО, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинска наредба за управление на отпадъците. В бъдеще Община Бойчиновци ще може да получава надеждни данни, когато извършва процедури за одобрение на планове за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите, с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че на територията на община Бойчиновци, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. Препоръчително е да бъде извършено проучване за възможностите за изграждане на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци. Необходима е организация за въвеждане на разделно събиране и извозване на строителните отпадъци, тяхното съхранение и оползотворяване за обратни насипи, рекултивационни дейности и други.

Производствени и опасни отпадъци

„Опасни“ са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци. Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ – Монтана.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потоъкът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по-широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Бойчиновци са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни и производствени отпадъци. При констатиране такива се използват услугите на лицензирана фирма. Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфично масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите изготвят годишни отчети и ги представят пред ИАОС.

Следва да се отбележи, че не всички фирми изпълняват задълженията си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в ИАОС.

На територията на община Бойчиновци не са налични обекти, които подлежат на контрол по законодателството, свързано с фактор „опасни химични вещества“, както и предприятия и/или съоръжения класифицирани с нисък или висок рисков потенциал, съгласно чл. 103, ал. 1 от ЗООС. Не са налични обекти с издадени комплексни разрешителни.

Един от потенциалните източници за локални почвени замърсявания са складовете за съхранение на негодни и залежали пестициди. На територията на община Бойчиновци са налични излезли от употреба препарати за растителна защита събрани, обезвредени и запечатани в 52 бр. Б-Б кубове. В момента няма опасност от замърсяване.

Количеството излезли от употреба препарати за растителна защита, които се съхраняват в склада са както следва: 2850 кг твърди и 21 литра течни.

Замърсявания на почвите в община Бойчиновци се предизвиква от изхвърлянето на твърди битови отпадъци от различен характер. Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците.

Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми, текстил и обувки

Редица европейски директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ТОЗ (трайни органични замърсители).

Друга група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) №1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор“ /НУБА/ е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане.

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.

- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;

- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;

- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* – оползотворяване материалите, заложи в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

На територията на община Бойчиновци не функционират площадки за събиране и третиране на отпадъци от ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, и НУБА и отработени масла, съгласно публикуваната информация на водения от Изпълнителна агенция по околната среда регистър на лицата, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО.

Излезлите от употреба гуми и отработените масла, генерирани от земеделските структури в общината се предават на лицензирани фирми, по силата на сключени с тях

договори. Следва да се има предвид, че този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес инициатива по схемата „разширена отговорност на производителя“.

Излезли от употреба моторни превозни средства

Управлението на излезлите от употреба МПС е регламентирано с *Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства*, приета с ПМС №11/15.01.2013 г. Обн. ДВ. бр. 7 от 25.01.2013 г., посл. изм.и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021 г., и частично със Закона за движение по пътищата.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от „*Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти*“, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложи в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информирание на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „*Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване*“, приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл.27, ал.1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Информацията за управлението на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци. На етапа на изготвяне на настоящата общинска Програма за управление на отпадъците няма данни за количествата на разделно събирани други масово

разпространени отпадъци - отработени моторни масла, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

В изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 7 от Закона за управление на отпадъците в Община Бойчиновци е въведена система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.

Отпадъците от негодни за употреба батерии, акумулатори, ИУЕЕО и ИУМПС и др. се събират и извозват от лицензирани фирми, след сключен договор с Общината.

Една част от излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване се предава обратно в търговските обекти, които предлагат електрическо и електронно оборудване. Друга част, съдържаща метал се предава на вторични суровини за рециклиране, а останалата се включва в общия поток отпадъци. Търговските обекти в Общината, които предлагат батерии, приемат обратно излезлите от употреба батерии, а акумулаторите се предават обратно в обектите, в които се предлагат.

Общината има сключен договор с договор с „ЕКО-П“ ЕООД за предаване и приемане на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване. Събрани и предадени са електроуреди и техника от общинска администрация, кметствата и детските градини.

През 2020 г. на „НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ“ АД са предадени 15 кг. негодни за употреба батерии.

На територията на общината няма инсталации за оползотворяване на сметищен газ.

Отпадъци от текстил и кожа (обувки)

Милиони тонове облекла се изхвърлят на сметищата в Европа всяка година. Тези количества стават все по-големи и по-големи, заради водещия бизнес модел на „бързата мода“ и свръх консумацията на дрехи. Нараства значително проблема с местата за депониране на отпадъци. Някои видове дрехи в сметищата имат нужда от повече от 50 години, за да се разградят. Те остават там за десетилетия и отделят вредни газове, които са сред основните причини за глобалното затопляне. Токсични вещества се просмукват в почвата и подземните води и вредят на околната среда в продължение на години. Губят се ценни ресурси, които биха могли да се оползотворят. Отклоняването на този отпадък от сметищата ще има огромен положителен ефект върху околната среда

Схемата за разширена отговорност на производителя (РОП) се прилага успешно по отношение на 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки (от 2004 г.); ИУМПС (от 2005 г.); ИУЕЕО (от 2006 г.); отпадъчни масла и нефтопродукти (от 2006 г.); батерии и акумулатори (от 2006 г.); и гуми (от 2011 г.). При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО. Създадени са и се поддържат съответните публични регистри на задължените по схемата лица. Анализът на отпадъците показва, че най-добри постижения от гледна точка на йерархията на управление на отпадъците са постигнати за МРО. Това дава основание добрите резултати от прилагане на схемата за 6-те групи МРО схемата да се разшири и за други продукти. С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата да бъдат включен и този отпадъчен поток.

С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)“, което води до големи щети на околната среда както от гледна точка на производството, така от гледна точка на третирането на образуваните текстилни отпадъци, увеличаването броя на контейнери/пунктове за отпадъци от текстил с цел повторната им употреба е адекватна добра практика.

По данни от последния морфологичен анализ на отпадъците в община Бойчиновци се генерират средногодишно около 106 тона отпадъци от текстил и кожа или около 5% от общия битов отпадък. За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци е необходимо да бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на отпадъците от текстил и кожа.

С промените в ЗУО, Общините са длъжни да започнат да събират разделно отпадъците от обувки и текстил. Кметът на общината сключва договор само с една организация по оползотворяване на отпадъци от обувки и текстил.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци, за да се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Болничните и здравни заведения и кабинети имат въведени задължения за сключване на самостоятелни договори за обезвреждане на опасните си отпадъци от дейността си в инсинератори.

Неопасните медицински отпадъци, генерирани в община Бойчиновци се депонират и запръстват на Регионално депо – гр. Монтана.

Утайки от ПСОВ

Утайките от ПСОВ са източник на енергия при оползотворяването им чрез методите на изгаряне и извличане на фосфора. Най-масово все още се прилагат методите за оползотворяване в земеделието и за възстановяване на нарушени терени. В България за съжаление все още най-често срещания метод е депонирането на утайките след изсушаване.

Очакваното количество утайки крие риск за околната среда и за здравето на хората, в случай че не бъдат намерени и приложени съответните решения за тяхното стабилизиране, съхранение и/или оползотворяване. Законът за водите предвижда в канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води в населените места да бъдат включвани отпадъчни води съобразено с технологията за третиране на утайките предвид по-нататъшното им оползотворяване или крайно обезвреждане. По отношение на съществуващата йерархия на възможностите, когато става въпрос за устойчиво развитие в дългосрочен план, рециклирането и материалното оползотворяване на отпадъците са за предпочитане пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране. В случая с утайките от отпадъчни води вариантите следва да се разглеждат, в зависимост от различните нива на замърсителите, патогенните организми и въздействието им върху хората и околната среда.

Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води могат да бъдат обобщени по следния начин: материално оползотворяване върху земеделска земя; рециклиран на фосфора; енергийно оползотворяване в термични процеси; обезвреждане/наземно депониране.

При директното оползотворяване на утайки в земеделието е възможно възникването на някои неудобства (емисии на миризми, възможни рискове за околната среда или нещо друго). От друга страна не бива да се забравя, че тази употреба зависи от земеделските стопани, които не са длъжни да приемат утайки, а и техните изисквания към качеството се променят според сезона. Очаква се нарастващите нужди от съвременен третиране на утайките, което да гарантира премахването на патогенните организми и контрола върху замърсителите, да доведат до използването на утайките върху земеделска земя само след тяхното предварително третиране, например компостиране и производство на висококачествен компост. Всички основни методи за третиране трябва да бъдат подробно разгледани по отношение на това дали са подходящи за предоставянето на устойчиво решение за управлението на утайките.

На територията на община Бойчиновци няма изградени пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ) и не се генерират утайки. Единствено в две населени места има изградена канализация – гр. Бойчиновци с дължина 5 км и с.Лехчево с дължина 2,5 км. Канализацията в Бойчиновци е заустена директно в р. Огоста без никакви съоръжения за пречистване, а канализацията в с. Лехчево завършва с дъждопреливник, пясъкоуловител и септична яма, заустени в реката.

На територията на община Бойчиновци има 11 бр. населени места без канализационна система. Необходимо е да се изгради пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Бойчиновци и двете по-големи села Владимирово и Лехчево, както и да се доизгради канализационната мрежа в общината.

Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Бойчиновци като добро място за инвестиции. В повечето случаи се използват септични и попивни ями или отпадъчните води свободно се изпускат в деретата, което води до замърсяване на подземните води и провокира свлачищни процеси.

Обезвреждане на отпадъците

Обезвреждането на отпадъците, както и предотвратяване на образуването им цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда от отделянето на газове и инфилтрат от протичащите процеси на гниене при депонирането им. Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво за обезвреждане на отпадъците също са с голямо значение за постигане на целите.

Екологосъобразното обезвреждане на отпадъците е заложено в нормативните документи и международни Директиви за отпадъците, отразени изцяло в българското законодателство. За да се намали въздействието върху околната среда от депонирането на биоразградими общински отпадъци, Директива 1999/31/ЕС за състава на депонираните отпадъци, съдържа клауза за поетапно намаляване на количествата на депонираните биоразградими отпадъци.

Дейности за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците:

- Закриване и рекултивация на съществуващото депо за ТБО;
- Засилване прилагането на контрола върху неконтролирано изхвърляне и неконтролирано изгаряне на отпадъци и др. неконтролирани методи за обезвреждане на отпадъци;
- Поетапно редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци от общото количество на биоразградимите отпадъци, депонирани на депото;
- Въвеждане на разделно събиране и третиране на зелените отпадъци;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Изграждане на открити площадки за събиране и компостиране на отделно събраните зелени отпадъци от паркове и градини на територията на общините;
- Изграждане на площадка за компостиране на регионалното депо;
- Редуциране на обема на депонираните рециклируеми отпадъци чрез предварително сепариране и изграждане на центрове за рециклиране;
- Осигуряване прием на широк спектър отпадъци, различни от обикновените домакински отпадъци, като например: опасни домакински отпадъци, отпадъци от електронно и електрическо оборудване, едрогабаритни отпадъци, градински отпадъци, строителни отпадъци от частни домове, рециклируеми материали и др. на регионалното депо;
- Всички други фракции домакински отпадъци, като опасни отпадъци, ОЕЕО и СО от домакинствата, които не се приемат от общинската система за сметосъбиране, ще бъдат приемани и сортирани в центъра за рециклиране, за да се гарантира, че отпадъците ще бъдат третирани в съответствие с целите на НПУО.

В община Бойчиновци има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците. Системата за събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци обхваща 100% от населението на общината или 7966 души към 31.12.2020 г., по официални данни на НСИ.

Дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на община Бойчиновци се извършват от „Комунал сервиз“ ЕООД – гр. София - фирма-изпълнител, избрана чрез процедура за възлагане на обществена поръчка.

Събраните отпадъци се извозват до Регионално депо за битови отпадъци – гр. Монтана.

Избраната фирма - изпълнител отговаря за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци от населените места на общината и транспортиране до Регионално депо - Монтана;
- Събиране на нерегламентирано изхвърлени битови и други отпадъци около съдовете за смет и в жилищните райони и транспортирането им до депото.
- Почистване на контейнерните площадки, след обработка на контейнерите и съдовете за отпадъци;
- Почистване и извозване на отпадъци от локални (нерегламентирани) замърсявания с битови, или растителни отпадъци, както и отпадъци от пролетно почистване по заявка;
- Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в общината.

Образуваните отпадъци се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.

Сметосъбирането се извършва по график изготвен от общинска администрация, публикуван на интернет страницата на Община Бойчиновци.

Ежегодно до 30 октомври със заповед на кмета на общината по чл. 63, ал. 2 от Закона за местните данъци и такси се уведомява населението за обхвата на системата за предлаганата услуга по сметосъбиране и сметоизвозване и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване за следващата година.

Системата за организирано сметосъбиране на община Бойчиновци е изградена от контейнери “Бобър” от 1100 л, кофи “Мева” с обем 110 л и пластмасови контейнери.

Ежемесечно се почистват 2 473 кофи и 440 контейнери. Системата за обслужване на населените места е следната:

Кофи тип „Мева”

- за селищата: Бойчиновци, Владимирово, Громшин, Ерден, Лехчево, Мадан, Мърчево, Охрид и Портитовци – през седмица

Контейнери тип „Бобър”

- за селищата: Бойчиновци, Владимирово, Громшин, Ерден, Лехчево и Мърчево, Мадан, Охрид и Портитовци – всяка седмица

- за селата: Бели брод, Бели брег, Пали лула и Кобиляк – през седмица.

Таблица 32: Съдове за сметосъбиране и честота на извозване на битовите отпадъци от населените места на община Бойчиновци

населено място	Брой кофи	Брой контейнери	честота на извозване на кофи	честота на извозване на контейнери
Бойчиновци	431	83	през седмица	всяка седмица
Бели брег	0	19		през седмица
Бели брод	0	24		през седмица
Владимирово	393	55	през седмица	всяка седмица
Громшин	175	36	през седмица	всяка седмица
Ерден	132	33	през седмица	всяка седмица
Кобиляк	0	37		през седмица
Лехчево	657	42	през седмица	всяка седмица
Мадан	225	30	през седмица	всяка седмица
Мърчево	270	32	през седмица	всяка седмица

Охрид	88	18	през седмица	всяка седмица
Пали лула	0	12		през седмица
Портитовци	102	19	през седмица	всяка седмица

Източник: Община Бойчиновци

Системата се обслужва от 2 броя сметосъбиращи автомобили – МАН, собственост на „Комунал Сервиз“ ЕООД.

Общината е намерила различни решения за събиране на отпадъците от обществените места, улиците, паркове и т.н., чрез поставяне на кошчета на подходящи обществени места.

На територията на общината не са налични площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци. Въведена е система за разделно събиране и има сключен договор с оползотворяваща организация „Булекопак“ АД – гр. София за отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло. Битовите отпадъци се обезвреждат чрез депониране след предварително сепариране на Регионално депо – Монтана.

Община Бойчиновци не разполага със съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци и специализирани съдове за отпадъци от сгурия и пепел.

Малките количества строителни отпадъци, генерирани от ремонти на частни жилища и търговски обекти в общината се събират и извозват заедно със смесения битов отпадък на регионалното депо. Съгласно нормативните разпоредби едрогабаритните строителни отпадъци се събират в съдове тип „Вана“ и се транспортират за депониране до РДО - Монтана.

Образуване на нерегламентирани сметища не се допуска, тъй като се прави периодичен мониторинг за замърсявания на територията на общината и същите се премахват своевременно от специализираното общинско предприятие.

Прилаганият метод за обезвреждане на отпадъците в община Бойчиновци е чрез депониране на битовите отпадъци на Регионално депо - Монтана, като това е най-често използвания метод при обезвреждане на отпадъци в цялата страна. Генерираните отпадъци от територията на общината се депонират след предварително третиране (сепариране).

Община Бойчиновци спазва напълно изискванията за депониране на битовите отпадъци на депа, които отговарят на европейските и националните изисквания, като е осигурено предварително третиране преди депониране на цялото количество смесени битови отпадъци, чрез сепариращата инсталация, разположена на територията на регионалното депо.

През месец януари 2006 г. е въведено в експлоатация регионалното депо за неопасни отпадъци в гр. Монтана. От 2007 г. отпадъците от населените места в община Бойчиновци се събират организирано от всички населени места и се извозват на регионалното депо. Община Бойчиновци депонира отпадъците си на цени, които депото определя, съгласно Договор № Д -3 от 09.01.2020 г.

Цената за обезвреждане чрез депониране на всеки тон отпадък, постъпил на депото е:

- Цена за 1тон депонирани отпадъци – 21,91 лв;

- Цена за 1тон сепарирани отпадъци – 20,05 лв;

- Размер на отчисленията съгласно чл. 60 от ЗУО (за дейности по закриване и след експлоатационни грижи на площадката на регионалното депо) – 5,55 лв/тон;

- Размер на отчисленията съгласно чл. 64 от ЗУО (за дейности по чл. 24 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г., изм. и доп., бр. 26 от 22.03.2020 г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 16 Септември 2021 г.) – 82,00 лв/тон, а от 2022 г. – 95 лв/тон.

Регионалното депо за отпадъци се намира край с. Крапчене, община Монтана в местността „Неделище“. Депото е изградено със средства от предприєдинителния финансов инструмент ИСПА и е въведено в експлоатация през м. януари 2006 г.

Общата площ на регионалната система за управление на отпадъците е 189 дка, капацитета на сепариращата инсталация е 20 тона/час, а капацитета на клетките за депониране е 911 400 тона. Регионалната система обслужва 12 общини с население около 170 000 души.

Регионалното депо се класифицира, като депо за неопасни отпадъци. Дейностите по третиране на отпадъците и контрол по всички компоненти на околната среда се извършват съгласно Комплексно разрешително, издадено от Министерство на околната среда и водите.

Съгласно комплексното разрешително по чл. 117 от ЗООС, издадено от МОСВ / КР № 162-Н1/2010 година/ оператор на депото е община Монтана.

С Договор община Монтана е възложила на „Регионално депо за отпадъци – Монтана“ ЕООД да изпълнява своята дейност съгласно КР.

Със средства от Държавния бюджет на депото е построен Завод за сепариране и компостиране. Инсталацията за предварително сепариране на битови отпадъци и отделяне на рециклируемите компоненти работи от 05.06.2012 г. Компостиращата инсталация е с малък капацитет и обслужва само населените места на община Монтана. В Монтана е изградено и депо за опасни битови и едрогабаритни отпадъци, в експлоатация от 2020 г.

Депото за неопасни отпадъци - Монтана, включва четири клетки за депониране на неопасни отпадъци, от които три са напълно завършени, а четвъртата е само профилирана. Предстои изготвяне на работен проект за изграждането на четвърта клетка.

На депото се приемат само отпадъци, които са включени в списъка на видовете отпадъци, разрешени за депониране на депото в съответствие с условията в комплексното разрешително по чл. 117, ал. 1 от ЗООС / КР № 162-Н1/2010 година/.

Изградената регионална система за управление на отпадъците задоволява европейските изисквания за екологосъобразно обезвреждане на цялото количество битови отпадъци, генерирани на територията на региона.

ИЗВОДИ:

Основните методи за обезвреждане на битовите отпадъци в община Бойчиновци са сепариране, отсортиране, рециклиране, оползотворяване и депониране.

Необходимо е въвеждане на системи за разделно събиране и управление на биоразградими, текстилни отпадъци и обувки.

Общината трябва да осигури разделното събиране и оползотворяване на строителните отпадъци и да оптимизира и поддържа системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

4.2. Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и поражащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Шумът е комплекс от звуци, които действат неблагоприятно върху човешкия организъм. Минималната звукова енергия, която при човека е в състояние да предизвика слухово възприятие, се нарича долен слухов праг и се означава с 0 децибела. Най- горната граница, при която човек възприема звука като болка, се нарича горен слухов праг или праг на болката и

отговаря на сила на звука от 130 децибела при 1000 херца честота. Освен сила звукът се характеризира и с височина /честота/. Човешкото ухо може да възприема звуци с честота от 16 до 20 хиляди херца. Едно трептене в секунда е 1 херц.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда той е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Шумът и вибрациите по своето хигиенно значение са на едно от първите места сред неблагоприятно действащите фактори в работната и околна среда.

Таблица 33: Показатели за шум, съгласно Наредба №6 от 26.06.2006 г.

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях		Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3	Производствено-складови територии и зони	70	70	70

Граничните стойности на нивата на шум за различните територии и урбанизирани зони в зависимост от предназначението им за дневен, вечерен и нощен период, са регламентирани в Наредба №6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите по показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето.

Основни причини за повишаване нивото на шума в населените места се явява както строителството, така и обусловеното от него увеличаване на потока на товарните автомобили, амортизираната пътна настилка, остарелият транспортен парк на голяма част от населението, увеличеният брой дизелови автомобили.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ – Монтана контролира единствено промишлени източници на шум в околната среда, с цел спазване на нормите за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие. Задължение за провеждане на собствен мониторинг на шум в околната среда и представяне в РИОСВ на резултатите от тях, имат единствено предприятията с издадени комплексни разрешителни по смисъла на Закона за опазване на околната среда.

При извършваните контролни замервания на нивата на шум в община Бойчиновци не са констатирани превишения на граничните стойности.

Шумовата обстановка на територията на община Бойчиновци е формирана от източници в резултат на: дейности от битов характер и селскостопанска дейност в жилищните територии; селскостопанска дейност в стопанските дворове, оранжерийни комплекси и в рамките на землището на общината; автомобилния транспорт, движещ се по републиканските и общинските пътища, както и по улици на населени места.

Основните съществуващи източници на шум са:

- стопанската дейност на промишлените предприятия;
- дейности от битов характер и селскостопанска дейност в жилищните територии;
- селскостопанска дейност в стопанските дворове в рамките на землищата на общината;
- транзитно преминаващия автомобилен транспорт, автомобилния транспорт, движещ се по общинските пътища, както и по улици на населени места;

- лошо качество на пътна и улична настилка;
- остарял автомобилен парк.

В личните стопанства, жителите на Общината използват малогабаритна селскостопанска техника и механизация като мото-култиватори, помпи, мелещи, режещи и пробивни машини. Използват се също и ръчни ударни (чукове, брадви) и режещи (циркуляри, ъглошлийфи) универсални инструменти при индивидуално извършване на ремонти и строителство в домакинства. Характерно за жилищните райони е движението на МПС по локални улици и маневрирането при влизане и излизане от гаражи и др. Шумът, генериран от тези дейности, е с различен характер - тонален, импулсен, а понякога и смесен с широк спектър на честота. Най-често не е постоянен или с кратък период и повтаряемост - проявява се главно през светлата част на деня, при работа на външни източници.

Съвременното селскостопанство широко прилага механизирани дейности. Специализирани машини и инструменти в обработката на почвата и отглеждането на растенията се задвижват основно от двигатели с вътрешно горение. Високите мощности на тези машини са причина за значителните нива на шумовите емисии. Излъчваният шум е широколентов, с променливо ниво, разпространяващ се сред голяма територия, дълготраен по действие в рамките на деня, но непостоянен, с малка повтаряемост в годишен мащаб.

РИОСВ - Монтата контролира шума в околната среда от дейността на промишлените инсталации и съоръжения. Приоритетно са проверявани промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване.

Не са получавани жалби и сигнали, свързани с излъчвания от промишлените източници шум в околната среда.

Съществуващите шосейни артерии в община Бойчиновци не могат да бъдат класифицирани като силно натоварени и не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото натоварване на околната среда.

Основните източници на шум са свързани с вътрешно селищния автомобилен транспорт и движението и работата на земеделската техника, предвид земеделския район какъвто е общината, както и различните дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др.

Съществуващите шосейни артерии в общината не могат да бъдат класифицирани като силно натоварени и не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото натоварване на околната среда.

Основните източници на шум са свързани с вътрешно селищния автомобилен транспорт и движението и работата на земеделската техника, предвид земеделския район какъвто е общината, както и различните дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др.

ИЗВОДИ:

Акустичната обстановка във всички селища на община Бойчиновци е благоприятна. На територията на общината няма постоянни пунктове за измерване на нивото на шума. Наблюденията показват че това не е сериозен проблем за населението на общината. Изключение в това отношение прави населението живеещо в близост до транспортни възли като ЖП гарата, както и това живеещо в близост до пътните артерии. Решение на този проблем се търси чрез подобряване на пътните настилки и озеленяването на градската среда.

Рисков фактор е евентуалното възникване на точкови източници на шум под формата на работилници или ателиета за услуги в рамките на регулация, генериращи шум над пределно допустимите норми.

4.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

Състоянието на средата се определя от измененията настъпили в основните нейни параметри, следствие от човешката дейност – замърсяване на атмосферата, водите и почвите с производствени и битови вредности от дейността на транспорта, акустично натоварване на средата, йонизиращи и нейонизиращи лъчения, проблемите с третирането на отпадъците.

Основните проблеми, резултат от антропогенната дейност са:

- Високите нива на шума – резултат от функционирането на транспорта и отделни точкови източници;
- Замърсяването на атмосферата от линейни (транспорт) и точкови (производствени и битови) източници;
- Йонизиращи и не йонизиращи лъчения;

Разкритите екологични проблеми в голяма степен се дължат на:

- Преминаване към по-евтини технологии за снабдяване с топлоенергия, съпроводени с по-високи емисии в атмосферния въздух;
- Липса на финансови средства в производствения сектор за опазване качеството на атмосферния въздух;
- Липса на финансови средства за осъществяване на инфраструктурни и благоустройствени проекти за опазване качеството на атмосферния въздух;
- Продължаващ процес на подценяване на ролята на зелената система и хаотичното усвояване на земеделски земи за производствени нужди;

Посочени са зони и/или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут. Към тази категория се отнасят зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат взети под внимание в процеса на планиране. Зоните и обектите със специфичен санитарно-охранителен статус са всички водоснабдителни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, помпените станции за питейни води, ПСОВ, гробищни паркове, депа за отпадъците, кариерите, автосервиси, автогари, гари и летища, и много други.

Здравно-хигиенни рискове съществуват и в местата, където обитава предимно население от ромски произход, които имат типови постройки без възможности за поддържане на необходимата хигиена, както и недостатъчно ефективна инфраструктура /водопровод и канализация/. Съществуват реални инфекциозни рискове (вирусен хепатит, морбили и др.), също така стоят на преден план и проблемите с битовите отпадъци и по-специално нерегламентираното им изхвърляне, което може да засегне и живеещото в съседство население. Здравен проблем представлява замърсяването на атмосферния въздух в жилищните зони с дразнещи газове - азотни и серни диоксиди, вещества с общо системен токсичен ефект. Значение имат замърсителите със сензибилизиращо действие (органични частици, алдехиди, феноли, сажди и катрани).

Естественят радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Източници на това йонизиращо лъчение са вторичното космично лъчение и естествените радионуклиди, намиращи се в атмосферния въздух, почвите, водите, храните и човешкото тяло. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-фона и е специфична за всеки пункт, област, регион. Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Автоматизираната система осигурява оперативна информация в случай на инцидентно повишаване на радиационния фон, както при ядрена авария на територията на страната ни, така и при трансграничен пренос на радиоактивно замърсяване. Системата обезпечава с данни в реално време Аварийния център на Агенцията за ядрено регулиране и Главна Дирекция

„Пожарна безопасност и защита на населението” към Министерството на вътрешните работи, с което се осигурява възможност, в случай на радиационна авария, да се приложат своевременно подходящи мерки за защита на населението и околната среда.

Слънчевата радиация е природен източник на радиация, към която човек се е приспособил и не е прието да се счита като опасна за неговото здраве. Сумарната слънчева радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. От значение на прихода и разхода на слънчевата радиация е и прозрачността на атмосферата. Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта.

Познаването на светлинния режим е тясно свързано с хигиената на труда, експлоатацията на различни технически съоръжения и др.

Територията на община Бойчиновци попада в потенциално опасна зона при аварии, разположена в относителна близост до АЕЦ „Козлодуй”.

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС (локални мониторингови станции) - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщените данни за средно годишните стойности намоощността на амбиентната еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2019 г. (в $\mu\text{Sv/h}$)/ са:

- ЛМС Видин - 0,103;
- ЛМС Вълчедръм - 0,079
- ЛМС Монтана - 0,109.

В резултат от извършения мониторинг на радиационния гама фон може да се направи извода, че няма повишаване на радиологичните показатели на наблюдаваните компоненти на околната среда на територията на община Бойчиновци.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни проби за радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за основни норми за радиационна защита от 30.07.2004 г.

Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 9 пункта по поречието на реките Огоста, Дунав, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност.

На база последните публикувани резултати от извършения мониторинг от РИОСВ - Монтана на радиационния гама фон, атмосферната радиоактивност и повърхностните води може да се направи извод, че няма повишаване на радиологичните показатели на наблюдаваните компоненти на околната среда.

На територията на община Бойчиновци радиационната обстановка се следи от местната структура на „Гражданска защита“. Няма отклонения от действащите норми и характерните за региона стойности на гама-фон. Няма данни за йонизиращи лъчения и влияние върху хората и околната среда.

ИЗВОДИ :

- Радиационният гама фон в област Монтана, в частност и в община Бойчиновци е в границите на характерните за страната фоновы стойности.
- Не са наблюдавани повишавания на специфичните активности на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух.
- В резултат от извършения мониторинг на радиационния гама фон на атмосферната радиоактивност, радиологичните характеристики на необработваеми почви и повърхностните води, може да се направи извода, че няма повишаване на стойностите на наблюдаваните компоненти на околната среда.

5. Управленски и финансови фактори

5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските наместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;
- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината.

Ежегодно в срок до 31 март, кметът трябва да представя в РИОСВ отчет за изпълнение на двете програми.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения кметът на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- издава позволителни за бране на билки от земи общинска собственост.

Отговорни за опазване на околната среда и управлението на дейностите с отпадъците са: Кмета на общината, Общинския съвет, Заместник-кмет, Кметове на населени места и Кметски

наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Изпълнението на настоящата Програма за опазване на околната среда на община Бойчиновци за периода 2021-2028 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво.

В Общината дейностите по опазване на околната среда, чистота и управление на отпадъците се извършват от:

- Общински съвет – Бойчиновци;
- Кмет на община Бойчиновци;
- Зам. Кмет на община Бойчиновци;;
- Директор на дирекция дирекция „Социално-икономическа политика, общинска собственост и устройство на територията” („СИПОСУТ“);
- Експерт „Екология“;
- Кметовете и кметските наместници на населените места от общината.

Към Общински съвет - Бойчиновци има сформирана „Постоянна комисия по устройство на територията, нормативна уредба, и околна среда”, която разглежда и обсъжда всички предложения свързани с управлението на отпадъците и опазването на околната среда, преди вземането на окончателни решения от Общински съвет.

В администрацията са назначени отговорни служители, които освен дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, поддържането на зелените площи, изпълнение на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДУВ и други, активно участват в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет Бойчиновци структура на общинската администрация, отговорното звено за дейностите по опазване на околната среда и в частност по управление на отпадъците е дирекция СИПОСУТ, в която е назначен служител на длъжност Експерт „Екология“. Той отговаря пряко за дейностите по опазване на околната среда, екология, озеленяване, управление на отпадъците и чистота.

На служителите, отговорни за прилагане на настоящата програма и за изпълнение на дейностите по опазване на околната среда и чистота са възложени следните функции:

- Събиране на информация за състоянието на околната среда в общината;
- При непосредствена опасност, съществено замърсяване или увреждане на околната среда незабавно информира кмета на общината и съдейства за предприемане на мерки за предотвратяване на евентуални вредни последици;
- Контрол на състоянието на компонентите и факторите на околната среда и източниците на замърсяване на територията на общината;
- Съставяне на графици във връзка с контрола по опазването на околната среда;
- Контролиране събирането и обезвреждането на битовите и строителните отпадъци и др.

Служителите, назначени да отговарят за проблемите по опазване на околната среда и управление на отпадъците притежават необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на съответните длъжности.

Анализът на институционалния капацитет показва, че в Община Бойчиновци се изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета и общинската администрация, съгласно законовите разпоредби за опазване на околната среда и управление на отпадъците. За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва ежегодното им включване в дейност за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари и специализирани курсове. Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

5.2. Сътрудничество с други институции и организации

Община Бойчиновци следва да си сътрудничи по проблемите на опазване на околната среда със съседните общини: Монтана, Якимово, Вълчедръм, Хайредин и Криводол.

За решаване на проблемите по управление на отпадъците Община Бойчиновци работи в тясно сътрудничество с останалите 11 общини, членове на Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Монтана: Монтана, Криводол, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово и Вълчедръм.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

- С „ВиК“ дружеството за получаване на:
 - разрешение за задоволяване на битовите и производствени нужди – водовземане от градската водопроводна мрежа;
 - разрешителни за заустване на производствени отпадъчни води в градската ПСОВ и емисионни норми за отпадъчните води;
- По проблемите на околната среда и здравния статус на населението община Бойчиновци поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:
 - РИОСВ – Монтана;
 - ИАОС и Регионална лаборатория/РЛ/ към ИАОС - Монтана;
 - РЗИ – Монтана към МЗ;
 - „Басейнова дирекция“ – „Дунавски район“ – Плевен;
 - Областна администрация – Монтана;
 - „Областна дирекция земеделие и гори“ – Монтана, към МЗГ;
 - Отдел „Статистически изследвания - Монтана“ към НСИ;
 - Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“;
 - ТП ДГС „Монтана“ и РДГ - Берковица;
 - Областна дирекция по безопасност на храните – Монтана и др.

5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по опазване на околната среда

Дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците се организират и осъществяват от Общинска администрация – Бойчиновци и назначените за целта служители. Разходите за тези функции в общинския бюджет се покриват предимно от приходите от такса „битови отпадъци“, глоби и санкции по закони и наредби, свързани с опазване на околната среда и други собствени приходи на Общината.

Необходимостта от изграждането на нови съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците и осъществяване на дейности, свързани с предотвратяване на последиците от климатичните промени, бедствия, аварии и катастрофи, пряко свързани с опазването на природата и околната среда ще постави остро въпроса за тяхното финансиране.

Средствата от общинския бюджет се събират ежегодно от такса битови отпадъци и се разходва, съгласно приета План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Бойчиновци.

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща“, който се въвежда с такса „Битови отпадъци“ за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „Битови отпадъци“ за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци“.

Прилагането на принципа „замърсителят плаща“ изисква възстановяване на всички разходи за извършването в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги като включва: събиране, транспорт и депониране на отпадъците. Цената за депониране на отпадъци трябва да възстановява разходите за изграждане на депото и да покрива разходите за експлоатация, мониторинг, закриване и следексплоатационни грижи за площадката на депото за период не по-кратък от 30 години, съгласно изискванията на Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци - ДВ, бр. 80 от 13 септември 2013 г.

При вземането на решение за определяне размера на такса „Битови отпадъци“ ръководството на Общинска администрация Бойчиновци и Общински съвет - Бойчиновци се съобразяват и със социалната поносимост на предлаганата услуга.

Отчитайки конкретните условия на Община Бойчиновци, постъпващите средства при правилно и целенасочено управление на отпадъците могат да осигурят една нормална организация за задоволяване нуждите на населението от качествени комунално-битови услуги.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци“ следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „Битови отпадъци“ далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „Битови отпадъци“ и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за финансиране от други финансови организации – ПУДООС, Оперативните програми и др. външни донорски програми.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци“, заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

Общината осигурява средства, необходими за извършване на дейността по събиране, извозване и обезвреждане на битовите отпадъци основно от такси смет, определени съгласно ЗМДТ, от таксите за ползване на депата от причинителите на подобни на битовите и строителни отпадъци от домакинствата и от други източници. Таксата за битови отпадъци се заплаща за услугите: събиране, извозване и обезвреждане в депата или други съоръжения за битови отпадъци, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет, въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. Осигуряване на съдове за събиране и временно съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи, кошчета и др.

2. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други съоръжения и инсталации за обезвреждането им, в т.ч. разделно събиране.

3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации и съоръжения за обезвреждане на битовите отпадъци, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците.

4. Почистване на уличните платна, площади, алеи и останалите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

5. Поддържане на автопарка и закупуване на нова техника.

В изпълнение на изискванията на националното законодателство в областта на управление на отпадъците Община Бойчиновци следва да извозва и предава за депониране твърдите битови отпадъци от дейността сметосъбиране на Регионално депо за неопасни отпадъци – гр. Монтана.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ.

През последните години Приходите от такса „Битови отпадъци” (ТБО) не покриват разходите за управление на битовите отпадъци, като разликата се осигурява и дофинансира от други собствени приходи на Община Бойчиновци.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци” следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните платна, площите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „Битови отпадъци” далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „Битови отпадъци” и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за финансиране от други финансови организации – ПУДООС, Оперативните програми, програмата за развитие на селските райони и др. външни донорски програми.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци”, заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

Редът за определяне и плащане на такса „Битови отпадъци“ е регламентиран с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цените на услугите на територията на Община Бойчиновци, приета от Общински съвет. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери и кофи;
2. събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. почистване на уличните платна, площите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Съгласно чл. 66, ал.1 от Закона за местните данъци и такси таксата за „Битови отпадъци” се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план – сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събиране,

включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третиране на депата; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците и почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Размерът на такса битови отпадъци се определя за всяка услуга поотделно.

Програмите за опазване на околната среда и за управление на отпадъците се реализират чрез средства от общинския бюджет и европейски оперативни програми за финансиране. Средствата от общинския бюджет се събират ежегодно от такса битови отпадъци и се разходва, съгласно приета План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Бойчиновци.

Постъпленията от таксата битови отпадъци през 2020 г. съгласно годишния отчет на общинския бюджет са в размер на 168 057 лева.

Разходите са в размер на 346 520 лева, както следва:

- за сметосъбиране и сметоизвозване – 117 583 лв.
- за депо – 75 399 лева.
- за отчисления по Закона за управление на отпадъците 147 932 лева.
- за ремонт на съдове за битови отпадъци – кофи е 5 606 лева.

Таблица 34: Справка за приходите от ТБО и разходите за управление на отпадъци 2018 – 2020 г. в лева

Година	Разходи за управление на отпадъците по План-сметка	Реализиран приход от такса „Битови отпадъци“	Дофинансиране
2018 г.	247993	176919	71074
2019 г.	310722	165903	144819
2020 г.	346520	168057	178463

Източник: Община Бойчиновци

Анализът на данните в Таблица №34 показва, че разходите за управление на отпадъците в община Бойчиновци превишават приходите от такса „Битови отпадъци“ и се налага дофинансиране от други приходи на Общината.

За периода 2018-2020 г. разходите за управление на битови отпадъци по план-сметката са се увеличили с 40% или с 98527 лева. За 2020 г. разходите превишават приходите от такса „Битови отпадъци“ със 178 463 лева. Общо за периода 2018-2020 г., Общината е дофинансирала дейностите по управление на отпадъците с 394 356 лева. Разглеждан обобщено за три годишния период балансът е отрицателен.

Изграждането на нови съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците, в съответствие с действащото законодателство ще постави въпроса за тяхното финансиране и предвид чувствителността на населението към увеличаването на размера на такса „битови отпадъци“ трябва да се търсят алтернативни източници на финансиране.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ.

Съгласно чл. 15 от Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Бойчиновци годишният размер на таксата се определя с решение на Общинския съвет. Определеният размер на такса битови отпадъци за имоти на физически лица на база данъчна оценка е:

- За жилищни имоти - 3,5 ‰,
- За нежилищни имоти - 10,0 ‰,
- За незастроени имоти - 2,0 ‰,

Размера на таксата за битови отпадъци за 2020 година за юридически лица е изчислена пропорционално на база отчетна стойност за жилищни и нежилищни имоти на юридическите лица или на база количество деклариран отпадъци и/или ползване на брой съдове за всички населени места, както следва:

- За жилищни имоти - 6,0 ‰,
- За нежилищни имоти - 6,0 ‰,

За нежилищни имоти по количество деклариран отпадъци и/или ползване на брой съдове: - 288,00 лева за контейнер тип „Бобър”, умножено по месечната честота на извозване в съответното населено място.

План-сметката на Община Бойчиновци за необходимите разходи за дейностите по чистота и управление на отпадъците за 2022 година е следната:

Съгласно чл. 66, ал.3 от ЗМДТ Общинският съвет следва да определи таксата за битови отпадъци за 2022 г., въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

- а) събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- б) третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци;
- в) поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване.

Предложената на план-сметка е съставена въз основа на следните раздели на разходната част:

1. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци

В тази дейност са включени разходите за:

1.1. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им.

Събирането, транспортирането и предаване за обезвреждане на битови неопасни отпадъци от населените места на община Бойчиновци, генерирани от домакинствата, социални и обществени сгради, търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, заведения за обществено хранене до регионално депо за отпадъци в Монтана е съгласно сключен Договор с „Комунал сервис” ООД ПО-5/14.03.2022 г., който е със срок 24 месеца.

Към месец октомври 2021 г. на територията на община Бойчиновци са разположени допълнително 52 броя контейнери.

Съгласно приложените таблици с калкулация на себестойността на услугите за 2022 г. предстоят плащания за дванадесет месеца по **14 595,41** лв. на месец, т.е. за цялата година прогнозният разход е **175 144.90** лв.

1.2. Осигуряване на съдове за съхранение на битовите отпадъци

Ежегодно се налага ремонт на съдовете за съхранение на битовите отпадъци. За 2022 година се предвиждат средства в размер на **9 996** лв.

2. Третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци

В тази дейност са включени разходите за:

2.1. Обезпечения по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците, които са планирани, имайки предвид годишния тонаж на депонирания битов отпадък за 2021 г. към м. октомври 1607 тона, планираното количество депониран битов отпадък за 2022 г. е **1 950 тона**.

Съгласно Решение №4, Протокол №1 от 12.01.2011 г. на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Монтана, размерът на обезпеченията по чл.60 от ЗУО за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото възлиза на 5,55 лв. на тон отпадък и планирания разход за обезпеченията по чл.60 е **10 822,50 лв.**

2.2. Отчисления по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците, които са планирани, като се има предвид годишния тонаж на депонирания битов отпадък за 2022 г. **1 950 тона** и съгласно Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване на размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, единичната цена за 2022 г. е **95,00 лв./тон**, съответно планирания разход за отчисления по чл.64 за 2022 г. е **185 250,00 лв.**

2.3. Разходите за депониране и съхранение на битови отпадъци - съгласно договор с „Регионално депо за отпадъци – Монтана” са планирани на база количества битови отпадъци за депониране и съхранение и отново вземаме отчетения тонаж в Регионалното депо за отпадъци – Монтана за 2021 година към м. октомври 1607 тона и на тази основа са планирани 1 950 тона и съответно разходите са:

- смесените битови отпадъци за сепарация - планираните за 2022 г. битови отпадъци са 1 950 тона за сепарация с единична цена 20.05 лв./тон и планирания годишен разход за сепарация е **39 097,50 лв.**

- депонираните отпадъци от сепарация - планираните депонирани отпадъци от сепарация за 2022 г. са 1 950 тона с единична цена 21.91 лв./тон и съответно годишен разход за депониране от **42 724,50 лв.**

3. Поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване

За 2022 година се планират разходи за почистване на улици, площади, алеи, обособени детски площадки, паркове, гробищните паркове – метене, събиране, извозване на отпадъците в размер на **5 000 лв.**

4. Финансиране на план-сметката

По план-сметка за 2022 г. са необходими 468 035.40 лева. При непроменени промили облога за годината ще е в размер на 243 598.09 лева. Очаквания приход за 2022 г. от такса битови отпадъци ще е в размер на 194 878.4. лева или 80 % от облога за годината.

Съгласно чл. 8, ал. 3 и ал. 4 от ЗМДТ разликата между разходите и размера на таксата битови отпадъци в размер на 273 157 лева ще са за сметка на други общински приходи.

В Закона за управление на отпадъците /ЗУО/, на общините са вменени допълнителни отговорности, с които се увеличават разходите по дейностите, включени в годишната план-сметка, а именно:

- **По Чл. 60. (1) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.)** За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. За осигуряване на обезпечението е отговорен и всеки ползвател на депото, като ежесечно превежда на собственика на депото дължимите средства за осигуряване на обезпечението на база на количествата отпадъци, които е депонирал.

(2) Обезпечението по ал. 1 може да бъде под формата на:

1. месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или
2. месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване по реда на чл. 62, или
3. банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

(3) Когато собственик на депото е община или бюджетно предприятие, обезпечението по ал. 1 е под формата на месечни отчисления по ал. 2, т. 1 или 2.

(4) Отчисленията по ал. 2, т. 1 и 2 се определят в левове за един тон депониран отпадък.

(5) Размерът на отчисленията за един тон депониран отпадък се актуализира на всеки три години.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) Дължимите суми за невнесени отчисления по ал. 2, т. 1 или 2 се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Актът се съставя въз основа на документи, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2. Актът се съставя на ползвателя на депото, който не е превел на неговия собственик дължимите средства за осигуряване на обезпечението. Когато обезпечението не е внесено от собственика, но ползвателят е превел дължимите средства за осигуряване на обезпечението, актът се съставя на собственика на депото.

(7) Невнесените отчисления по ал. 2, т. 1 или 2 след влизане в сила на акта за установяване на публично държавно вземане по ал. 6 се събират принудително заедно с лихвите и разноските от НАП по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(8) Събраните суми от НАП постъпват по сметката, посочена в отправеното искане за събирането им.

(9) Редът и начинът за определяне размера и предоставянето на обезпеченията, разходването на средствата от отчисленията и случаите, в които РИОСВ има право да иска усвояване на банковата гаранция, се определят с наредбата по чл. 43, ал. 2.

(10) С наредбата по чл. 43, ал. 2 се определя и минималният размер на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на депата за отпадъци.

Размерът на тези отчисления е в левове за тон депониран отпадък и е определен по реда на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. (изм. и доп. ДВ, бр. 77 от 16 Септември 2021 г.) за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Чл. 64. (1) За обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци и на депа за строителни отпадъци се правят отчисления в размер и по ред, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2.

(2) Отчисленията по ал. 1 имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) Отчисленията се определят в левове за един тон депонирани отпадъци и се превеждат от собственика на депото ежесмесчно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. За осигуряване на отчисленията е отговорен и всеки ползвател на депото, като ежесмесчно превежда на собственика на депото дължимите средства на база на количествата отпадъци, които е депонирал.

(4) Натрупаните средства по ал. 1 се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

(5) Размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, когато целите в съответния регион по чл. 49, ал. 9 са изпълнени от общините в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6, както следва:

1. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1;
2. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2;
3. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 3 - 6 съгласно сроковете в § 15, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби;
4. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) с 50 на сто за целите за намаляване на депонираните битови отпадъци съгласно сроковете в § 15, ал. 5 от преходните и заключителните разпоредби.

(6) Намаленията в размера на отчисленията по ал. 5 се прилагат независимо едно от друго.

(7) В случай че се установи предоставяне на невярна информация за намаление на размера на отчисленията по ал. 5, задължените лица заплащат отчисленията в двоен размер за съответния период, през който е използвана информацията.

(8) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) Дължимите суми за невнесени отчисления по ал. 3 се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Актът се съставя въз основа на документи, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2. Актът се съставя на ползвателя на депото, който не е превел на собственика на депото дължимите отчисления за всеки тон депониран отпадък. Когато отчисленията не са внесени от собственика на депото, но ползвателят на депото е превел дължимите отчисления за всеки тон депониран отпадък, актът се съставя на собственика на депото.

(9) Невнесените отчисления по ал. 3 след влизане в сила на акта за установяване на публично държавно вземане по ал. 8 се събират принудително заедно с лихвите и разноските от НАП по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(10) Събраните суми от НАП постъпват по сметката, посочена в отправеното искане за събирането им.

Размерът на отчисленията по Чл.64 от ЗУО е в левове за тон депониран отпадък и е определен с Наредба № 7 от 19.12.2013 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. За 2021 г. размерът е 82,00 лв./тон, а от 2022 г. и за всяка следваща година - 95 лв./тон.

С последните изменения на Закона за местните данъци и такси, в сила от 17.02.2021 г., Чл. 67. регламентира:

(1) Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците.

(2) Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице е сумата от размера на таксата за всяка услуга по чл. 62, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката, формирани по реда на чл. 66, ал. 13 за всяка услуга по чл. 62, се разпределят, като се приложи съответният начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет основи за услугите по чл. 62.

(3) Размерът на таксата за единица основа се определя в левове за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет по чл. 66, ал. 3, т. 2 за одобряване на план-сметката.

(4) Количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

(5) Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от посочената в ал. 4, при условие че съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането и.

(6) Общинският съвет приема основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите по чл. 62 с наредбата по чл. 9. (Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги). Решението за приемане или изменение на наредбата по чл. 9 съдържа и мотивите, придружени с анализ, за избор на определената основа, а в случаите по ал. 5 - и мотиви за неприлагане на основата по ал. 4, както и вида и източника на информация за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци.

(7) Преди внасяне за разглеждане на заседание на общинския съвет проектът на наредба по чл. 9 се публикува за обществено обсъждане по реда на чл. 26 от Закона за нормативните актове. Заедно с проекта на наредба по чл. 9 на интернет страницата на съответната община се публикува и решението по ал. 6.

(8) Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме, са:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

(9) Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл. 62, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи.

(10) При приемане на основа индивидуално определено количество битови отпадъци за имота чрез торби с определена вместимост и товароносимост същите се закупуват от задължените лица по ред, определен в наредбата по чл. 9. С наредбата по чл. 9 общинският съвет може да определи минимален брой торби, които да бъдат закупени от задължено лице за календарна година, съобразен с извършения анализ за минималното количество битов отпадък, генерирано от един ползвател на услугата в дадено населено място, селищно образувание или зона. Когато закупените за годината торби надхвърлят действително изразходваните през годината, останалите торби се използват през следващата година, като се приспадат от определения за нея минимален брой и се заплаща само разликата.

(11) При приемане на основа:

1. "брой ползватели на услугата в имота" или "разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот" общинският съвет при определяне на размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно населените места в общината и отделните зони в тях, вида на имота, неговото предназначение и вида на извършваната в имота икономическа дейност;

2. "индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост" или "количество битови отпадъци за имота,

определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране" общинският съвет при определяне размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно вида на битовия отпадък.

Новите нормативни разпоредби ще наложат нов подход при формирането и определянето на размера на таксата за битови отпадъци, отразени в общинската наредба за администрирането на цени на такси и услуги. Очаква се този подход да повиши размера и събираемостта на приходите от такса „Битови отпадъци“ и да ангажира повече населението с проблемите по разделно събиране и управление на отпадъците.

Други източници на приходи за опазване на околната среда и управление на отпадъците

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на опазване на околната среда и управлението на отпадъците. Необходима е по-добра координация между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда“, ПУДООС, Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР), Национален доверителен екофонд и други финансиращи организации.

Необходимостта от засилване на контролната дейност от страна на администрацията както и провеждане на кампании сред населението за в бъдеще има вероятност да доведат до още по-голямо увеличаване на необходимите финансови средства.

За изпълнението на плановете за действие предвидени в стратегическите документи на общината следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други.

5.4. Информирание на обществеността

Информирането на обществеността цели повишаване на екологичната култура на населението и по-конкретно за опазване на околната среда, намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на общественост в изпълнение на предприетите мерки.

Съгласно чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

Община Бойчиновци има добре функционираща система за информиране на населението за състоянието на околната среда. Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информиране обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

Информирането на населението за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от Общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява чрез публикуването на информация на интернет страницата на Община Бойчиновци. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на ПУП.

Информацията се предоставя чрез публикуване в електронни регионални и местни медии и на електронната страница на Община Бойчиновци, провеждат се информационни кампании за опазване на околната среда. Уведомленията за инвестиционни предложения, които постъпват в Общината се обявяват публично на електронната страница на общината, поставя се обява на таблото в сградата на Общината.

Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, които Община Бойчиновци разработва и/или участва под някаква форма. Стремешът е да бъдат обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора. Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от Общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразява своето мнение и предложения.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ от средата, в която той функционира.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Бойчиновци са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата“ могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Бойчиновци през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
➤ Чиста околна среда и значителни водни ресурси. ➤ Наличие на защитени зони в „Натура 2000“, богата флора, фауна, защитени растителни и животински видове. ➤ Чист атмосферен въздух, липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда, на наднормен шум и йонизиращи лъчения. ➤ Плодородна земя и благоприятни климатични условия за развитие на ефективно селско стопанство. ➤ Изградено Регионално депо за неопасни отпадъци със сепарираща инсталация. ➤ Добре изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места на общината. ➤ Частично въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. ➤ Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда.	➤ Лошо състояние на част от елементите на техническата инфраструктура - амортизирана водопроводна мрежа и липса на канализация и ПСОВ в повечето населени места. ➤ Високо ниво на депониране на различни видове отпадъци, включително биоразградими и рециклируеми. ➤ Липса на система за събиране и оползотворяване на строителните отпадъци. ➤ Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания. ➤ Основен източник на отопление в общината са твърдите горива. ➤ Липса на собствени финансови средства за съфинансиране на големи екологични проекти. ➤ Отрицателен баланс между приходите и разходите за дейностите за чистота, озеленяване и управление на отпадъците ➤ Ниска екологична култура на населението.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
➤ Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство. ➤ Ресурси, традиции и потенциал за развитие на екологични производства в предприятия от хранително - вкусовата промишленост. ➤ Изграждане на канализация и ПСОВ в по-малките населени места. Реконструкция на водопроводната мрежа в населените места. ➤ Използване на нови технологии за възстановяването на екологичното равновесие и за третирането и оползотворяването на отпадъците. ➤ Съхранение на зелените системи и залесителни мероприятия. ➤ Намаляване използването на конвенционални източници на енергия, включително твърди горива, чрез замяната им с възобновяеми такива. ➤ Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. ➤ Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда. ➤ Усъвършенстване на партньорството с	➤ Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива. ➤ Незаконна сеч и браконьерство в горите. ➤ Риск от горски пожари и природни бедствия. ➤ Нарастващи разходи за управление и депониране на отпадъците, чистота и озеленяване. ➤ Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци“. ➤ Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда. ➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми. ➤ Загуба на биоразнообразие от неконтролирани антропогенни дейности. ➤ Непокриване на ветеринарно-санитарните

НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.	изисквания за производство на животновъдна продукция. ➤ Глобални пандемии и влошаване на епизоотичната обстановка.
--	---

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Бойчиновци според представите на населението и на общинското ръководство.

ОБЩИНА БОЙЧИНОВЦИ – ИНТЕГРИРАН РАЙОН СЪС СЪХРАНЕНА ПРИРОДА, ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА, ЕКОЛОГИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА И РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ ЗА КАЧЕСТВЕН И ЗДРАВΟΣЛОВЕН ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в близките 10 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

„Устойчиво управление на компонентите на околната среда в община Бойчиновци за осигуряване на добри условия за живот и работа, чрез обновяване на инфраструктурата, благоустрояване на населените места, озеленяване и запазване на природните ресурси“.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Бойчиновци в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Бойчиновци. Изграждане на канализационна мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия

Корекция на речни корита, прочистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване и ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие и почвите

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Бойчиновци.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Бойчиновци. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Мярка 3.3: Опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите

Опазване на почвите включва всички дейности, добри практики и процедури, свързани с опазването и подобряването на способността на почвата да изпълнява всичките си функции и да повишава продуктивните си възможности. Целта е постигане на ефективни промени в биологичната ѝ активност, физичния и химичния състав, структурата, които да намалят степента на деградацията, да повишат усвояемостта на хранителните вещества, количеството и качеството на растителната продукция. Това може да се постигне чрез прилагане на подходящо райониране на земеделските култури и сортове, използването на научно обосновани мероприятия за конкретните условия - сеитбообръщения, балансирано торене, почвени подобрители, мелиоративни мероприятия и др.

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места в община Бойчиновци

Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за общественно ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация – Бойчиновци

Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация, относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Бойчиновци.

РАЗДЕЛ V: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОЙЧИНОВЦИ 2021 – 2028 Г.

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 1.1: Обеспечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. Реконструкция на част от водопроводната мрежа на село Лехчево, община Бойчиновци – втори етап	2600	Община, ВиК	2021-2023	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР
	1.1.2. Реконструкция вътрешна водопроводна мрежа на с.Владимирово – IV етап, община Бойчиновци	1025	Община, ВиК	2021-2022	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР
	1.1.3. Реконструкция на водопроводната мрежа на гр. Бойчиновци и селищата на територията на община Бойчиновци	5000	Община, ВиК	2021-2027	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР, НПВУ, Републикански бюджет, Общински бюджет
	1.1.4. Въвеждане на алтернативни технологии (модулни системи) за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места	1000	Община, ВиК	2021 – 2028	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.5. Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода	-	ВиК РЗИ	2021 – 2028	„В и К“ ООД РЗИ
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.1.		9625			
Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Предотвратяване на риска от наводнения чрез укрепване на бреговете и коритото на р. Огоста в урбанизираната територия на гр. Бойчиновци, община Бойчиновци	2000	Община	2021 – 2028	ОПОС, МОСВ, НПВУ, Републикански бюджет, Общински бюджет

	1.2.2. Ежегодно прочистване на речни корита и дерета и наблюдаване на съоръжения, мостове, водостоци и други за предотвратяване на наводнения	100	Община	2021 – 2028	Републикански бюджет, Общински бюджет
	1.2.3. Приемане на Общински план за защита при бедствия, аварии и катастрофи	2	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	1.2.4. Подобряване на икономическата стойност на горите, включително инвестиции за оборудване и практики за дърводобив, щадящи почвата и ресурсите	300	Община, ДГС	2021 – 2028	СПРЗСР, ДГС, Републикански бюджет, Общински бюджет
	1.2.5. Залесяване на изсечени, засегнати от горски пожари гори и нови неземеделски територии	500	Община, ДГС	2021 – 2028	СПРЗСР, ДГС, Републикански бюджет, Общински бюджет
	1.2.6. Въвеждане и подобряване на превантивни дейности за намаляване на опасността от горски пожари в общинските горски територии, стопанисвани и управлявани от Община Бойчиновци чрез изграждане на високотехнологична система за пасивно пожаронаблюдение	1787	Община, ДГС	2021 – 2028	СПРЗСР, ДГС, Републикански бюджет, Общински бюджет
	1.2.7. Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране във връзка с климатичните изменения и риска от природни бедствия и аварии	150	Община и други институции		ТГС, ФМ ЕИП, НПВУ, ОПОС и други
	1.2.8. Повишаване на информираността на населението, обучения, информационно-образователни мерки за формиране, прилагане и изпълнение на целите на политиките, свързани с изменението на климата	2	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.2.		4841			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1:		14466			

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Подобряване управлението на отпадъците, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране, включително компостиране на биоотпадъци	1000	Община	2021-2028	ОПОС, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.
	2.1.2. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	12	Община	2022	Общински бюджет
	2.1.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/	50	Община	2027	Общински бюджет
	2.1.4. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	100	Община и Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2021-2028	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)
	2.1.5. Развитие на системите за събиране на масово разпространени и опасни отпадъци, т.ч. /текстил, луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла, електрически и електронни уреди, излезли от употреба МПС и др./	100	Община	2022 - 2028	ОПОС ПУДООС Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки МРО Общински бюджет Отчисления по ЗУО
	2.1.6. Изграждане на система за селективно събиране и оползотворяване на строителни отпадъци и определяне на площадка за временното им съхранение	500	Община	2022 - 2028	ОПОС, МОСВ, Отчисления по ЗУО, и др.

	2.1.7. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	1	Община и медии	постоянен до 2028 г.	Общински бюджет, ООпОО и др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.1.		1763			
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.	2.2.1. Организиране на кампании за безвъзмездно предаване на разделно събрани едрогабаритни отпадъци от домакинствата	10	Община	2022-2028	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, Общински бюджет и др.
	2.2.2. Създаване на общинска система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци до Общинска/Регионална компостираща инсталация, включително закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	500	Община в партньорство с други Общини	2023-2028	МОСВ, ПУДООС, ОПОС 2021-2028 Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет
	2.2.3. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	20	Община	2022-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО или ОПОС/ПУДООС
	2.2.4. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамиленото компостиране	1	Община и медии	постоянен до 2028 г.	Общински бюджет, отчисления по ЗУО и др.
	2.2.5. Устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове	50	Община, РСУО	2021-2028	ПУДООС Държавен бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.2.		581			
Мярка 2.3: Подобриване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Монтана	-	РСУО	2021-2028	РСУО „Монтана“, МОСВ, Общини, членуващи в РСУО

обезвреждане на отпадъците	2.3.2. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	5	Община	2021-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ
	2.3.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	50	Община	2022-2028	Държавен бюджет Общински бюджет Отчисления по ЗУО
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.3.		55			
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	2022-2028	-
	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	1	Община, МОСВ, НСОРБ	2022-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет и др. източници
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	3	Община	2022-2028	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците	-	Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.4.		4			
Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в	-	Община	2021-2028	-

	областта на отпадъците				
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	1	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на творчески конкурси за деца и ученици за намаляване и оползотворяване на отпадъците	1	Община, училища и детски градини	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	50	Община, кметства, училища и детски градини	2022-2028	ПУДООС
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.5.		55			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2:		2458			

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие и почвите

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка.3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Бойчиновци	3.1.1. Проучване на потребностите, разработка и реализация на проекти, насочени към запазване и подобряване на биологичното разнообразие в общината	50	Община РИОСВ, ДГС	2021 – 2028	ПУДООС и други
	3.1.2. Обособяване на екопътеки и маршрути с възможности за велосипеден и пешеходен туризъм в горите	100	Община, ДГС,	2021 – 2028	ТГС, Финансов механизъм на ЕИП, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.
	3.1.3. Подобряване икономическата стойност на горите и увеличаване на зелените системи	50	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.1.		200			
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в община Бойчиновци	3.2.1. Изпълнение на мерки и дейности за управление на защитени зони на територията на община Бойчиновци	150	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	100	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	50	Община , ДГС	2021 – 2028	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.2.		300			

Мярка 3.3: Опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите	3.3.1. Мониторинг за качеството на почвите	-	Община, РИОСВ	2021 – 2028	МОСВ, Общински бюджет
	3.3.2: Устойчиво управление на деградирани земеделски земи, чрез: - Биологична рекултивация с тревни смеси, характерни за района; - Прилагане на противоерозионни мерки и техники за обработка на почвата.	200	Община, Земеделски производители	2021– 2028	Общински бюджет, Частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.3.		200			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3:		700			

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.1. Изграждане на енергоспестяващо улично осветление на територията на община Бойчиновци	500	Община	2021 – 2028	Финансов механизъм на ЕИП, НПВУ и др.
	4.1.2. Внедряване на ВЕИ (фотоволтаични и соларни инсталации) в административни, образователни сгради и обекти на културната и социалната инфраструктура	350	Община	2021 – 2028	Финансов механизъм на ЕИП и други
	4.1.3. Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации в общински сгради и изграждане на нови с използване на енергия от ВЕИ	150	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ – Финансов механизъм на ЕИП

	4.1.4. Внедряване на ВЕИ (фотоволтаични инсталации за фасадно осветление) на обществени сгради	10	Община	2021 – 2028	Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“, ЕИП
	4.1.5. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.1.		1015			
Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за общественно ползване	4.2.1. Благоустрояване на площи и обществени площи в гр. Бойчиновци и малките населени места на общината	1000	Община	2021 – 2028	СПРЗСР
	4.2.2.Облагородяване, озеленяване и благоустройство на обществени зелени площи, паркове и градинки	500	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, ПУДООС, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.
	4.2.3. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	10	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	4.2.4. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци	-	Община	2021 – 2028	-
	4.2.5. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	35	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.2.		1545			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4:		2560			

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация – Бойчиновци	5.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	5	Община	2021 – 2028 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	5.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	5	Община	2021 – 2028 г.	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.1.		10			
Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	5.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2028 г.	-
	5.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	10	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2028 г.	ПУДООС, Общински бюджет
	5.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2028 г.	-
	5.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	-	Община, Училища, Детски градини	2021 – 2028 г.	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.2.		10			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5:		20			
ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОЙЧИНОВЦИ 2021-2028		20204			

РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Организацията за изпълнението на общинската Програма за опазване на околната среда на община Бойчиновци може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности.

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случай, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционна програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2022-2027 г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнение“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице, най-често еколога на общината. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Монтана. Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществяваните мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Анкети; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Мониторингови доклади. Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания за законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Бойчиновци има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики. В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания.

Реализирането на ПООС на община Бойчиновци е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупаният опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;
- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;

- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.
- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.
- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004.
- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042.
- Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за почист въздух за Европа
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.
- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.
- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.
- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.
- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС.
- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013.
- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за преобоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.
- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.
- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.
- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.
- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160.
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.
- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.

- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им
- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.
- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.
- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.
- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409
- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини.
- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.
- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.
- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.
- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049.
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.
- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.
- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.
- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.
- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.
- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати
- Закон за устройство на територията

- Закон за местните данъци и такси
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите;
- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти;
- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;
- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване;
- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;
- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.
- Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба №2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините;
- Наредба №4 от 5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.;

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г.;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г.;
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г.;
- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;
- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;
- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии;
- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението;
- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България;
- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;
- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г.;

- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен район 2021-2027 г.
- Наредба №1 за осигуряване и поддържане на обществения ред, сигурност и чистота на територията на община Бойчиновци;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Бойчиновци;
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Бойчиновци;
- Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Бойчиновци;
- Наредба за принудителното изпълнение на заповеди на кмета на общината за поправяне, заздравяване и премахване на строежи или части от тях на територията на община Бойчиновци;
- Наредба за обема на животновъдната дейност и местата за отглеждане на селскостопански животни на територията на община Бойчиновци;
- Наредба за реда и начина на ползване на дървесина, добита извън горски фонд на територията на община Бойчиновци.

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ФИГУРИТЕ, СХЕМИТЕ

Таблица 1: Разстояния в км от гр. Бойчиновци до всички населени места в общината

Таблица 2: Категоризация на община Бойчиновци и съставните ѝ населени места

Таблица 3: Баланс на територията на община Бойчиновци (дка)

Таблица 4: Действащите концесии за добив на полезни изкопаеми в община Бойчиновци

Таблица 5: Население в община Бойчиновци 2014 – 2020 г.

Таблица 6: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2018 - 2020 г.

Таблица 7: Население по възрастови групи в община Бойчиновци за периода 2016-2020 г.

Таблица 8: Естествен прираст на населението на община Бойчиновци 2014-2020 г.

Таблица 9: Заселени, изселени и механичен прираст в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Таблица 10: Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12. 2019-2021 г.

Таблица 11: Население по населени места в община Бойчиновци 2016-2020 г. (брой)

Таблица 12: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2020 г.

Таблица 13: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия 2016-2020 г.

Таблица 14: Предприятия по групи според броя на заетите в тях лица през 2019 и 2020 година

Таблица 15: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в лева

Таблица 16: Баланс на териториите в община Бойчиновци по видове собственост към 2021 г.

Таблица 17: Баланс по видове територии по предназначение в община Бойчиновци към 2021 г.

Таблица 18: Брой регистрирани земеделски стопани и обработваема земя 2014-2021 г.

Таблица 19: Основни видове отглеждани култури и среден добив за 2014-2020 г.

Таблица 20: Брой животни по години в община Бойчиновци за периода 2015 – 2020 г.

Таблица 21: Разпределение на общата горска площ по видове собственост 2015 - 2021 г. (ха)

Таблица 22: Ползване на дървесина от територията на общината 2017-2019 г. (куб. м.)

Таблица 23: Състояние на повърхностни водни тела попадащи в обхвата на Община Бойчиновци

Таблица 24: Състояние на подземни водни тела попадащи в обхвата на Община Бойчиновци

Таблица 25: Обобщени данни за санитарно-охранителните зони в община Бойчиновци

Таблица 26: Отклонения от качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване

Таблица 27: Отклонения от качеството на питейните води по микробиологични показатели

Таблица 28: Отклонения от качеството на питейните води по химични показатели

Таблица 29: Количества депонирани смесени битови отпадъци от община Бойчиновци 2017 - 2021 г. в тона

Таблица 30: Морфологичен състав на смесените битови отпадъци към 2019 г.

Таблица 31: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците

Таблица 32: Съдове за сметосъбиране и честота на извозване на битовите отпадъци от населените места на община Бойчиновци

Таблица 33: Показатели за шум, съгласно Наредба №6 от 26.06.2006 г.

Таблица 34: Справка за приходите от ТБО и разходите за управление на отпадъци 2018 – 2020 г. в лева

Фиг. 1: Карта на област Монтана

Фиг. 2: Карта на община Бойчиновци

Фиг. 3: Селищна мрежа на община Бойчиновци

Фиг. 4: Релеф на община Бойчиновци

Фиг. 5: Почвено-географско райониране на територията на България

Фиг. 6: Средни годишни температури и валежи в община Бойчиновци

Фиг. 7: Количество на валежите в община Бойчиновци

Фиг. 8: Роза на ветровете на територията на община Бойчиновци

Фиг. 9: Водни ресурси в Република България

Фиг. 10: Карта на РДГ – Берковица

Фиг. 11: Повърхностни водни тела и мониторингови пунктове в община Бойчиновци

Фиг. 12: Райони със значителен потенциален риск от наводнения в Дунавски район за БУ

Фиг. 13: Нитрати ПВТ BG1G00000N2034

Фиг. 14: Концентрация на Арсен вв КИ „Кобиляк“

Фиг. 15: Защитени зони в община Бойчиновци

Графика 1: Разпределение на площта на община Бойчиновци по видове територии

Графика 2: Динамика на населението в община Бойчиновци 2014-2020 г.

Графика 3: Население на община Бойчиновци под трудоспособна, в трудоспособна и над трудоспособна възраст за периода 2018-2020 г.

Графика 4: Население на община Бойчиновци по възрастови групи за периода 2018-2020 г.

Графика 5: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2019-2021 г.

Графика 6: Брой на предприятията в община Бойчиновци през периода 2016-2021 г.

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БД	Басейнова дирекция
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДЛС/ДГС	Държавно ловно/горско стопанство
ЕРЕВВ	Европейския регистър на емисиите на вредни вещества
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗЗВВХВПП	Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти
ЗООС	Закон за опазване на околната среда

ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КР	Комплексни разрешителни
ЛУП	Лесоустройствен план
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДЕФ	Национален доверителен екофонд
НДНТ	Най-добри налични техники
НПОБР	Национален план за опазване на биологичното разнообразие
НПО	Неправителствени организации
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСОБР	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОСПД	Национална стратегия по околна среда и План за действие
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОБ	Общински бюджет
ПДК	Предельно допустими концентрации
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
СЗР	Северозападен район
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
СПРЗСР	Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони
ТБО	Твърди битови отпадъци/такса „битови отпадъци“
dka	Декар
ха	Хектар
t	Тон

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1 - Раздел „Лечебни растения“ към Програма за опазване на околната среда на община Бойчиновци 2021-2028 г.